

Η ΠΑΝΔΩΡΑ.

ΑΙ ΔΥΩ ΑΔΕΛΦΑΙ.

Διήγημα.

Εἰς πενιχρὴν καὶ σκοτεινὴν καλύβην τοῦ Σαντάλ-
βου, ὄρειου χωρίου τῆς Νεαπόλεως, ἐπὶ κλίνης ἀχυ-
ρίνης ἔκειτο ψυχοβραγυῖα γυνή. Παρὰ τοὺς πόδας
αὐτῆς ἐκοιμῶντο, ἀπὸ τὰς χεῖρας κρατούμενα, δύο
κοράσια, ὡς δύο εἰλικυεὶς ἀναθάλλοντες παρὰ τὸ μα-
ραϊνόμενον ῥόδον. Εἰς δὲ τὴν ἔστιαν, γρῆα προσπε-
πωκυῖα, ἐθέρμαινε τὰς τελευτάς τῆς γειρας εἰς τὸ
ὀλίγα καίοντα φρύγανα, ὧν ὁ καπνὸς διέφευγε διὰ
τῶν ῥαγαδῶν τῆς ἀχυροσκοπιῶς ὀροφῆς. Ἐνίοτε ἡ
γρῆα ἠγείρετο, ἤρχετο πρὸς τὴν κλίνην ἐν ᾗ ὁ θά-
νατος κατέκτα ἐν τῶν θυμάτων του ἔκλινε τὸ οὖ-
ρον πρὸς τὴν ἀσθενῆ, ὡς ἂν ἐλθῆι εἰς αὐτὴν σπινθηρὰ

ΠΑΝΔΩΡΑ

ἐλπίδος, ἐκίνει ἔπειτα τὴν πολιὰν κεφαλὴν τῆς, κα-
μὲ ξηροῦς ὀφθαλμούς, διότι εἶχον στερεῦσαι τὰ δακρυα
εἰς αὐτοῦ, ἐπέστρεψε πάλιν εἰς τὴν ἔστιαν.

Ἡ ἐπὶ τῆς κλίνης κειμένη ἐφαίνετο εἰτέτι νέα τὴν
ἡλικίαν, καὶ κάλλους οὐχὶ τοῦ τυχόντος ἐφ' οὗ εἶχε
μὲν ἐπιθέσει ὁ θάνατος τὴν σφραγίδα του, ἀλλὰ χω-
ρὶς νὰ βεβηλώσῃ αὐτό. Ἐξ ἐναντίας μάλιστα, ἐπιχύ-
σας εἰς τὴν σύμμετρον ἐκείνην μορφὴν τὴν ἀκινήσιον
καὶ τὴν χροιάν τοῦ μαρμαίρου, τὴν μετέβαλεν εἰς ὄψιν
ἀγάλματος, ἀξίαν γλυφίδος ἀρχαϊκῆς. Βαθεῖα δὲ καὶ
θορυβώδης πνοὴ διήγειρεν εἰς τακτικὰ διαστήματα τὸ
χιόνος λευκότερον στήθος τῆς, εἰς δ' ἐχέοντο ἀτημέ-
λητοι οἱ βόστρυχοι τῆς μελαίνης τῆς κόμης. Αἴφνης
ἠνέωξε τοὺς ὀφθαλμούς τῆς, ὠραίους ὡς σβεννυμένους
ἡλίους, καὶ ἔκραξε μὲ φωνὴν ἀσθενῆ,

— Μῆτερ, νὰ πῶ!

Ὡς παράφορος ἀνεπήδησεν ἡ γρῆα, αἶμα ἤκουσε
τὴν ἀγαπητὴν ταύτην φωνὴν, ἣν δὲν ἠλπίσεν ἔτι ν'
Φυλλιάδ. 24.

ἀκούσῃ πλέον ποτέ, καὶ ἀρπάσασα ἐν ποτήριον περιέ-
χον ἰατρικόν, ἔσπευσε πρὸς αὐτήν.

— Φιλτάτῃ μου Ἀδελίνα, εἶπεν, ἰδοὺ, πῆς.

— Ὅχι τοῦτο, εἶπεν ἡ ἀσθενής. Νερὸν!

— Σὲ πικρακαλῶ, κόρη μου, εἶπεν ἡ γραία, πῆς
τοῦτο. Ὁ ἰατρός τὸ διώρισε.

— Ὁ ἰατρός; εἶπεν ἡ Ἀδελίνα, ἐλαφρῶς μειδιά-
σασα. Ὁ ἰατρός δὲν θὰ προφθάσῃ νὰ μ' ἐπιπλήξῃ!
Νερὸν! μήτερ, νερόν διὰ τελευταίαν φορὰν.

Ἡ γραία ἐστράφη τότε ὀλοφυρομένη, καὶ λαβοῦσα
ὑδωρ ἀπὸ τὸ πῆλινον ἀγγεῖον, τὸ ἔδωκεν εἰς τὴν κό-
ρην της. Αὕτη δὲ πιούσα, ἀνέπνευσε βαθέως, καὶ μετὰ
τινος ἀγῶνος ἀνεγερθεῖσα ἐπὶ τοῦ βραχίονός της,

— Μ' ἐδρόσιον! εἶπε, μήτερ, σ' εὐχαριστῶ Μὴ
κλαίης, μήτερ. Ὅπου ὑπάγω, ἐντὸς ὀλίγου πάλιν ὀμοῦ
θὰ εἴμεθα. — Καὶ σεῖς φίλτατα, φίλτατά μου παιδιὰ.

Καὶ λαβοῦσα τὰς χεῖρας τῶν δύο κοιμωμένων κο-
ρασιῶν, τὰς ἔφερεν εἰς τὸ στόμα της, καὶ τὰς ἐρί-
λιθε περιπαθῶς· τὰ δὲ παιδιὰ ἐξύπνησαν, καὶ ἐβρίθη-
σαν εἰς τὸν τράχηλόν της.

— Σὰς ἐξύπνησα, ἐξηκολούθητεν, ἀγαπητὰ της
καρδίας μου. Δὲν βλέπτε; σεῖς ἔχετε καιρὸν νὰ κοι-
μηθῆτε ἀκόμη· ἐγὼ δὲν ἔχω καιρὸν νὰ ἰδῶ πάλιν τοὺς
γλυκεῖς χαρακτήρας σας. Πλησιάσατε, πλησιάσατε
ἀκόμη νὰ σὰς ἰδῶ. Δότε τὰ χεῖλιά σας νὰ τὰ φιλήσω
ἀκόμη μίαν. Ὁνειρεύθην διὰ θᾶς εὐτυχίαν καὶ πλοῦτη
ᾧ! σὰς ἀφήνω εἰς τοὺς πέντε δρόμους γυμνὰ καὶ
λιμόττοντα. Μήτερ, μήτερ, φύλαττέ τα, προστάτευσ-
τα. Λάβε τὸ δακτυλίδιον τοῦτο. . . Εἶναι ἡ μόνη
κληρονομία μου. Ἦθελον νὰ μ' ἀκολουθήσῃ εἰς τὸν
τάφον. Ἀλλὰ λαβετο· τίς ἤξεύρει ἂν μίαν ἡμέραν. . .

Ἄλλ' ὁ ἀγὼν μεθ' οὗ ὠμίλησε τὰς λέξεις ταύτας,
τὰς πρώτας ὡς ἐπρόφερε πρὸ τριῶν ἡμερῶν, τὴν ἐ-
ξήντησε, καὶ ἔπεσεν ἀναίσθητος πάλιν καὶ δυσχερῶς
ἀναπνεύουσα. Ἡ μήτηρ της, λαβοῦσα τὴν ψυχράν της
χεῖρα, τὴν ἐκάλυπτε μὲ φιλήματα, καὶ τὰ δάκρυά της
ἔρρεον ποταμηδόν, ἐν ᾧ τὰ χεῖλιά της ἐπρόφερον μυ-
στικὰς προσευχὰς αὐτομάτως, καὶ ἡ κεφαλὴ της ἐκλο-
νεῖτο, ὡς ἂν δὲν εἶχε μυῶνας νὰ τὴν στηρίξωσι.

— Μήτερ! φιλτάτῃ μήτερ, ἀνέκραξεν ἡ μία κόρη,
φιλοῦσα τῆς ἐκπνεούσης τὸ στόμα.

— Σιώπα, Ῥόζα, εἶπε μὲ ταπεινὴν φωνὴν τὸ ἄλλο
κοράσιον. Δὲν βλέπε; ἡ μήτηρ ἀπεκοιμήθη. Μὴ τὴν
ἐξύπνησ.

— Ναι, Νίννα, νὰ μὴ κάμωμεν ταραχὴν, ἀπε-
κρίθη ἡ Ῥόζα, ταπεινοῦσα καὶ αὐτὴ τὴν φωνήν.

— Ἠξεύρετε τί; παιδιὰ μου, εἶπεν ἡ γραία, πνί-
γουσα τοὺς ὀλοφυρομούς της. Νὰ ὑπάγητε ἀπόψε νὰ
μεινῆτε εἰς τῆς διατακίσεως, διὰ νὰ μὴ γίνηται ἐδῶ
θόρυβος, καὶ νὰ ἡμπορέτῃ ἡ μήτηρ σας νὰ κοιμηθῇ
τὴν νύκτα ἡσυχῶς. Ὑπάγετε. Τὸ πρωὶ θὰ ἔλθω νὰ
σὰς φέρω ὀπίσω.

Τὰ δυστυχῆ κοράτια ὑπήκουσαν ἀνυπόπτως καὶ ἐξ-
ῆλθον, ἀσ' οὗ ἐλαφρῶς ἐφίλησαν τῆς μητρός των τὴν
χεῖρα. Ἐνῶ δὲ ἐξήρχοντο·

— Ἀλλὰ, μάμμη, θὰ ἔλθῃ; εὐθὺς ὀποῦ ἐξύπνησῃ
ἡ μήτηρ; εἶπεν ἡ Ῥόζα.

— Μάλιστα, καλὰ μου παιδιὰ, θὰ ἔλθω, εἶπεν ἡ
μάμμη των· καὶ τὰ κοράσια ἀνεχώρησαν.

Τότε ἡ δυστυχῆς γραία ἐβρίσθη γονυπετῆς πλη-
σίον τῆς θυγατρὸς της, οἱ λευκοὶ βόστρωχοί της ἐκυ-
λίσθησαν εἰς τὴν κόνιν, τὰ πρὸ πολλοῦ κατασ-ελλό-
μενα δάκρυά της ὡς χεῖμαρξοι ἐξεβράησαν, καὶ εἰς
τοὺς ὀλοφυρομούς της ἐφαίνετο μέλιων νὰ σβεσθῇ ὁ
ἔσχατος σπινθηρ τῆς ζωῆς της.

Ἄλλ' ἡ πὸ τῆς ψυχρῆς ἀγῶνης ἐγένετο ἀνὰ πᾶ-
σαν στιγμὴν βραδυτέα, καὶ ἤρῃ ἐνίοτε δεκόμετο
παντελῶς. Τότε καὶ ἡ πρεσβυτις ἐφάτεν τὴν ἰδίην
της, καὶ μὲ τεταμένα τὰ μέλη καὶ διεστώτας τοὺς
ὀφθαλμούς ἔμενον ἀκίνητος, καὶ πρῶτα μετ' ἐκείνης
ὡς γλυπτικὸν σύμπλεγμα τῆς ἀπελπισίας παρασυ-
λαττούσης τὸν θάνατον. Τέλος ἡ Ἀδελίνα, ἡσυχῶς,
ἄνευ τινὸς κινήματος ἢ σπασμοῦ ἔπαυεν ἀναπνεύουσα.

Ἡ μήτηρ της ἐκυβεν ἐντρομος ἐπ' αὐτῆς, ὡς φοβου-
μένη ἀπροσδόκητόν τι δυστύχημα. Περῆε μὲν πολλὰ
δεύτερα λεπτοῦ, περιέμεινε λεπτόν ὀλόκληρον τέλος
ἡ πεποίθησίς της ἀπὸ τοῦ νοῦ· της κατέβη εἰς τὴν
καρδίαν της, καὶ αἶφρη· λειποθυμήσασα, ἔπεσεν ὡς νε-
κρά πλησίον τῆς νεκρᾶς θυγατρὸς της.

Τὴν δ' ἐπαύριον ἡ γραία ἐπροεῦθη πρὸς τῆς δα-
σκαλίσεως, νὰ φέρῃ τὰ παιδιὰ ὀπίσω.

— Εἰξύπνησεν ἡ μήτηρ μας; εἶναι καλὰ ἡ μήτηρ
μας; ἠρώτησαν ἀμφοτέρω ἄμα τὴν εἶδαν.

— Ἡ μήτηρ σας. . . ἀπεκρίθη αὕτη, καταπί-
νουσα τὰ δάκρυά της καὶ ἀποπνιγμένη ἀπὸ αὐτῆ.
Ἐλθέτε εἰς τὴν καλύβην, παιδιὰ μου. Τῆς μητέρας σας
κατὰ διαταγὴν τοῦ ἰατροῦ ἔφεραμεν ἄλλοδ' ἢ ἀλλάξῃ
ἄρα.

— Ποῦ ἄλλοδ'; ποῦ τὴν μετερέρατε; ἠρώτησαν
τὰ κοράσια, ἀκολουθοῦντα τὴν μάμμη των.

— Μακρὴν ἀπ' ἐδῶ, ἐπάνω εἰς τὸ βουνὸν εἰς τὸ
χωρίον Παυλίσι, ἐφεύθη ἡ γραία, μὴ ἔχουσα τὴν χει-
ναϊότητα νὰ προσέσῃ τὴν φοβεράν ἀλήθειαν.

— ᾧ! καὶ τὴν ἐτήγατε τὴν νύκτα, εἰς τὰ σκο-
τεινὰ; εἶπεν ἡ μικρὰ Νίννα, μ' ἔκφρασιν φόβου.

— Ναι, τὴν νύκτα, ναι εἰς τὸ σκότος, εἰς τὸ βα-
θύτατον σκότος τὴν ἐπήγαμεν, ἀνέκραξεν ἡ γραία μὲ
φωνὴν ἥτις σπασμωδικῶς ἀνῆρχετο εἰς τὰ χεῖλιά της,
καὶ ὁμοίαζεν ἀπελπισίας κραυγὴν.

— Καὶ καθὼς γίνῃ καλὰ, θὰ ἔλθῃ μάμμη, ὀπίσω;
ἠρώτησεν ἡ Ῥόζα.

— Ναι, ὅταν γίνῃ καλὰ ἀπεκρίθη ἡ δυστυχῆς, εἰς
τὴν ἐνάστη τῶν ἀθῶνων λέξεων τῶν παθῶν ἦτον νέον
βέλος σπαρακτικὸν τὴν καρδίαν της. Ἀλλὰ τίς ἠξεύρει
πότε θὰ γίνῃ καλὰ;

— Ἡμεῖς καθ' ἡμέραν θὰ πηγαίνωμεν νὰ τὴν πε-
ριμένωμεν εἰς τὸν δρόμον, ἐπρόσθετεν ἡ Ῥόζα.

Καὶ πᾶσαν πρωῖαν ὅταν ἠγείροντο, καὶ πᾶσαν ἐ-
σπέραν ὅταν ἐβρίπτοντο εἰς τὴν πτωχὴν κλίνην των,
ἠρώτων τὰ παιδιὰ πότε θὰ ἔβῃ ἡ μήτηρ των νὰ τ'
ἀποκοιμίσῃ εἰς τὰ γόνατά της καὶ νὰ τὰ ἐξύπνη μ'
ἐν τῆς φίλημα. Καὶ τὴν ἡμέραν, κρατούμενα ἂν τὰς
χεῖρας, ἐξήρχοντο πρὸς τὸ ὄρος, καὶ ἐκάθητο παρὰ
τὴν ὁδόν, καὶ περιέμεον μήπως ἰδῶσι τὴν μητέρα

των ἐπιστρέφουσιν. Ἀλλὰ κλαίοντα ἤρχοντο εἰς τὴν οἰκίαν των πάντοτε, διότι ἡ μήτηρ των δὲν ἐπέστρεφε.

Μίαν δὲ τῶν ἡμερῶν ἡ μάμμη των, αἰσθανομένη ὅτι ἡ θλίψις, δραστηριωτέρα τοῦ χρόνου, κατέφερεν ἤδη τὰς τελευταίας πηγὰς τῆς εἰ. τῆς ζωῆς της τὴν ρίζαν, λαβοῦσα πληρίον της τὰ κοράσια.

— Ἀγαπητά μου παδία, τοῖς εἶπεν, ἡ μήτηρ σας δὲν ἐπέστρεψεν, οὔτε θέλει ἐπιστρέφει ποτέ, διότι —

σητε. Ἐχετε ὁμως θάρρος· οἱ ἐγκαταλελειμμένοι ἔχουν ἄτυλον καὶ οἱ ὄρφανοὶ ἔχουν πατέρα εἰς τὸν οὐρανόν.

Ὁ πατήρ σας εἶμαι βεβαία ὅτι δὲν ὑπάρχει· ἀλλ' ὅ,τι ἤξεύρω περὶ αὐτοῦ δὲν πρέπει ν' ἀποθάνη μαζὶ μου.

Δώδεκα ἔτη παρῆλθον ἀφ' οὗτου μίαν ἡμέραν εὐθυμος συνοδεία κυνηγῶν διήλθε διὰ τοῦ χωρίου μας. Ὁ λην τὴν ἡμέραν ἐκυνήγησαν, καὶ τὴν ἐσπέραν ἐπέστρεψαν νὰ καταλύτωσιν εἰς Σαντάλβον. Ὁ εἰς ἐξ αὐτῶν,

Αἱ δύο ἀδελφαί

μὴ κλαίετε, καθὼς βλέπετε ὅτι δὲν κλαίω κ' ἐγώ, — διότι... ἀπέθανε!

Καὶ ταῦτα λέγουσιν, ἡ γραία ἐξερράγη εἰς δάκρυα, καὶ ἐνηγκαλίζετο ἀλληλοδιαδόχως τὰ δύο παιδία, κλαίοντα μετ' αὐτῆς. Μετὰ μακρὰν δὲ διακοπήν ἐπανέλαβε

— Ἴδου, σὰς ἀφῆκεν ἐνθύμημα, — αὐτὸ μόνον εἶχε. Λάβετο, Ρόζα, — τὸ χρυσοῦν δακτυλίδιον τοῦ πατρός σας, καὶ ἀπὸ ἑνα βότρυχόν της εἰς ἐκάστην. Τὸν τρίτον δὲ αὐτὸν βότρυχον ὑποσχεθῆτε ὅτι θὰ τὸν θέσητε πλησίον μου εἰς τὸν τάφον, ὅταν θὰ ὑπάγω νὰ εὔρω τὴν κόρην μου.

Τὰ δύο κοράσια ἔλχον ὀλιγορόμενα καὶ ἐρίλουν τὰς χεῖρας τῆς μάμμης των. Μετὰ ταῦτα δὲ, σπογγίσασα ἡ Ρόζα τοὺς ὀφθαλμούς της μετ' τὴν μακρὰν κόμην της,

— Καὶ ὁ πατήρ μας, ἠρώτησεν, ἀπέθανε καὶ ἐκεῖνος;

— Καὶ ὁ πατήρ σας, παιδία μου, ἀπεκρίθη ἡ γραία, ἀπέθανε καὶ ἐκεῖνος, καὶ μένετε εἰς τὴν γῆν ὄρφανὰ καὶ ξένα, ὡς δύο ἔρημα πτηνὰ, χωρὶς φωλεᾶς ὅπου νὰ θερμανθῆτε, χωρὶς χλωροῦ κλάδου ὅπου νὰ καθή-

ξιμειν, εἰς τὴν κλύβην μας. Ἡ μήτηρ σας ἦτον τότε δεκαεξ ἑτῶν νέα. Ὅχι μόνον κάμμια εἰς τὸ χωρίον δὲν τὴν ὁμοιάζειν εἰς τὸ κάλλος, ἀλλὰ καὶ τὸ πνεῦμά της ἦτον καλλιεργημένον εἰς βαθμὸν ἀνώτερον τῆς τάξεώς της. Ὁ γέρον ἐφημέριος τοῦ χωρίου τὴν ἡγάπη εἰς ὑπερβολὴν, καὶ αὐτὸς τὴν ἐδίδαξε γράμματα, καὶ ὁ νοῦς της ἐστολίθη καθὼς ἦτον στολισμένον τὸ σῶμά της. Ὁ ξένος τὴν ἐπαύριον ἀνεχώρησε μετ' τὴν λοιπὴν συνοδείαν· ἀλλὰ μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἐπιστρέψε πάλιν, λέγων ὅτι ἔχει ὑποθέσει, πλησίον εἰς τὸ χωρίον, καὶ κατέλυσε πάλιν εἰς τὴν κλύβην μας. Αἱ ὑποθέσεις του δὲ αὐταὶ τὸν ἐκάλουν εἰς Σαντάλβον συνεχῶς καὶ πάντοτε συνεχέστερον, καὶ τὸ ἐπόμενον θέρος ἦλθε καὶ κατώφησε διαρκῶς εἰς τὸ χωρίον μας, ὡς εἶπε, διὰ τὴν ὑγείαν του· καὶ μετὰ δύο μῆνας ἐζήτησε τὴν μητέρα σας εἰς γάμον. Ἡ πρότασις αὕτη μετ' ἀκατακτάσεως, διότι ὁ ξένος ἐφαίνετο τάξεως πολὺ ἀνωτέρας τῆς ἰδικῆς μας. Ἡθελήσα δὲ μὴ νὰ τὸν ἐρωτήσω τίς εἶναι, εἰς ποῖον θὰ ἐμπιστευθῶ τὴν κόρην μου· ἀλλὰ μειδιᾶσας, καὶ λαβὼν μετ' ἀπὸ τὰς χεῖρας, μ' εἶπε νὰ μὴ ἔχω φόβον, ὅτι ἡ Ἀδελφίνα θὰ εἶναι εὐτυχῆς· ὅτι ὁμως μέχρις οὗτου νική-

ση ἐνοστάσεις τινὰς συγγενῶν καὶ προλήψεις, ἀπαιτεῖ νὰ τὸν ἀγαπῶμεν μόνον ὡς Φερδινάνδον, καὶ νὰ μὴ ζητῶμεν τὸ λοιπὸν ὄνομά του. Μετὰ μίαν ἐβδομάδα ἐνυμφεύθη τὴν μητέρα σας, καὶ τῇ ἔδωκε τοῦτο τὸ δακτυλίδιον, ἔχον, ὡς ἤξεύρετε, κεχαραγμένα τὰ γράμματα Φ. Π. καὶ Φ. Ἐκτοτε διέτριβε σχεδὸν πάντοτε μετ' ἡμᾶς, ἐκτὸς σπανίων καὶ συντόμων ἀπουσιῶν, διὰ νὰ μὴ κινή ὑποψίας· καὶ διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν ἀπέφευγε πᾶσαν ἐπίδειξιν πλοῦτου· τὴν πτωχὴν μας ὅμως καλύβην κατώκει ἡ ἀνέσις. Μετὰ ἓν ἔτος ἐγεννήθητε σεις, διδυμοὶ ἀδελφαί, καὶ ὅταν σὰς ἔλαβεν εἰς τὰς ἀγκάλας του, ἐφάνη ὁ εὐτυχέστερος τῶν ἀνθρώπων. Ἀλλὰ μετὰ δύο μῆνας ἀνεχώρησε, καὶ μετὰ δεκαήμερον ἀπουσίαν ἔγραψεν εἰς τὴν μητέρα σας ὅτι ἱερὰ καθήκοντα τὸν βιάζουσι νὰ μακρυνθῇ ἐπ' ὀλίγον· ἀλλ' ὅτι ταχέως θὰ ἐπανέλθῃ, καὶ τότε ἡ πρώτη φροντίς του θὰ εἶναι νὰ τὴν ἀναβιάσῃ εἰς τὸν βραχὺν εἰς ὃν εἶχε δικαίωμα. Ἐκτοτε οὐδ' ἐφάνη πλέον οὐδὲ ἠκούσθη, οὐδ' ἐγνωρίζομεν ποῦ καὶ πῶς νὰ τὸν ζητήσωμεν, διότι Φερδινάνδον τὸν ἤξεύρομεν μόνον. Τῆς μητρός σας οἱ ὀφθαλμοὶ ἔκτοτε μετεβλήθησαν εἰς δύο βρύσεις, καὶ τὰ δάκρυά της, σταλάζοντα πύρινα εἰς τὴν καρδίαν της, τὴν ἔφερον τέλος εἰς τὸν τάφον, ὅπου βεβαίως ὁ πατήρ σας εἶχε προηγηθῆ.

Δὲν λέγομεν ὅτι ἡ διήγησις αὕτη ἦτον κατὰ πάντα κατάλληλος καὶ καταληπτὴ εἰς τὰ νέα κοράσια. Ἀλλ' ἡ μάμμη των ἠθάνετο ὅτι δὲν τῇ ἦτον πλέον δεδομένον νὰ φυλάξῃ τὴν παρακαταθήκην, αὐτῆς διὰ καιρὸν μέλλοντα· καὶ τῷ ὄντι μετὰ τινὰς ἡμέρας ἐξέπνευσε, καὶ ἐτάφη πλησίον τῆς θυγατρὸς της, κρατοῦσα τὸν ἑσπυριχὸν αὐτῆς εἰς τὴν νεκρὰν χεῖρά της. Τῶν δὲ δυστυχῶν ὄρφανῶν τὴν ἐπιμέλειαν ἀνέλαβεν ἡ φιλόανθρωπος διδασκάλισσα.

Καὶ τότε μὲν ἀληθῶς ἡ διήγησις τῆς μάμμης των, πνιγεῖσα μάλιστα εἰς τὸ πέλαγος τῆς νέας των θλίψεως, καὶ ὀλισθήσασα ἐπὶ τῆς ἔτι μὴ ἀνεπτυγμένης διανοίας των, ὀλίγην ἀπετέλεσεν ἐντύπωσιν ἐπ' αὐτῶν. Ἀλλὰ τῶν παιδιῶν ἡ ψυχὴ εἶναι εὐφορὸν ἔδαφος, ἐν ᾧ πᾶν σπέρμα, καλὸν ἢ κακόν, ἀπαξ ἐμπετόν, εἶναι βεβαίον ὅτι βέλει ἔλθει ὦρα ὅπως βλαστήσῃ. Καὶ οἱ λόγοι τῆς γραίας δὲν ἀπώλοντο εἰς τὰς καρδίας τῶν κορασιῶν. Καθ' ὅσον ἠλικιοῦντο, καὶ ἐκόπαζε τοῦ πένθους των ἡ σφοδρότης, εἰς τὴν μνήμην των ἀνεκύπτειν εὐληπετότερα ἢ περὶ τοῦ πατρὸς των διήγησις, καὶ εἰς τὴν ἐλπίζουσαν νεανικὴν φαντασίαν των ἐγένετο ἀφορμὴ νὰ τερατεῦνται παντοῖα περὶ τοῦ μέλλοντος. Πολλάκις ὅταν ἔμεινον μόναι, ἀφίνουσαι τὴν ἐργασίαν των ἢ καταθέτουσαι τὸ βιβλίον, ἐλησημονοῦντο μακρὰ φλυαροῦσαι καὶ διασκευάζουσαι κατὰ τὴν ὄρεξιν των τὴν μέλλουσαν τύχην των.

— Ὁ πατήρ μας ἦτον εὐγενὴς καὶ πλούσιος, ἔλεγεν ἡ Ρόζα. Ἡ μάμμη εἶπεν ὅτι ἀπέθανεν, ἀλλ' ἡ μάμμη μας δὲν τὸ ἤξευρε.

— Βεβαίως δὲν τὸ ἤξευρεν, ἀπεκρίνετο ἡ Νίνα. Ἰσως ἔλθῃ ἀκόμη ὁ πατήρ μας μίαν ἡμέραν;

— Καὶ ἂν ἔλθῃ, ἔλεγεν ἡ Ρόζα, θὰ μᾶς φέρῃ εἰς τὴν πόλιν, καὶ δὲν θὰ εἴμεθα χωρικαί πλέον, καὶ θὰ εἴμεθα καὶ ἡμεῖς κυρίαί.

— Καὶ θὰ φορῶμεν ὠραῖα μεταξωτὰ φορέματα.

— Ἐγὼ θέλω νὰ ἔχω μίαν μεγάλην οἰκίαν μὲ πολλά δωμάτια, καὶ ὠραῖον κῆπον, ὅπου νὰ καλλιεργῶ τὰ καλλήτερα ἄνθη.

— Καὶ ἀνθρώπους πολλοὺς νὰ μὲ ὑπηρετῶσι, καὶ ἀδάμαντας καὶ πτερὰ νὰ φορῶ εἰς τὴν κεφαλὴν μου.

— Καὶ μίαν ἄμαξαν καὶ δύο ἵππους νὰ πηγαῖνω ὅπου θέλω.

— Καὶ τότε θὰ πάρωμεν εὐγενεῖς ἀνδρας, καὶ ἐγὼ θὰ γίνω κόμισσα, καὶ σὺ πριγκίπισσα.

Καὶ ἀπαξ εἰς τὸν βῆθον τοῦτον παραδοθεῖται τῶν ὀνειροπολήσεων, δὲν ἀναχαιτίζοντο, ἀλλὰ κατὰ πᾶσαν διεύθυνσιν στρέφουσαι τὸ καλλιδοσκοπίον, ἐποίκιλλον τὰς φανταστάς εἰκόνας καὶ τὰς ἐποπλασίσιαζον.

Τοῦτο εἶχε τὸ κακὸν μέρος του, ὅτι τὰ κοράσια παρέβαλλον καὶ ἀκουσίως τὸν κόσμον ἐν ᾧ ἦσαν κεκλιμένα νὰ ζῶσι, πρὸς ἐκεῖνον εἰς ὃν ἀπέβλεπον, καὶ ἡ ἀντιπαράθεσις ἀπέβαινε κατὰ τοῦ πρώτου, καὶ τὰ δυσηρέσκει πρὸς τὴν παρούσαν κατάστασιν των, ὅπερ εἶναι ἡ ἀληθὴς τῆς εὐστυχίας πηγή.

Ἀλλὰ εἶχε καὶ τὸ καλόν του. Ἐνθυμούμεναι ὅτι ἠκούσαν περὶ τῆς μητρός των, ὅτι δηλαδὴ σπουδάσασα, καὶ τὸν νοῦν της καλλιεργήσασα, εἶχε γίνει ἀξία νὰ ἐλύσῃ τὴν προσοχὴν τοῦ εὐγενοῦς νέου, ἐφιλοτιμούντο νὰ σπουδαζῶσι καὶ αὐταί, καὶ ἡ διδασκάλισσα, ἥτις ἠγνόει τί ἐκυσφόρει ἡ παιδικὴ κεφαλὴ των, ἐθαύμαζε τὰς προόδους των, καὶ τὰς εἶχεν ἐγκαύχημα.

Οὕτως ἐφθασαν τὸ δέκατον ἔκτον ἔτος τῆς ἠλικίας των, προκόπτουσαι τὸν νοῦν καὶ τὸ σῶμα, ὡς δύο πάγκαλα κηευτὰ ἄνθη ἐν μέσῳ τῶν ἀγρῶν, χωρὶς ὅμως νὰ πραγματοποιηθῇ τὸ σταθερὸν ὄνειρόν των, τὸ ὁποῖον ἠναγκάζετο ἤδη νὰ ἐγκαταλείψῃ ὁ ὀριμώτερος νοῦς των, ἂν καὶ ἀκόμη ἐστέναζε δι' αὐτὸ ἡ καρδιά των. Ὁ μονότονος βίος των κατ' οὐδὲν διέφερε τοῦ τῶν λοιπῶν χωρικῶν, ἐκτὸς ὅτι τὰς ἀγροτικὰς ἀσχολίας τῆς ἡμέρας διεδέχετο τὴν ἐσπέραν ἢ τῶν βιβλίων σπουδῆ, καὶ ὅτι ἔζων ὄχι μόνον διὰ τοῦ σώματος ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ νοῦς. Αἱ δὲ τέψεις των ὄλαι ἦσαν ὅσας μόνον αὐτομάτως δίδει ἡ νεότης, ὅσας τὸ ἔαρ δίδει εἰς τὰ πτηνὰ, τὰ ἄσματα δηλαδὴ καὶ τῆς φρενὸς ἢ φαιδρότης· καὶ πλήρεις χαρᾶς ἐδράττοντο πάσης εὐκαιρίας ἥτις ταῖς ἐδίδεν ἀφορμὴν πρὸς ἕκτακτόν τινα μικρὰν διασκεδάσιν.

Διὰ τοῦτο ἡ Ρόζα ἐχύθη καὶ κατεφίλει ὑπὸ ἀγαλλιάσεως τὴν διδασκάλισσαν ὅταν μίαν ἐσπέραν τῇ εἶπε·

— Ρόζα, ἐνθυμεῖσαι τί ἡμέρα εἶναι αὐριον; Εἶναι τὰ γεννηθλία σας φιλάττη. Δὲν θὰ λησημονήσωμεν τὴν ἀνάδοχόν σου· δὲν εἶναι ἀληθές; Ὁ ἀπάγης αὐριον εἰς Παυλίσι νὰ τῇ φέρῃς μίαν ἀνοδοδέσμην ἐκ μέρους μου, καὶ τὸ τελευταῖον ἐργόχειρόν σου. Ἡμπορεῖς νὰ μείνῃς τρεῖς ἡμέρας πλησίον της.

Τὸ Παυλίσι ἀπεῖχε τρεῖς ὥρας ἀπὸ Σαντάλθον.

Τὴν ἐπαύριον ἠγέρθη ἡ Ρόζα πρὸ τοῦ ἡλίου, ἐφόρεσε τὸ καθαρότατον φόρεμά της, ἔβρεξε καὶ εἰλιάνε τοὺς ἰούλους τῆς κόμης της, ἐφίλησεν εἰς τὸ μέτωπον τὴν ἀδελφὴν της, κοιμωμένην ἀκόμη, καὶ σκιρτῶσα

ἐξῆλθε τῆς καλύβης καὶ ἐχαιρέτησε τὴν αὐγὴν ὡς τὰ πτηνὰ τῶν δασῶν, μὲ τὸ ἐωθινὸν ἄσμα τῆς.

Ἡ ὁδὸς ἣν εἶχε νὰ διατρέξῃ ἀνήρχετο κατ' ἀρχὰς διὰ πετρώδους στενωποῦ τὴν βράχιν τοῦ ὄρους, μετὰ ταῦτα μίαν κυρτῆν ὑπερβαίνουσα, διέβαινε δι' ἀλλεπαλλήλων κοιλάδων, ὧν τινὰς μὲν ἐκάλυπτε τὸ δάσος, καταβαίνον ἀπὸ τὰς ἀνωτέρας τοῦ ὄρους πλευρὰς, ἄλλαι δ' ἐκαλλιεργοῦντο συνήθως. Ἀλλὰ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἐπειδὴ ἦτον ἑορτὴ, ἦτον ἔρμος ὅλη ἡ ὁδὸς, καὶ ἡ Ῥόζα εὐχαριστεῖτο βλέπουσα ἐαυτὴν μόνην ἐντὸς τῆς φύσεως ἣν ἠγάπα, καὶ ἄλλην φωνὴν μὴ ἀκούουσα πλὴν τῶν ἀηδόνων ἃς ἐμιμεῖτο.

Μόλις εἶχεν ὑπερβῆ τὴν πρώτην κορυφὴν, καὶ παρεκολούθει βύακος σύμφυτον χεῖλος, ὅταν τῇ ἐφάνη ὅτι ἤκουσε βήματα εἰς τὸ δάσος. Κατ' ἀρχὰς ἐνόμισεν ὅτι εἶναι τῶν ἐγγχωρίων τινὲς ξυλευόμενοι, καὶ προσέη ἀφόβως. Ἀλλ' αἰφνης εἶδεν ἐμπρὸς τῆς ἐξερχομένους τῶν δένδρων ἀνθρώπους, ῥυπαρεῦς τὰ ἐνδύματα, ὅπλα φέροντας, θηριώδεις τὴν ὄψιν, καὶ φοβηθεῖσα, ἐβρόχυνε τὸ βῆμα. Οἱ ἀνθρώποι ὁμοῦς προσέβαινον πρὸς αὐτὴν, καὶ τὸ βλέμμα τῶν εἶχε τι ἀπαίσιον. Κυριευθεῖσα τότε ὑπὸ τρόμου μεγάλου, ἐπάτη νὰ φύγῃ, ἀλλ' εἶδεν ὅτι καὶ ὅπισθεν ἡ ὁδὸς τῇ ἐκλείσθη. Μετ' ἀγωνίας ἀπέβλεψε πρὸς τὸ δάσος, καὶ διὰ τοῦ βλέμματος ἐπικαλεσθεῖσα τὴν προστασίαν τῶν σκιῶν αὐτοῦ, ὤρμησε νὰ κρυφθῇ ὑπὸ τῶν δένδρων τὸ πύκνωμα.

— Μωρὴ, ποῦ φεύγεις, μωρὴ; ἐκραξαν τινὲς τῶν ληστῶν· διότι ἐκ πρώτης ὄψεως ἦτον εὐκόλον ν' ἀναγνωρισθῶσιν ὡς τοιοῦτοι. — Ἡ περδικούλα ποῦ θέλει νὰ φύγῃ τοὺς ἀετούς;

Καὶ ἀνεκάγχασαν ὅλοι ἀγρίως. Συγχρότως δὲ ὤρμησαν εἰς δίωξίν τῆς, ἐν ᾧ ἐκείνη ἐφευγε, πηῶσα τοῦ θάμνου ὡς ἔντρομος ἔλαρος. Ὁ πρῶτος δὲ φθάσας αὐτὴν μετ' ὀλίγον, τὴν συνέλαβεν ἐκ τοῦ βραχίονος.

— Βοήθειαν! βοήθειαν! ἐκραξεν ἡ Ῥόζα, ἀντιπαλαίουσα πρὸς τὴν σιδηρᾶν χεῖρα ἣτις τὴν ἐκράτει· καὶ τοσοῦτον ἐνέτεινε τὰς δυνάμεις τῆς, ἃς εἶχεν ἐκθρέψει δ' ἀγροτικὸς βίος, ὥστε παρ' ὀλίγον νὰ διαφύγῃ, ἂν κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν δὲν εἶχον φθάσει καὶ οἱ λοιποὶ λησταί, καὶ δὲν τὴν εἶχον περικυκλώσει.

Τότε τῇ ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα ν' ἀρπάσῃ τὸ ἐγχειρίδιον ἐνὸς τῶν κακούργων, καὶ ἂν δὲν δυνηθῇ νὰ ἐλευθερωθῇ δι' αὐτοῦ, νὰ τὸ βυθίσῃ κἂν εἰς τὸ στήθος τῆς. Ἀλλ' οἱ λησταί, ἰδόντες τὴν πρόθεσίν τῆς, ἔδισαν τὰς δύο τῆς χεῖρας, καὶ τὴν ἐκράτουν τόσῳ ἰσχυρῶς, ὥστε οὐδ' ἐν κίνημα δὲν τῇ ἐπετρέπετο.

— Βοήθειαν! βοήθειαν! ἐκραξε πάλιν ἡ Ῥόζα μετὰ νέας ἐλπίδος, διότι ἐνῶ περιέφερε τὸ βλέμμα παρὰ φερρον πέριξ, εἶδεν αἰφνης προκύπτοντα τοῦ δάσους νεανίαν, οὗ ἡ εὐπρεπὴς ἐνδυμασία καὶ ἡ χαρίεσσα ὄψις τῇ ἐνέπνευσαν θάρρος. — Ἄν ἔχῃς καρδίαν ἀνθρώπου, ἂν ἔχῃς ἀνδρὸς γενναϊότητα, ἐξηκολούθησε πρὸς αὐτὸν ἀποτεινομένη, βοήθησον, σῶσόν με!

— Τί εἶναι; ἐκραξεν ὁ νεανίας προχωρῶν ἀφόβως πρὸς τοὺς ληστὰς. Τί ἔχετε μὲ τοῦτο τὸ κοράσιον;

— Τὴν συνελάβομεν, εἶπεν εἷς ἐξ αὐτῶν, διερχομένην τὸ δάσος.

— Ἐντροπή σας, ἀπεκρίθη αὐτὸς, μὲ τόνον φωνῆς ἀπότομον. Ἐλλειψαν αἱ δούκισσαι καὶ αἱ πριγκίπεςσαι, καὶ τὰ ἐβάλετε μ' αὐτὴν τὴν πτωχὴν; Ἀφῆτέ τὴν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ καλόν.

— Αὐτὴ εἶν' ἐδική μου, εἶπεν ἐκεῖνος ὅστις πρῶτος τὴν εἶχε συλλάβει, καὶ ὅστις τὴν ἐκράτει ἀκόμη. — Ἐδική μου εἶναι, καὶ δὲν ἐβγαίνει ἀπὸ τὰ δούχια μου.

— Βοήθειαν! ἐκραξεν ἡ Ῥόζα διὰ τοῦ στόματος, καὶ ἔτι περισσότερο ἐπεκαλεῖτο αὐτὴν τὸ ὑγρὸν βλέμμα τῆς.

— Κύτταξε μὴν ἐβγουν καὶ τὰ δούχια σου, εἶπεν ὁ νεανίας, ἐν ᾧ φλόξ θυμοῦ ἀνέλαμπεν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του. Ἄφες τὴν νὰ ὑπάγῃ.

— Δὲν τὴν ἀφήνω, εἶπεν ὁ ληστής, ἀνασύρων τὰ χεῖλη ὡς τίγριδος ἐξαγριωθείσης, καὶ σύρων πρὸς ἑαυτὸν βιαίως τὴν Ῥόζαν. — Καὶ ἂν κάνεις ἔλθῃ νὰ μοὶ τὴν πάρῃ, θὰ τὸ μετανοήσῃ.

— Ἄ, μαρδὸςκυλε! φοβερίζεσαι! ἀνέκραξεν ὁ νεανίας μὲ φωνὴν, ἣτις ἐβρόντησε φοβερά, καὶ εἰς ἀγρίαν παραφορὰν ὡς αἴλουρος πηδήσας πρὸς τὸν ληστὴν, τὸν συνέλαβεν ἀπὸ τὸν λαιμὸν, ἔσυρεν ἀπὸ τὴν ζώνην τοῦ πιστόλιον, καὶ στηρίζας αὐτὸ εἰς τὸ στήθος του, ἐπυροβόλησε, καὶ ὁ ληστής ἀνοίξας τὰς δύο του χεῖρας, ἔπεσεν ὑπτίος, ἐμῶν συγχρότως τὸ αἷμα του καὶ τὴν κακούργον ψυχὴν του. Ἐπειτα δὲ, λαβὼν ἐκ τῆς ζώνης του τὸ ἄλλο πιστόλιον, καὶ στραφείς πρὸς τοὺς ἐπιλοίπους ληστὰς, οἵτινες ἔμενον ὡς ἀπολελιθωμένοι ὑπὸ ἐκπλήξεως,

— Ἄν, εἶπεν, ὡς νὰ σηκώσω τὸν λύκον, μείνη κανεῖς σας ἀκόμη ἐμπρὸς μου, θὰ τὸν φονεύσω, μὰ τὴν πίστιν μου, ὡς αὐτὸ τὸ φορτίμιον.

Καὶ μὲ τὸν πόδα ἔσπρωξε τὸ νεκρὸν τοῦ ληστοῦ.

Ὁ ἀνδρικός οὗτος λόγος καὶ ἡ ἀπότομος πράξις παραδόξον ἀπετέλεσαν ἐντύπωσιν ἐπὶ τῶν ἀγενῶν ἐκείνων, παρ' οἷς ἡ θηριώδεια δὲν ἀπέκλειε τὴν ἀνανδρεία. Ἐντρομοὶ ἐκκλινον ὅλοι τὴν κεφαλὴν, καὶ ἀνεχώρησαν εἰς τὸ δάσος.

Τότε ἡ Ῥόζα, μὴ δυναμένη νὰ εἰπῇ λέξιν ὑπὸ φρίκης διὰ τὸν φόνον τοῦ ληστοῦ, οὗ τὸ πτώμα ἔσπαιρεν ἀκόμη ἐμπρὸς τῆς, καὶ ὑπὸ σφοδρᾶς συγκινήσεως διὰ τὴν ἀπροσδόκητον σωτηρίαν τῆς, ἔπεσεν εἰς τὰ γόνατα ἐμπρὸς τοῦ σωτήρος τῆς, καὶ ὑψώσασα πρὸς αὐτὸν τοῦ ὠραίου τῆς ὀφθαλμοῦς, τὸν ἐθεώρει μετὰ θαυμασμοῦ καὶ σχεδὸν μετὰ λατρείας, ὡς τινα προστάτην ἀγγελον καταβάντα ἐξ οὐρανῶν, καὶ τῷ ἐξέφεραζεν ἀφώνως ἀλλ' εὐγλώττως τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς.

Ὁ δὲ νέος κύψας, ἔκοψε μὲ τὴν μάχαιράν του τὰ δεσμὰ τῶν χειρῶν τῆς, καὶ τὴν ἀνήγειρε. Βλέπων δὲ ὅτι δὲν δύναται ἀκόμη νὰ στηριχθῇ εἰς τοὺς πόδας τῆς, τὴν ἐκράτησεν εἰς τὴν ἀγκάλην του, καὶ τὴν ἠρώτησε ποῦ διευθύνετο ὅταν τὴν ἀπήνησάν οἱ ἀχρεῖοι ἐκεῖνοι, καὶ ἂν θέλῃ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν δρόμον τῆς;

— Ναι, θέλω νὰ φύγω ἀπὸ τὸν τόπον τοῦτον τῆς φρίκης, ἀνέκραξεν ἡ Ῥόζα, ἅμα ἐδυνήθη νὰ διαρρηθῇ λέξεις. Δὲν ἔμπορῶ νὰ βλέπω τὸ τρομερὸν ἐκεῖνο θεῶμα! καὶ ἐκάλυψε τοὺς ὀφθαλμούς τῆς μὲ τὴν μικρὰν χεῖρά τῆς. — Εἰς Παυλίσι διευθυνόμενη. Ἀλλὰ . . .

εἶπε διατάζοντα, ὁμολογῶ ὅτι φοβοῦμαι. Ἡμπορῶ νὰ τοὺς ἀπαντήσω παρέκει.

— Μὴ φοβεῖσαι, εἶπεν ὁ νέος, προσπαθῶν νὰ πρᾶξῃ τὴν εἰς τὴν ἀγρίαν ἐκείνην σκηπὴν τραχυθεῖσαν φωνὴν τοῦ Σκεφθεῖς ὅμως μίαν στιγμὴν. — ἔστω, ἐπρόσθεσε, σὲ συνοδεύω ὡς ἐν μέρος. Εἶναι ἀσφαλέςτερον.

Καὶ ἐξηκολούθησε μετ' αὐτῆς, ἀναγκασόμενος πολὺ λάκις νὰ τὴν στηρίξῃ, διότι μόλις τὴν ἔφερον οἱ τρέμοντες πόδες τῆς.

Οὕτω διήλθον τὰς τρεῖς ἢ τέσσαρας βαθείας καὶ λάδας, αἵτινες ἐδύναντο νὰ φαίνωνται ὑποποῖοι. Ὅταν δὲ ἔφθασεν εἰς ὑψηλὴν θέσιν, ἀπ' ἧς ἤρχιζεν ἡ ἀδενδρος πεδιάς καὶ οἱ καλλιεργημένοι ἀγροί, δεῖξας αὐτῇ πρὸς τοὺς πρόποδας,

— Ἰού, τῇ εἶπε, τὸ Παυλίσι. Ἄλλα χρέη μὲ καλοῦσιν ἄλλοῦ. Δὲν ἔχω καιρὸν νὰ σὲ συνοδεύω ὡς ἐκεῖ· ἀλλ' ἡμπορεῖς νὰ ἐξακολουθήσῃς ἀφόβως.

— Μὲ ποίας λέξεις ἡμπορῶ ἀξίως νὰ σ' εὐχαριστήσω; ἀπεκρίθη ἡ Ῥόζα, λαβοῦσα τὴν χεῖρά του Σοὶ χρεωστῶ τὴν σωτηρίαν μου, περισσώτερον παρὰ τὴν ζωὴν μου. Σὲ παρέσυρα καὶ ἐκτὸς τοῦ δρόμου σου, καὶ ἴσως κατοικεῖς μακρὰν ἀπ' ἐδῶ.

— Μακρὰν ἀπ' ἐδῶ κατοικῶ, ἀπεκρίθη ὁ νέος· ἀλλ' ἐνίστε διέρχομαι τοῦτον τὸν δρόμον. Ἰσως ἀπαντηθῶμεν καὶ πάλιν.

Καὶ λαβὼν εἰς τὰς πρὸς τὴν εἰρήνην τῆς εἰρήνης φιλῆμα ὡς γλυκὺν μισθὸν τῆς ὑπηρεσίας του, ὃν ἡ ἐρῶθηρῶσα νέα δὲν τῷ ἠνῆθη, ἐπέστρεψε τὴν ὁδὸν δι' ἧς τὴν εἶχε συνοδεύσει. Ἐκείνη δὲ ἐξηκολούθησε τὴν ἐδικὴν τῆς πρὸς τὴν κοιλάδα.

Εἰς τὸ χωρίον Παυλίσι· τὸ συμβᾶν τῆς Ῥόζας ἐτάραξε τὰ πνεύματα, καὶ ἐντὸς τῆς ἡμέρας ἦλθον καὶ ἀλλαχόθεν εἰδήσεις ὅτι ὁ περιβόητος ληστὴς Καπρέρας ἐπεφάνη εἰς ἐκεῖνα τὰ μέρη· ἀλλὰ συγχρόνως ὅτι καὶ ἡ περίεξ δημόσιος δύναμις ἐκινήθη ἤδη εἰς διώξιν του. Καὶ τότε μόνον ἡ Ῥόζα, ἧτις ἐνδομύχως ἠθάρτανο μυστικὴν τινα δυσταρέσκειαν ὅτι ὁ σωτὴρ τῆς δὲν ἔδειξε περισσώτεραν προθυμίαν νὰ τὴν συνοδεύσῃ μὲχρι τοῦ χωρίου, ὡμολόγησεν ἰκανοποιηθεῖσαν τὴν φιλαυτίαν τῆς, διότι δὲν ἀμφίβαλλεν ὅτι τὴν ἀφήκεν ὅπως σπεύσας εἰδοποιήσῃ τὰς ἀρχὰς περὶ τῶν ληστῶν.

Μετὰ τρεῖς ἡμέρας ἡ Ῥόζα ἐπανῆλθεν εἰς Σαντάλβον. Οἱ λησταὶ τότε εἶχον διωχθῆ ἔντελως, τὰ στρατεύματα εἶχον καθαρῆσαι τὸν τόπον, καὶ ἡ ὕδως ἦτον ἀσφαλεστάτη. Οἱ γεωργοὶ διεσπαρμένοι εἰς τοὺς ἀγροὺς ἐκαλλιεργοῦν αὐτοὺς ἠτύχως, καὶ ἡ μικρὰ κοιλάς, ὅπου εἶχε συμβῆ τὸ ἀπεικταῖον δράμα, οὐδὲν ἔτιωζεν ἔχνος αὐτοῦ, ἀπ' οὗ ἀπεκομίσθη τοῦ φονευθέντος ληστοῦ τὸ πτώμα, ἀλλ' ἦτον ἤδη εἰρηνικὴ καὶ ἔρημος, καὶ μόνον ἐτάραττε τὴν σιγὴν τῆς τὸ ἄσμα τῆς ἀηδόνος, καὶ ὁ φλοῖσθος τοῦ βύρακος. Διερχομένη δὲ δι' αὐτῆς ἡ Ῥόζα, ἐβράδυνε τὴν πορείαν τῆς, καὶ τέλος ἐστάθη βεβουλισμένη εἰς λογισμοὺς, ὡς ἂν ἐνέδιδεν εἰς τὴν συγκίνησιν ἣν ἦτον ἐπόμενον νὰ τῇ ἐμπνέῃ ἡ θέσις ἐκείνη· ἀλλὰ συγχρόνως καὶ περιφέρουσα τὰ βλέμματα περίεξ τῆς, ὡς ἂν περιέμενεν ἢ ἐξήτει τινὰ, ἴσως ἐκείνον ὅστις τῇ εἶχεν εἰπεῖ ὅτι

μακρὰν μὲν κατοικεῖ, διέρχεται ὅμως τὴν ὁδὸν ταύτην ἐνίστε.

Ὅταν δ' ἔφθασεν εἰς Σαντάλβον, ἡ γενικὴ χαρὰ ὅτι ἐτώθη ἀπὸ τὸν μέγαν κίνδυνον ἦτον ἀπερίγραπτος. Ἡ ἀγαθὴ διδασκαλίς τῆς ἠτιάτο ἑαυτὴν εἰς τὴν ἐξέθεσεν εἰς αὐτὸν, ἡ δὲ Νίνα, ρίψατα τοὺς βραχίονας περὶ τὸν τραχήλόν τῆς τὴν κατέτρωγε διὰ τῶν φλημάτων τῆς. Μετὰ τὴν χαρὰν ὅμως καὶ τὰ φιλῆματα ἦλθεν ἡ περιέργεια καὶ αἱ ἐρωτήσεις· καὶ μ' ὅσιν προθυμίαν ἡ Νίνα ἠρώτα, μ' ἄλλην τόσῃ καὶ ἔτι μεγαλύτεραν διηγεῖτο ἡ Ῥόζα, ἐκτὸς μόνον ὅτι ἐκείνη ἠρώτα περὶ τῶν ληστῶν πάντοτε, καὶ αὐτὴ ἀπεκρίνετο πάντοτε περὶ τοῦ διώξαντος αὐτοῦ, καὶ εἰς τὴν περιγραφὴν αὐτοῦ, τοῦ κάλλους του, τῶν εὐγενῶν τρόπων του, τῆς χάριτός του, τῆς γλυκύτητος τῶν λόγων του, τῆς ἀνδρείας του, ἦτον ἀνεξάντλητος, ὥστε ἡ Νίνα τὴν εἰρωνεύετο δι' αὐτὸ πολὺάκις, ἀλλὰ χωρὶς νὰ τὴν διορθώσῃ. Πολλὰκις μάλιστα, ὅταν ἡ Νίνα ἢ ὄρεξιν ἢ καιρὸν δὲν εἶχε ν' ἀκούῃ τὸν αὐτὸν πανηγυρικὸν πάντοτε ἐπαναλαμβανόμενον, ἡ Ῥόζα ἐγένετο σκεπτικὴ, καὶ ὁ νοῦς τῆς ἐφαίνετο εἰς διειροπολήσεις παραδεδομένος, καὶ ὁσάκις συνέπιπτε νὰ ἐξέρχεται τῆς καλύβης μόνῃ, ἐλάμβανε, χωρὶς σχεδὸν ἢ ἴδια νὰ τὸ αἰσθάνηται, τὴν ὁδὸν πρὸς τὸ ὄρος.

Ἐν τῇ τῇ ὁδὸν ἔλαβε περὶ τὴν δεῖλην τῆς ἔκτης ἢ ἐβδόμης ἡμέρας μετὰ τὴν ἐπάνοδόν τῆς εἰς τὸ χωρίον, χωρὶς τῆς Νίνας, ἣν ἡ διδασκαλίς εἶχε πέμψῃ εἰς ὑπηρεσίαν. Σύννοους δὲ βαδίζοντα, ἔφθασε κατ' ὀλίγον μέρει τῆς γνωστῆς τῆς κοιλάδος, ἧς ἡ θέα ἐφαίνετο διεγείρουσα εἰς αὐτὴν οὐχὶ φρίκη· ἰδέας, ἀλλ' ἄλλα αἰσθήματα πολὺ γλυκύτερα. Τὸ βλέμμα τῆς ἐλπίζον καὶ ἀνήτυχον ἐβουλιζετο ὑπὸ τὰ δένδρα, ἠρεῦνα τὰς κινουμένας σκιάς, καὶ τεταμένον τὸ οὖς τῆς ἠρώτα τὴν πνοὴν τῆς αὖρας, καὶ τῶν πιπτόντων φύλλων τὸν κρότον.

Ἀλλὰ, συνελθοῦσα μετὰ μακρὰν προσδοκίαν,

— ὦ! εἶπε καθ' ἑαυτὴν, ἄφρων ἐγὼ τί προσμένω; Παρῆλθε, καθὼς τὸ χρυσοῦν σύννεφον, ὅπου παρέρχεται καὶ δὲν ἐπιστρέφει, καθὼς τὸ ὄναρ ὅπου βλέπομεν ἄπαξ, καὶ ὄχι πλέον! Ἐκεῖνος διαπρέπει εἰς τὴν ἄνω σφαῖραν, ὅπου ὄλαι αἱ λαμπρόητες καὶ ὄλαι αἱ δόξαι· ἐγὼ κόρη ἀγροῖκος καὶ πενηχρά! Πῶς νὰ ἐλπίζω εἰς τὰ βήματά μας θ' ἀπαντηθῶσι ποτέ; ὦ! τὸ ὄναρ τῶν παδικῶν ἡμερῶν μας! Εἰς τὸν λαμπρὸν αὐτοῦ κόσμον ἐφανταζόμεν παλάτια καὶ ἀδάμαντας. Δὲν ἡ ξευρα τότε ποῖαν ἄλλην εὐτυχίαν περιέχει ἐκεῖνος ὁ κόσμος, εἰς ὃν ἠλπίζεις, ὦ μήτερ, νὰ μᾶς εἰσάξῃς, ἀλλ' εἰς ὃν μᾶς εἶναι διὰ παντὸς κεκλεισμένη ἡ εἴσοδος. Ἀλλὰ, μήτερ, ἐπρόσθεσε, ὑψοῦτα τὴν ψυχὴν τῆς μετὰ τοῦ ἐξαπτομένου αἰσθήματός τῆς, — εἰς τὸν κόσμον ὃν σὺ κατοικεῖς, εἰς τὸν ὠραῖον ἐκεῖνον κόσμον, ὑπεράνω τοῦ γλαυκοῦ, οὐρανοῦ θάλλει εὐτυχία βεβλιώως· ἐκεῖ δὲν διακρίνεται ἡ πλοῦσιος ἢ πένης. Ὅσαι καρδίαι πάλλουσι συμφώνως, εἶναι ἴσαι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ· ὅσοι ἀγαπῶνται συναντῶνται καὶ ἀναγνωρίζονται. Ἐκεῖ ὅταν ἔλθω καὶ μὲ δεχθῶς εἰς τὰς ἀγκάλας σου, θὰ τὸν ἰδῶ μειδιῶντα πλησίον σου· ἴσως μεταξὺ τῶν ἀγγέλων!

Τοιαῦτα ὄνειρο-όλοι ἡ ἐξημεμένη καὶ ποιητικὴ τῆς καρδία, καὶ ὠραία ἦτον ἐν ᾧ ἐσπῆριζεν εἰς τὸν οὐρανὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς τῆς, λαμπροτέρους ἐκείνου.

Αἴφνης ἤκουσε κρότον πλησίον τῆς, καὶ ὡς ἀνεμώνη ἐρυθρὰ σατα, ἀνεσκίρτησε καὶ μετεστράφη, καὶ εἶδεν ἄνθρωπον ὅστις ὀλίγα βήματα μακρὰν τὴν σταθεὶς, ἐφαίνετο ὅτι τὴν ἐθεώρει μετ' εὐαρεσκείας. Ἦκ' πρώτου βλέμματος ὅμως ἐγνώριζεν ὅτι δὲν εἶναι ἐκεῖνος ὃν ἠλπίζε, καὶ ἠθέληθεν ἀμέτῳ ν' ἀναχωρήσῃ. Ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος πλησιάζας,

— Καλὴ κόρη, τῆ εἶπε με φωνὴν ἡμερον ἢ ὕβρις νὰ μ' εἰπῆς ἀπὸ ποῦ νὰ ὑπάγω εἰς τὸ χωρίον Σαντάλβον;

Τότε ἀναβλέψασα καὶ ἀτενίσασα αὐτὸν, εἶδεν ὅτι ἦτον ἄνθρωπος ὠρίμου ἡλικίας, εὐγενῶν τεόπων, καὶ μορφῆς ἥτις ἐνέπνευε εὐκόλως ἐμπιστοσύνην. Ἀναθαρότητα δέ,

— Μάλιστα, Κύριε, εἶπεν, ἐκεῖ ὑπάγω, ἡμπορῶ νὰ σὰς ὀδηγήσω.

Καὶ ἐκίνησε μετὰ τοῦ ξένου πρὸς χωρίον.

— Ἐνυκτώθι σχεδὸν, εἶπεν αὐτὸς, καὶ ἀπεφύγισα νὰ μείνω εἰς ἀντάλβον, διότι ἡμερον ὅτι εἶναι ἐδὼ πλησίον. Ἀλλ' ἐροθήθην ὅτι ἀπεπλανήθην, ὅταν σὲ ἀπήγγησα.

Ἦσο ὅμως τόσον βεβουλισμένη εἰς συλλογισμοὺς, ὥστε ὀλίγας στιγμὰς ἰστάμην καὶ σ' ἐβλεπον χωρὶς νὰ θέλω νὰ σὲ παραξῶ.

— Ἐσυλλογισζόμην, εἶπεν ἡ Ῥόζα, ἐρυθριῶσα ἐκ νέου, — διότι πρὸ μιᾶς ἐβδομάδος εἰς αὐτὴν τὴν ἰδίαν θέσιν διέτρεξα τὸν μέγιστον κίνδυνον. Ληστὰι μὲ συν-

ἔλαβον, καὶ χωρὶς τῆς προστασίας ἐνὸς γενναίου ἀνθρώπου ὅστις ἐφόρευε τὸν ἕνα ἐμπρὸς μου, καὶ ἐδίωξε τοὺς λοιποὺς, ἀναμφιβόλως θὰ μ' ἐφόρευον. Καὶ τί ἤθελον ἀπ' ἐμῆ;

Ἐπρόσθεσε μὲ πολλὴν ἀθωότηα. Ἐγὼ εἶμαι πτωχὸν κοράσιον.

Εἰς τὸν ξένον ἤρρεσεν ἡ ἀρεσκεία τῆς νεάνιδος, καὶ λαβὼν αὐτὴν ἐκ τῆς χειρὸς,

— Ἴσως, τῆ εἶπε μεριδίων, ἀλλὰ καὶ θαυμάζων τῆς χειρὸς ἐκείνης τὴν λευκότητα καὶ τὴν τρυφερότητα εἰς κόρην ἀγροίκου. — Ἴσως ἤθελον νὰ σοὶ κλέψουν τὸ ὠραῖον αὐτὸ δακτυλίδιον.

— Ὡ! ὅσον δὲ αὐτὸ, τὴν ζώην μου θὰ μ' ἐπαινον πρῶτον, ἀπεκρίθη ἡ Ῥόζα μὲ ζωηρότητα.

— Εἶναι ὠραῖον τῶ ὄντι, εἶπεν ὁ ξένος, ὅχι ὅμως πολυτιμωτερον τῆς ζωῆς σου.

— Εἶναι τὸ ἐνθύμημα τῆς μητρὸς μου, εἶπεν ἐκείνη.

— Καὶ τὰ γράμματα ταῦτα, ἡρώτησεν ὁ ξένος, πλησιάζων εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ δακτυλιδίου καὶ τὴν χεῖρα ἣς τὸ ἐφόρει, — εἶναι τὰ ἀρχικά τοῦ ὀνόματος τῆς μητρὸς σου;

— Ὁχι, εἶναι τὸ ὄνομα τοῦ πα-

Ἡ Ῥόζα.

τρός μου. Ἡ μήτηρ μου ἀνομάζετο Ἀδελίνα.

— Ἀδελίνα! Ἀδελίνα! ἀνέκραξεν ὁ ξένος. Εἶναι ὠραῖον ὄνομα Ἀδελίνα. Ἐχω καὶ ἐγὼ μίαν Ἀδελίαν. Καὶ ποῦ εἶναι ἡ μήτηρ σου τώρα;

— Ἡ μήτηρ μου εἶναι ἐκεῖ, εἶπεν ἡ Ῥόζα δεικνύουσα τὸ οὐρανόν. Ἡ μήτηρ μου ἀπέθανε.

Ἡ Ῥόζα.

— Ἀπέθανεν! Ἀλλὰ περιπατεῖς τόσον γοργῶς, νέα κόρη! Συγχωρήσον με ἂν δὲν ἤμπορῶ νὰ σ' ἀκολουθήσω. Ἐπεριπάτητα πολὺ σήμερον. Δός μοι τὴν ἄδειαν ν' ἀναπαυθῶ μίαν στιγμὴν εἰς τὸ χεῖλος τοῦ ῥύακος.

Καὶ ἐκάθησεν ὁ δὲ κάματος τοσοῦτο τὸν εἶχε καταβάλει, ὥστε ἦτον ὄλος ὠχρὸς, καὶ ἡ Ῥόζα λαβοῦσα ὕδωρ εἰς τὴν παλάμην της, τῷ ἔδρεξε τὸ μέτωπον, διὰ νὰ μὴ λειποθυμήσῃ.

— Σ' εὐχαριστῶ, φιλότιμη κόρη, εἶπεν ὁ ξένος. Δὲν ἦτον τίποτε ἦτον ζάλη. Παρήλθε' ἄς ἐξακολουθήσωμεν τὸν δρόμον. Ἀπέθανε λοιπὸν ἡ μήτηρ σου; Καὶ ὁ πατήρ σου;

— Ὁ πατήρ μου . . ., εἶπεν ἡ Ῥόζα δισταζούσα ἀπέθανε καὶ ἐκεῖνος.

— Πτωχὸν κοράτιον, εἶπεν ὁ ξένος μετὰ πολλῆς συμπαθείας. Λοιπὸν ὄρφανή, παντόρφανος. Καὶ συγγενεῖς ἄλλους δὲν ἔχει;

— Εἶχον μίαν μάμμην, ἀπεκρίθη αὐτῇ, ἐνῶ οἱ ὀφθαλμοὶ της ἀπὸ τὰς ἀναμνήσεις ταύτας ἐπληροῦντο δακρύων, ἀλλ' ἀπέθανε καὶ αὐτή. Ἐχω μόνον τὴν ἀδελφὴν μου, διδυμον μὲ ἐμέ.

— Καὶ ποῦ ζήτε λοιπὸν; ποῖός σ' ἔχει; περιθάλλει;

— Ἡ διδασκάλισσα τοῦ χωρίου.

Τὴν στιγμὴν ταύτην διήρχοντο ἐμπρὸς φραγμοῦ ἰτεῶν, ὅστις ἔκειτο ἀμέσως πρὸ τοῦ χωρίου.

— Δὲν εἶναι τοῦτο τὸ νεκροταφεῖον, νομίζω; ἤρῳ ἔτρεν ὁ ξένος.

— Τοῦτο εἶναι, μάλιστα, ἀπεκρίθη ἡ Ῥόζα.

— Καὶ ἡ μήτηρ σου ἐδῶ εἶναι τεθαμμένη; ἐπανελάβεν αὐτός.

— Ἐδῶ! ἐψιθύρισε μελαγχολικῶς κλίνουσα τὴν κεφαλὴν πρὸς τὴν γῆν ἡ νεῆνις.

— Μὲ συγχωρεῖς, φιλότιμη, διὰ τὴν ἐρώτησιν, εἶπε πάλιν ὁ ξένος. Ἀλλ' ὅταν διέρχεσαι ἐντεῦθεν, δὲν ἐμβαίνεις ἐνίοτε νὰ προτευχθῆς εἰς τῆς μητρός σου τὸν τάφον;

— Ὅταν ἐπιστρέφω εἰς τὸ χωρίον μόνη, εἰσέρχομαι πάντοτε, ἀπεκρίθη ἡ Ῥόζα μὲ ταπεινὴν τὴν φωνήν.

— Ὅτι δὲν εἶναι μόνη δὲν πρέπει νὰ σ' ἐμποδίσῃ, ὑπέλαβεν ὁ ξένος. Ἐχω κ' ἐγὼ ἀγαπητοὺς κατοίκους τῶν τάφων. Εἰσελθε, καὶ ἐπίτρεψε καὶ εἰς ἐμὲ νὰ εἰσέλθω.

Τότε εἰσῆλθεν ἡ Ῥόζα, καὶ ἐγονάτισεν ἐμπρὸς τοῦ τάφου τῆς μητρός της· πλησίον της δὲ ἐγονάτισε καὶ ὁ ὀδοιπόρος. Ἡ δ' ἀφελὴς προσευχὴ της ἴσως ἠνώεξε καὶ αὐτοῦ καὶ ἐν ἡμίκλειστον τραῦμα, διότι ἀνεβίβατε δάκρυα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς του.

Ὅταν δ' ἐξῆλθον, παρεκάλεσε τὴν νεῆν ὁ ξένος νὰ τὸν διευθύνῃ εἰς τὸ ξενοδοχεῖον· πληροφορηθεὶς ὅμως ὅτι δὲν ὑπῆρχε ξενοδοχεῖον, τὴν ἠρώτησεν ἂν ἐδύνατο νὰ ἐλπίσῃ ὅτι ἡ διδασκάλισσα ἤθελε τὸν φιλοξενήσῃ δι' ἐκείνην τὴν νύκτα. Ἡ Ῥόζα τῷ εἶπεν ὅτι ἦτον περὶ αὐτοῦ πεπεισμένη, καὶ τὸν ὠδήγησεν ἀμέσως εἰς τὴν οἰκίαν των, ὅπου ἡ Νίνα ἐνόμιζε κατ' ἀρχὰς ὅτι ἦτον αὐτός ὁ πολὺκροτος σωτὴρ, καὶ τὸν εὔρεν ὀλίγον λευκότριχον. Ἀλλ' ἅμα ἡ Ῥόζα ἐξήγησε τὴν περιστασιν, ἔστρεψαν καὶ αὐτὴ καὶ ἡ διδασκάλισσα νὰ περιθά-

ψωσι τὸν ξένον τὸ κατὰ δύναμιν. Ἡ παχυτέρα ὄρνις δι' αὐτὸν ἐσφάγη, τὸ παχύτερον στῶμα δι' αὐτὸν ἐστρώθη. Ἀλλ' ὅτι τὸν εὐχαρίστει ὑπὲρ ὅλα ταῦτα, ἦτον ἡ συναναστροφή καὶ ἡ συνδιάλεξις τῶν δύο κορασιῶν, ἐλέγχουσα τὴν καρδίαν καθαρότητα, τὴν ὁμοῦ συγχρόνως γνώσεων ποικιλίαν, ὥστε ἐμείνεν ἐκπεπληγμένος νὰ εὔρη αὐτὴν εἰς κόρας τῆς τάξεώς των.

Τὴν ἐπαύριον ἀναχωρῶν ὁ ὀδοιπόρος, ἔδωκε τιμὰ μικρὰ δῶρα εἰς τὴν διδασκάλισσαν, καὶ τῇ εἶπεν ὅτι ἐπιθυμεῖ ν' ἀποδώτῃ ἀξίως τὴν φιλοξενίαν ἣν ἔλαβε.

Τὴν παρεκάλεσεν ἐπομένως μετὰ τρεῖς ἡμέρας, ὅτε ἦτον τὸ ὄνομα τῆς θυγατρὸς του, ἥτις ὠνομάζετο Νίνα κ' ἐκείνη, καὶ εἶχε μικρὰν ἀγροτικὴν ἑορτὴν εἰς τὴν οἰκίαν του, νὰ συγκατανεύσῃ νὰ στείλῃ τὰς δύο κόρας, ἣ, ἂν θέλῃ, νὰ ἔλθῃ καὶ ἡ ἴδια, νὰ μείνωσι τρεῖς ἢ τέσσαρας ἡμέρας μετὰ τῆς οἰκογενείας του.

Ἡ πρότασις ἦτον εὐγενής, καὶ ὁ προτείνων ἐφαίνετο τῆς πίστεως ἀξίος, καὶ τὰ βλέμματα τῶν κορασιῶν διευθύνοντο πρὸς τὴν τροφὴν τῶν τόσον παρακλητικὰ, ὥστε δὲν ἔκρινεν αὐτὴ ἀναγκαῖον ν' ἀρνηθῆ. Ἐπρόσθεσε δὲ τότε ὁ ξένος, ὅτι κατοικεῖ παρὰ τὴν Βίλλαν Φραπόλι, πρὸς ἣν καθ' ἡμέραν διευθύνετο ἅμαξα διερχομένη οὐ μακρὰν τῆς κοιλάδος ὅπου εἶχεν ἀπαντήσῃ τὴν Ῥόζαν, καὶ ὅτι ἐλθοῦσαι εἰς τὴν ἐπαυλίαν, ἤρκει διὰ νὰ τὸν εὔρωσι ν' ἀποταθῶσιν εἰς τὸν θυρωρὸν, καὶ νὰ ζητήσωσι τὸν Κύριον Μαθαῖον. Ἐπαναλαβὼν δὲ ἐπιμόνωσ τὴν πρότασιν του ἀπῆλθεν.

Ἄν καὶ ὑπετίθετο ὅτι ἡ διδασκάλισσα εἶχεν ὄρεξιν νὰ λησμονήτῃ τὴν ὑπόσχέσιν της, ἦταν ὅμως τὰ κοράτια ἑτοιμα πάντοτε νὰ τῇ τὴν ἐνθυμίζωσιν. Αἱ τρεῖς ἡμέραι παρήλθον ὅλαι εἰς μεγίστην ἀνησυχίαν, εἰς σχέδια, εἰς προπαρασκευάς. Τὴν ἑσπέραν τῆς τρίτης, ἐκῆστη ἡτοίμασε μεγίστην ἀνοδοδίστην, καὶ τὴν πρωτὴν τῆς τετάρτης αἱ δύο νέαι, ἐπειδὴ ἡ διδασκάλισσα δὲν ἐδύνατο νὰ τὰς συνοδεύσῃ, ἐνδουθεῖται τὰ ἑορτάσιμα, καὶ ὠραιότεραι τῶν ἀνθῶν ἃ ἐκράτουν, ἐπορεύθησαν πρὸς τὴν γνωστὴν κοιλάδα. Ἡ Ῥόζα, καθ' ὅσον ἐμπλητίζον εἰς αὐτὴν, ἠσθάετο τὴν καρδίαν της σφοδρῶς πάλλουσαν, τὰ βλέμματά της περιεφέροντο ἀνησυχῶς, αἱ παρεαὶ της ἐφλογίσθησαν, καὶ ἐσφιγγε τὸν βραχίονα τῆς ἀδελφῆς της, ἥτις τὴν ἔβλεπε μειδιῶσα. Ἀλλὰ διῆλθον διὰ τῆς κοιλάδος, χωρὶς οὐδὲ νὰ τὰς ἀπαντήσῃ, καὶ αἱ παρεαὶ της ἐβάφησαν ὠχραὶ πάλιν, καὶ ἡ χεὶρ της ἐπεσεν ὡς ἐκνευρισμένη, καὶ μελαγχολία ἐπεκάθησεν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς της. Τότε δὲ, λαβοῦσα αὐτὴν ἡ Νίνα εἰς τὰς ἀγκάλας της.

— Ὑπάγομεν, Ῥόζα, τῇ εἶπεν, εἰς μίαν ἀπὸ τὰς ἐπαύλεις τῶν εὐγενῶν. Τί λέγεις; δὲν εἶναι δυνατὸν ν' ἀπαντήσωμεν ἐκεῖ τινα τῆς γνωριμίας μας;

— Ἡ ἰδέα αὕτη, ὅσον καὶ ἂν ἡ Νίνα τὴν ἐξέφραζε παίζουσα, φαίνεται ὅμως ὅτι κατῆλθεν ὡς ἐλπίς εἰς τὴν καρδίαν τῆς Ῥόζας, διότι ἐκτοτε ἐφαιδρύνθη πάλιν τὸ μέτωπόν της, καὶ μὲ ταχύτερα βήματα ἐξεκκολλούθησε μέχρι τοῦ μέρους ὃ διέσχίζεν ἡ δημοσία ὁδός, καὶ ὅπου ἐμείνων περιμένουσαι.

Μεθ' ἡμίσειαν ὥραν διῆλθον ἐκεῖθεν ἡ ἅμαξα, καὶ αἱ κόραι ἀνέβησαν, δοῦσαι εἰς τὸν ἀμαξηλάτην τὸ ὄνομα τῆς Βίλλας Φραπόλι. Μετὰ τεσσάρων δὲ ὥρῶν

οδοιορίαν, ἡ ἀμαξά ἐστάθη ἐμπρὸς μεγάλης πύλης κιγκλιδωτῆς, μεθ' ἣν εἶπετο ὠραία δενδροστοιχία καὶ χειροποίητον ἄλσος. Πλησίον δὲ τῆς πύλης ὑπῆρχε μικρὸς οἰκίσκος, ἔχων τὰ τεῖχη ἐπεστρωμένα μὲ βόδα, προφανῶς ὁ οἶκος τοῦ θυρωροῦ. Αἱ κόραι καταβαίνουσαι τῆς ἀμαξῆς, ἔκρουσαν τὴν πύλην, καὶ γέροντων προσελθόντων τοῦ οἰκίσκου τὰς ἠρώτησε διὰ τῶν κιγκλίδων τινα ζητοῦσι

— Τὸν κύριον Ματθαῖον, εἶπεν ἡ Ῥόζα.

— Ἄ! τὸν κύριον Ματθαῖον! ἀπεκρίθη μειδιῶν ὁ πρεσβύτερος. Εἰσελθετε.

Καὶ ἀνοίξας τὴν πύλην, εἰσήγαγε τὰς νέας, καὶ τὰς ἀφῆκεν ἐκεῖ νὰ περιμεινωσιν ὡς νὰ εἰδοποιήσῃ τὸν κύριον Ματθαῖον.

(Ἀκολουθεῖ.)

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ.

ΣΙΜΩΝΙΔΟΥ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΑ.

(Ἰδε Ἀριθ. 23.)

Δ. Κλασικὰ χειρόγραφα. Ἄλλ' ἂν πρέπη ν' ἀποβρίθωμεν ὡς πλαστὴν καὶ ὑποβολιμαίαν τὴν ἐφεύρεσιν τῆς Δαχερρότυπίας κατὰ τὸν πέμπτον αἰῶνα, ἅς μᾶς παρηγορήτῃ ἡ ἀφθονία τῶν χειρογράφων κλασικῶν συγγραφέων καὶ ποιητῶν, τῶν περιωθέντων εἰς τὰς χεῖρας τοῦ αὐτοῦ ἐκδότου τῆς Συμαΐδος. Ἐπειδὴ ὅμως, ὡς εἶπον, δὲν τὰ εἶδα ὁ ἴδιος, ἤμπορῶ περὶ ἐκείνων μόνον ἐξ αὐτῶν νὰ εἰπῶ τινα, περὶ ὧν γίνονται μνεία εἰς τὰς ἐφημερίδας.

Ὁ Αἰὼν διὰ τοῦ Ἀριθ. 929 (1 Ἰαν. 1849) ἀναγγέλλει ἐκτὸς τοῦ Πανσελήου, τῆς Συμαΐδος καὶ τῆς Βυζαντιδος, ἐν χειρόγραφον τοῦ Ἡσιόδου, ἐν τῆς Ἰλιάδος, ἄλλο τοῦ Ἀνακρέοντος καὶ ἄλλο τῶν χρυσῶν ἐπῶν τοῦ Πυθαγόρου.

α) Ὁ Ἡσιόδος, ὡς περιγράφεται, εἶναι γεγραμμένος εἰς δέκα τεμάχια μεμβράνης, ἐχούσης 0, 18 1/2 μ μῆκος πρὸς 0, 05 πλάτος· οἱ χαρακτῆρες εἶναι μικροσκοπικοί. Τὰ γράμματα ἀρχαῖα, κεφαλαιώδη, καὶ ἡ γραφή βουτροφηδόν. Μετὰ πᾶν δὲ δίστιχον ἔπονται σημεῖα ἄγνωστα. Φέρει δὲ ἐπιγραφὴν Ἡσιόδου τὸν Ἀσκραῖον Πτολεμαῖον Ἀπολλωνίου. Τινὲς τῶν στίχων, ἀτελεῖς εἰς τὰς ἐκδόσεις, εἰσὶν ἐνταῦθα συμπληρωμένοι, καὶ τινα τοῦ Ἀσκραίου ποιήματα ἀπολεσθέντα, περιέχονται εἰς τὸ χειρόγραφον τοῦτο, γεγραμμένα ἀγνώστοις γράμμασιν. Εἶναι δὲ τὰ ποιήματα ταῦτα τὰ σιγαλόεντα ἐπιγραφόμενα ἔπη (Ἀμάθ. ἀριθ. 508), περιέχοντα τὸν ἑωσφόρον, τὸν ἔρωτα, τὰς ὄρας, τὰς αἴρας.

Χειρόγραφον περιέχον στίχους τοῦ Ἡσιόδου συμπληρωμένους, περιέχον ἀνέκδοτα τοῦ Ἡσιόδου ποιήματα, χειρόγραφον τῆς ἐποχῆς τοῦ Πτολεμαίου! ἂν εἶναι γνήσιον τὸ χειρόγραφον τοῦτο, χαρὰ εἰς τὴν φιλολογίαν! Αἱ Μούσαι κόρδακα ἐχώρευσαν ἐπὶ τοῦ Ἑλικωνος καθ' ἣν ἡμέραν εὗρεθῃ. Ἀλλὰ, κατὰ δυστυ-

χίαν, ὅτι εἶναι γεγραμμένον ἐπὶ μεμβράνης, τοῦτο ποσῶς δὲν ἀρκεῖ πρὸς ἀπόδειξιν τῆς ἀρχαιότητός του. Μεμβράναι ὑπάρχουσιν ὡς τὸ πάλαι καὶ σήμερον ἡ δὲ διάκρισις μεταξὺ ἀρχαίων καὶ νέων εἶναι δύσκολος, καὶ δὲν χαρακτηρίζει αὐτὴν οὔτε μέγεθος οὔτε πάχος, ἀλλὰ τί περὶ τὴν ἀφῆν καὶ τὴν ὄψιν εὐδιάγνωστον μόνον εἰς τοὺς ἐξησημένους ὀφθαλμούς. Ἄλλως τε οὐδὲν εὐκολώτερον τοῦ νὰ κόψῃ τις τὰ περιθώρια ἀρχαίου τινος βιβλίου ἀκολουθίας, φερ' εἰπεῖν, καὶ ἀμέσως ἔχει ἀρχαίας μεμβράνας, ὅταν μάλιστα δὲν ἀπαιτῆται νὰ ἔχωσι πλάτος ὑπὲρ τὰ 0, 05. Τὰ γράμματα τῆς ἐποχῆς τῶν Πτολεμαίων ἤμποροῦν τῶ ὄντι νὰ εἶναι κεφαλαιώδη. Εἰς τινὰς παπύρους αἰγυπτιακοῦς, ὅχι ὅμως εἰς ὅλους, ἀπαντᾶται ἡ γραφή διὰ κεφαλαίων. Ἄλλ' ὅτι εἶναι μικροσκοπικὰ, τοῦτο οὐδὲν ἀποδεικνύει ὑπὲρ τῆς ἀρχαιότητός των, διότι καὶ τὴν σήμερον εἶναι εὐκολώτατον νὰ γραφῶσι κεφαλαῖα μικροσκοπικὰ γράμματα, καὶ ὅστις ἀμφιβάλλει ἅς ἰδῇ τὰς λέξεις (μηνὸς ἐλαφηβολιδίωνος Ἀθήνησι) ὑπὸ τὸ χρυσόβουλον τὸ προσηρημένον εἰς τὴν Συμαΐδα, διὰ νὰ πεισθῇ πόσον ἐπιτηδείως γράφει κεφαλαῖα μικροσκοπικὰ γράμματα καὶ αὐτὸς ὁ ἐκδότης τῆς Συμαΐδος. Ἐξ ἐναντίας μάλιστα ἡ μικρότης των φαίνεται μαρτυροῦσα κατὰ τῆς ἀρχαιότητός των. Οἱ Τούρκοι ἐπιτηδεύονται τὰς τοιαύτας μικρογραφίας, καὶ εἶδα τὸ Κοράνιον περιεχόμενον εἰς καρδύδιον. Ἄλλ' εἰς ἀρχαῖα Ἑλληνικὰ χειρόγραφα μικροσκοπικοὶ χαρακτῆρες εἶναι ἀνήκουστοι, καὶ ὁ Ἀπολλώνιος, πεμπὼν τὸν Ἡσιόδον εἰς τὸν Πτολεμαῖον, δὲν ἤθελε δανεισθῆ τὴν τέχνην τοῦ Μυρμηκίδου. Πρὸ πάντων ὅμως ἀνήκουστος εἶναι ἡ βουτροφηδὸν γραφή. Πῶς! ἐπὶ τῶν Πτολεμαίων ἔγραφον τῶ ὄντι βουτροφηδόν! Αἱ νεώταται ἐπιγραφαι ἐπὶ λίθου, ἐφ' ὧν τῶζεται ἶχνος τοιαύτης γράφῃς, μόλις καταβαίνουσι μέχρι τῆς 45—50 ὀλυμπιάδος, καὶ τὰ ἀρχαιότερα σχήματα βεβαίως εἰς τὴν ἐπὶ λίθου γραφὴν ἐπέμεινον περισσότερον χρόνον. Ἐπὶ μῖας λοιπὸν καὶ τῆς αὐτῆς μεμβράνης εὐρίσκονται ἠνωμένοι αἱ δύο αὐταὶ παράδοξοι ἀνωμαλῖαι, ἡ ἀρχαιολογικὴ καὶ ἡ μικρογραφικὴ, καὶ τὴν μεμβράναν ταύνην εὗρεν ὁ καὶ τόσα ἄλλα εὐρῶν παράδοξα! Κατὰ πόσον τὰ βουτροφηδόν ταῦτα γεγραμμένα γράμματα εἶναι ἀρχαῖα, δὲν ἤξεύρω, διότι δὲν τὰ εἶδα δὲν δύναμαι ἐπομένως νὰ ἐξαῆξω νέα συμπεράσματα ἐκ τοῦ σχήματος οὔτε ἐκ τῆς ὀρθογραφίας των.

Ἄλλ' ἂν ὑπάρχωσιν εἰς τὸ χειρόγραφον τοῦτο συμπληρωμένοι τοῦ Ἡσιόδου στίχοι, ἄλλην πῆς γνησιότητος αὐτοῦ ἀπόδειξιν δὲν χρειάζομαι. Στίχοι Ἡσιόδου δὲν τεκταίνονται ὡς τεκταίνονται κεφάλαια περὶ σκουλάκων καὶ φρυζούλων, καὶ ἤθελον κηρύξει στεφάνου ἄξιον τὸν ἱκανὸν νὰ ποιήσῃ ἕνα μόνον ἀποπνεύοντα ὁμῆν Ἡσιοδίου μούσης. Ἄλλ' ἐκ τῶν πολλῶν ὅσοι ἐξέτασαν τὸ χειρόγραφον τοῦτο οὐδὲ εἰς εὐρέθη νὰ μ' εἰπῇ ὅτι ἀπήνησεν ἐν ἡμισίχον κᾶν ἄγνωστον ἢ συμπληρωμένον, ἔξ ἐναντίας μάλιστα, ἤκουσα ἐνὸς τῶν μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς λέγοντος, ὅτι ἀντιπαρὰβῶν τὸ χειρόγραφον πρὸς τὰς ἐκδόσεις, εὗρεν αὐτὸ ἀπαρράλλακτως ὅμοιον πρὸς τὴν στερεότυπον τοῦ Τά-

ουχνιζ, ἔχον κατ' ἀνεξήγητον τρόπον ὅλα αὐτῆς τὰ σφάλματα, καὶ ὅλας τὰς διορθώσεις αὐτῆς, χωρὶς δὲ οὐδεμιᾶς τῶν διορθώσεων δι' ὧν ἡ νέα κριτικὴ προσήγγισεν εἰς τὴν καθαρότητα τοῦ ἀρχαίου κειμένου, ὁποῖον ἔπρεπε νὰ εἶναι τὸ ἐπὶ Πτολεμαίου ὑπάρχον.

Περὶ δὲ τῶν ἀγνώστων σημείων τῶν ἐπομένων εἰς ἕκαστον δεύτερον στίχον δὲν ἔχω τί νὰ εἰπῶ, διότι εἶναι ἀγνωστα. Παρατηρῶ δὲ μόνον, πρῶτον μὲν, ὅτι ὀλόκληρον σύστημα ἐντελῶς ἀγνώστων σημείων εἰς Ἑλληνικὰ χειρόγραφα εἶναι φαινόμενον σπανιώτατον, καὶ πολὺ πιθανώτερον νὰ πλαστογραφηθῶσιν ἢ ν' ἀπαντηθῶσι τοιαῦτα· δεύτερον, ὅτι ἀνυποθεθῶσιν αὐτὰ ὡς σημεῖα τῆς ἀρχαίας προσφῶδιας καὶ μουσικῆς, ἢ παρουσίᾳ αὐτῶν ἐνταῦθα εἶναι ἀκατανόητος. Ὅτι ἐψάλλοντο τὰ ἔπη τοῦ Ἡσιόδου ὡς ὅλα τὰ τῶν ῥαψωδῶν, εἶναι πιθανόν. Ἄλλ' αὐτὰ εἶναι γεγραμμένα δι' ἑξαμέτρων, καὶ ὅλων τῶν ἑξαμέτρων ἢ προσφῶδια καὶ ἡ μουσικὴ ἀπαγγελία εἶναι ἡ αὐτὴ, ὥστε ἤρκει μία μόνη γραμμὴ σημείων ἐπὶ κεφαλίδος ἑκάστου ἔπους. Οὐδὲ θέλει τις μὲ πείσει ὅτι ἐπὶ ἑξαμέτρων ἔπων τὸ μέλος μετεβάλλετο καθ' ἕκαστον δεύτερον στίχον ὡς εἰς τὰ στροπικὰ, καὶ ὅτι ἡ μουσικὴ ὑνθεσις τῶν Ὀμηρικῶν ποιημάτων ἦτον γιγαντιαῖον μελόδραμα, εἰς ὃ δέκα Ῥωσσιῶν ἢ Μοζάρτων ζῶσι δὲν ἤθελον ἐξαρκέσει.

Ἄλλ' ἐκτὸς τούτων ὑπάρχουσι καὶ τὰ ἀνέκδοτα τοῦ Ἡσιόδου ποιήματα. Ὡ! ἂν αὐτὰ εἶναι γνήσια, ἢ μυστηριώδης αὐτῶν γραφὴ δὲν θέλει τ' ἀποκρύψει ἐπὶ πολὺ ἀπὸ τῶν φιλολόγων τὴν ἀπληστον περιέργειαν καὶ τὰς σοφὰς ἐρεῦνας. Αἱ ἀκαδημαῖαι ὅλαι τῆς Εὐρώπης θέλουσι συμμαχῆται, καὶ πᾶσαν ἄλλην τῶν ἐργασίαν ὡς δευτερεύουσαν ἀναβάλλουσι, θέλουσι ζητήσῃ τὴν λύσιν τοῦ γραφικοῦ αἰνίγματος τούτου. Ἡ δὲ ἀγχίνουα τῶν ἀναγνόντων ἀγνώστους ἀγνώστων γλωσσῶν γραφὰς, τῶν ἐρμηνευσάντων τὰ ἱερογλυφικὰ τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Βαβυλωνίας τὰ σφηνοειδῆ μνημεῖα, δὲν θέλει ἀπαντήσῃ ἐνταῦθα προσκόμματα ἀνυπερβλήτα. Καὶ τότε, ἂν ἀποδειχθῶσιν ἀληθεῖς καὶ γνήσιον μέλι τῆς ἐλικονιάδος μελίσης, δόξα εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ τιμὴ εἰς τὸν πλουτίσαντα αὐτὴν διὰ τοῦ ἀνεκτιμήτου θησαυροῦ τούτου. Ἄν εἶναι ὅμως αἰσχρὸν ἀπαταιῶνος πλαστοῦρημα, τὴν κατάπτυστον καὶ γελοῖαν πλαστογραφίαν πρέπει νὰ στιγματίσῃ εἰς παραδειγματισμὸν ὁ γενικὸς βδελυγμὸς.

Ἄλλὰ πόθεν ἡ μυστηριώδης αὕτη γραφὴ; πότε ἠκούσθη ἑλληνικὸν χειρόγραφον γεγραμμένον μὲ συμβολικὰ γράμματα; Ἄν ὑπῆρχεν ἢ χρῆσις αὐτῶν παρὰ τοῖς Ἕλλησι, τί δὲν μεταχειρίζετο αὐτὰ μᾶλλον ὁ Πausanias εἰς τὴν Ἐπιστολὴν του, ὅπως μὴ φωραθῇ; Διατί τοιαῦτα γράμματα νὰ μὴ ἀπαντηθῶσιν εἰς κανέν τῶν χειρογράφων ποτέ; διατί τὰ παράδοξον τοῦτο καὶ ἀπαραδειγματίστον μεθ' ὅλων τῶν λοιπῶν ἀπαραδειγματίστων καὶ παραδόξων ὅσα κέκτηται ὁ ἐκδότης τῆς Συμαίδος; Διατί τέσσαρα ὀλόκληρα ἔπη τοῦ Ἡσιόδου νὰ γραφῶσι μὲ τὴν ἀγνωστον ταύτην γραφὴν; Καὶ ἰδέτε τὴν ἄλλην ἀλλόκοτον σύμπτωσιν! Τὰ γνωστὰ ἔπη τοῦ Ἀσκραίου εἶναι ὅλα γεγραμμένα μὲ γνωστὰ γράμματα, τὰ δὲ ἀγνωστα αὐτοῦ ἔπη, αὐ-

τὰ εἶναι μὲ γράμματα ἀγνωστα, ἐνῶ ἐν μόνον αὐτῶν, δύο στίχοι μόνον ἐνὸς ἐξ αὐτῶν ἂν ἀνεγινώσκοντο, ἤρουν διὰ νὰ θριαμβεύσωσιν ὅλων τῶν δισταγμῶν καὶ τῶν ἀντιλογιῶν. Ἄλλ' ὄχι! Μόναι αἱ ἐπιγραφαὶ αὐτῶν εἶναι μὲ συνήθη γράμματα γεγραμμένα, αἱ ἐπιγραφαὶ, αἵτινες μὴ οὔσαι ἔμμετροι, εὐκόλως δύνανται νὰ ἐφευρεθῶσι σήμερον καὶ ἀπὸ τὸν χυδαιότερον τῶν ἀπαταιῶνων, καὶ αἵτινες οὐδὲ κἄν εἶναι ἐξ ἐκείνων ἃς διετήρησεν ἡ ἱστορία ὡς ἀνηκούσας εἰς τὰ ἀπολεσθέντα τοῦ Ἡσιόδου ποιήματα, ὅποια τὸ περὶ Ἰδαίων Δακτύλων, ὁ Γυναικῶν Κατάλογος, ὁ εἰς Βάτραχον ἐπικήδειος, ἴσως αἱ Μεγάλαι Ἡοῖαι, αἱ Ὑποθήκαι, τὰ Ἀστρονομικά, τὰ εἰς Μελάμποδα, ἡ Θησεῦς εἰς Ἄδου κατάβασις, ἡ Χείρωνος παραίνεσις, καὶ τὰ Μαντικά.

Ἡ γενικὴ ἐντύπωσις ἦν ἔλαβον ἐξ ὅλων τῶν ἀνωτέρω περὶ τοῦ χειρογράφου τοῦ Ἡσιόδου εἶναι, ὅτι ἔκοψέ τις (δὲν ἤξεύρω τίς) ἔνδεκα περιθώρια ἐκκλησιαστικοῦ τινος βιβλίου ἐπὶ μεμβράνης· ὅτι ἐπ' αὐτῶν ἀντέγραψε τὸν Ἡσιόδον ἀπὸ τὴν στερεότυπον ἔκδοσιν διὰ μικροτάτων κεφαλαίων γραμμάτων, δὲν ἤξεύρω ἂν ὀρθῶς κατὰ τὴν γραφὴν, ἢ ἐπιτηδείως κατὰ τὸ σχῆμα, διότι δὲν τὰ εἶδα· οἱ ἐξ ἀμαθείας διέθεσε τὴν γραφὴν βουτυρορηδόν· ὅτι ἐξ ἀμαθείας ἐπίσης προσέθηκε μετὰ πάντα δεύτερον στίχον σημεῖα τινὰ ἢ πλαστὰ ἢ (ὡς ἤκου-α παρὰ τινῶν) ληφθέντα ἀπὸ τῶν σημείων τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἢ μῶν μουσικῆς· καὶ ὅτι ἐκ κακοηθείας προσέθηκε κατὰ θέλησιν ἄλλα πλαστὰ σημεῖα, ἐπιθεῖς τὴν γελοῖαν ἐκείνην ἐπιγραφὴν *σιγαλόντα* ἔπη μὲ τὰς ὑποδιαίρεσεις τῆς. Ἡ ἐργασία αὕτη ἤμπορεῖ νὰ γίνῃ εἰς δεκαπέντε ἡμέρας.

6.) Ἡ Ἰλιάς εἶναι γεγραμμένη εἰς δκιῶ ταινίας μεμβράνης, ἐχούσης μῆκος μὲν 0,655, πλάτος δὲ 0,052 Ἐπὶ τῆς πρώτης ταινίας εἶναι γεγραμμένα αἱ 3 ῥοψῶδιαι. Τὰ γράμματα εἶναι μικροσκοπικὰ, καὶ τὸ ἀφάβητον αὐτῶν σύγκειται ἐκ μόνον τῶν 16 πρώτων γραμμάτων. Καὶ ἀντὶ μὲν τοῦ Ζ γράφεται πανταχοῦ τὸ ΣΔ, ἀντὶ δὲ τοῦ Ξ, τὸ ΚΣ, ἀντὶ τοῦ Ψ, τὸ ΠΣ, ἀντὶ τοῦ Θ τὸ ΤΗ, (τὸ Η ἀντὶ τῆς δασείας), ἀντὶ τοῦ Φ τὸ ΠΗ, ἀντὶ τοῦ Χ τὸ ΚΗ, ἀντὶ τοῦ Η (ἤτα) τὸ ΕΦ, ἀντὶ τοῦ Ω τὸ ΟΟ. Ἐπὶ τῆς κεφαλίδος εἶναι γεγραμμένη ἡ ἐπιγραφὴ Ἰπάρχωφ Πεισιστράτου Ὀμηρον τὸν Χίωι ἢ Χίωιν Πόλις καὶ ἄρχοντες, Πόλις, Πύσανμος, Δέφανδος, Δράμφος, Παύλιππος, Ὀλκάδιος, Νούκαρος, Νύμφος, Ξέταρχος, Παλλάδιος, Ναύσακλος, Κλέαρθος, Πάταρος. Εἶναι δὲ τὰ ὀνόματα ταῦτα γεγραμμένα κιοηθῶν.

Ἰδοὺ ὁ θαυμασίως ἰδοκτῆτης τότων θαυμασιῶν θησαυρῶν, νέον τοῦτο κέκτηται θαῦμα! Τὴν Ἰλιάδα γεγραμμένην ἐπὶ Πεισιστρατιδῶν, προσηρομένην εἰς τὸν Ἰπάρχον ἀπὸ τὴν πόλιν τῶν Χίων! Τίς ἀρχαιολόγος δὲν θέλει βίβηθαι γονυπετῆς ἐνώπιον τοῦ γραφικοῦ τούτου μνημείου ἐξ ἐποχῆς ἧς καὶ τὰ παγιώτε-ρα ἀρχιτεκτονικὰ μνημεῖα κατέστρεψε τοῦ χρόνου τὸ δρέπανο! Διότι τὸ χειρόγραφον τοῦτο δὲν εἶναι ἀντίγραφον τοῦ δώρου τῶν Χίων, εἶναι αὐτὸ τὸ πρωτότυπον· μάρτυς ἡ ἀρχαίη ὀρθογραφία, ἡ κιοηθῶν γραφὴ, καὶ ὅσα ἄλλα. Εἰς τοιοῦτον μνημεῖον ἢ κριτικῇ μὲ τρέμουσαν χεῖρα προσάγει τὴν δᾶδ' αὐτῆς.

Καὶ πρῶτον μὲν παρατηρεῖ τι ἐκπλήξεως ἄξιον. Αἱ ταινίαι τῆς Ἰλιάδος ἔχουσι παρὰ δύο ὑφεκατόμμετρα τὸ αὐτὸ πλάτος μὲ τὰς τοῦ Ἡσιόδου, καὶ ἀκουσίως σχεδὸν τῇ ἐπέρχεται ἡ ὑπόψια μὴ ἄρα ἐκόπησαν ἀπὸ τὰ περιθώρια τοῦ αὐτοῦ ἐκκλησιαστικοῦ βιβλίου;

Δεύτερον ἐρωτᾷ, ἐπὶ Πεισιστρατιδῶν ἔγραψον ἐπὶ μεμβράνης, ἦτον ἢ μεμβράνα γνωστή; Καὶ ἡ μεμβράνα, ὕλη ζωϊκῆ, θύναται δι' ἧς τινος δήποτε παρασκευῆς νὰ λάβῃ τὴν στερεότητα τοῦ λίθου ἢ τοῦ ἀδάμαντος, καὶ νὰ διατηρηθῇ ἀδιάφθορος δι' εἰκοσιτριῶν ἑκατονταετηρίδων μὲ τὰ γράμματα ἀνεξάληπτα καὶ εὐανάγνωστα ἔτι, εἰ καὶ μικροσκοπικά;

Προσέτι θαυμαστοῦ ἄξιον φαίνεται, ὅταν οἱ Χίοι ἐπεμφαν εἰς τὸν Ἰππαρχον χειρόγραφον τοῦ Ομήρου ἐντελές, κατ' οὐδὲν διαφέρον ἀπὸ τοῦ Νεοφύτου Δούκα τὴν ἔκδοσιν, διατὶ οἱ πομπώδεις ἔπαινοι τῶν ἱστορικῶν ὑπὲρ τῶν Πεισιστρατιδῶν ὅτι αὐτοὶ συνέλεξαν καὶ συνέταξαν τὰ Ὀμηρικὰ ἔπη;

Καὶ πάλιν ἐδῶ τὰ μικροσκοπικὰ γράμματα! Ἦσαν λοιπὸν ἕξις ὅλης τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος τὰ γράμματα ταῦτα, ἕξις διαρκούσα ἀπὸ Πεισιστρατιδῶν μέχρι Πτολεμαίων, καὶ ἐν τούτοις ἔλαθε μέχρι τοῦδε ὅλους τοὺς κριτικούς, καὶ οὐδὲν αὐτῆς παραδείγμα δὲν ἀπηντήθη ποτέ, εἰς μόνον δὲ τὸν εὐδαίμονα τοῦτον ἰδιοκτήτην τοσοῦτων ἐκτάκτων ἀρχαιολογικῶν θησαυρῶν ἐναπέκειτο νὰ εὔρη καὶ τὸ ἔκτακτον τοῦτο εὔρημα, καὶ ὄχι ἐν, ὄχι δύο, ἀλλὰ τρία ἢ τέσσαρα, διαφόρων τόπων καὶ ἐποχῶν!

Ἄν τὰ γράμματα εἶναι κεφαλαῖα ἢ ὄχι, ποῖον τὸ σχῆμα αὐτῶν, καὶ κατὰ πόσον ἀρχαιογραφικῶς ὀρθὰ δὲν δύναμαι νὰ εἰπῶ, διότι δὲν τὰ εἶδα. Ὅ,τι ὅμως δι' ἴσχυρ' ἵσχυμαι θετικώτατα, εἶναι: ὅτι ὁ γράψας αὐτὰ ἦτον ἀμχθέστατος καὶ ἐντελῶς ἀνορθόγραφος, μὴ ἔχων δηλαδὴ τὴν ἐλαχίστην ἰδέαν τῆς ἀρχαϊκῆς ὀρθογραφίας. Καὶ ἂν εἶναι ἀνάγκη νὰ τῷ εἰπῶ πράγματα τὴν σήμερον τοῖς πᾶσι γνωστὰ, ἄς μάθῃ ὅτι ποτὲ τὸ ἑλληνικὸν ἀλφάβητον δὲν συνέκειτο ἀπὸ δεκαῆξ γράμματα. 1) Τὸ Ζ εἶναι τὸ φοινικικὸν *Sair*, μεταβάν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀνέκαθεν ἐκ Φοινίκης. Ποτὲ δὲν ἔλλειπεν ἀπὸ τὸ ἑλλ. ἀλφάβητον, οὔτε εἰς κἀνὲν ὁποῖον δήποτε μνημεῖον εὐρίσκειται ἀντικαθιστάμενον διὰ τῶν γραμμάτων ΣΔ. Μόνον τινὲς διάλεκτοι ἐπρόφερον καὶ ἔγραφον Σδ ἀντὶ ζ, ὡς ἡ αἰολοδωρικὴ μελίσσεται ἀντὶ μελίσσεται. 2) Τὸ Θ ὁμοίως εἶναι τὸ φοινικικὸν *Teth*, καὶ ἀνέκαθεν μετέβη εἰς τὸ ἑλλ. ἀλφάβητον, οὐδ' ἔλλειψε ποτὲ ἀπ' αὐτό, οὐδ' εἰς κἀνὲν μνημεῖον ἐπιγραφικὸν ἢ ἄλλο εὐρίσκειται ἀστικαθιστάμενον διὰ τοῦ Τ καὶ δασείας. 3) Τὸ Φ καὶ τὸ Χ ἐγράφοντο τὸ ὄντι ΠΗ καὶ ΚΗ, ἀλλ' ἔως πότε; ἔως τῶν Τρωϊκῶν, ὅταν ὁ Παλαμήδης ἐρεῦρε τὸ Φ, ἰδὼν δύο γερανοὺς πετωμένους. Ἐγράφοντο διὰ καὶ μεταγενεστέρως ἀκόμη, καὶ μετὰ τὴν ἀρχὴν τῶν Ὀλυμπιάδων ἀπαντῶνται ἐπὶ τινων ἐπιγραφικῶν μνημείων, ἀλλὰ μόνον παρὰ τοῖς Δωριεῦσι, ποτὲ δὲ παρὰ τοῖς Ἴωσι. 4) Τὸ Ψ καὶ Ξ μόνον παρὰ τοῖς Δωριεῦσι καὶ Αἰολεῦσι ἐγράφοντο ἀρχαιότατα ΠΣ καὶ ΚΣ. Παρὰ δὲ τοῖς Ἴωσιν, ὁποῖοι ἦσαν καὶ οἱ προσφέροντες

τὸ χειρόγραφον Χίοι, καὶ οἱ δεχόμενοι αὐτὸ Ἀθηναῖοι, ἐγράφοντο πάντοτε ΦΣ καὶ ΧΣ. 5) Ἄλλ' ἂν ὑποθέσθῃ ἔτι τὸ χειρόγραφον τοῦτο εἶναι γεγραμμένον κατ' αἰολοδωρικὴν ὀρθογραφίαν, ὧ! ἐκεῖ περιμένω τὸν καλὸν ἀντιγράφεα! Ἦθελα νὰ ἰδῶ ὁποῖαν ἔκαμε χρῆσιν τοῦ Διγάμματος. Ἀλλὰ, καθ' ἃ ἐπληροφόρηθην, οὐδὲ ἐν διγάμμα ὑπάρχει εἰς τὸ χειρόγραφον τοῦτο, τὸ ἐπὶ Πεισιστράτου! Τὸ διγάμμα εἶναι δύτροπον γράμμα, καὶ εὐκόλως καίονται οἱ δάκτυλοι εἰς αὐτό. 6) Δὲν ἠμπόρεσα νὰ μάθω ἂν γίνηται, καὶ ὁποῖα, χρῆσις τοῦ δασέως Η ἀλλαχοῦ παρὰ εἰς τὰς ἀμαθεῖς ἐκείνας συνθέσεις τῶν δασέων συμφώνων. 7) Τὸ Η (ἦτα) ποτέ, οὐδέποτε εἰς τὴν ἑλληνικὴν δὲν ἐγράφη ΕΕ, οὔτε τὸ Ω ἐγράφη ΟΟ. Ἀλλὰ, πρὶν ἢ εὐρεθῶσι τὰ μακρὰ ταῦτα φωνήεντα, τὸ Η ἐγράφετο δι' ἐνὸς μόνου Ε, καὶ τὸ Ω δι' ἐνὸς Ο.

Δὲν πρέπει ὅμως ν' ἀποτιωπήσω ὅτι ὁ τοιοῦτος σφαλερὸς καὶ ἀνύπαρκτος τῆς γραφῆς τρόπος ἐνομήσθη ἐπὶ τινι καιρῷ καὶ ὑπὸ τινων ὡς ἡ ἀληθὴς ἀρχαία ὀρθογραφία. Ἴδου δὲ πόθεν τοῦτο ἐπήγαγεν. Ὁ κατὰ τὸν παρελθόντα αἰῶνα περιηγηθεὶς τὴν Ἑλλάδα Γάλλος Φουρμόντος, φιλοτιμηθεὶς νὰ δείξῃ μεγὰλα τῶν ἀνακαλύψεων του τ' ἀποτελέσματα, ἐπλαστογράφησε πολλὰς ἐπιγραφὰς δῆθεν ἐκ τῶν ἀρχαιοτάτων, καὶ ἀτελεῖς καὶ συγκεχυμένους ἔχων γνώσεις τῶν γραμματικῶν, ὧν ἐν τούτοις αἱ περὶ τῆς ἀρχαϊκῆς γραφῆς ἰδέαι εἶναι καὶ αὐταὶ σφαλεραὶ, ἐπλαστούργησε τὴν τερατώδη ἐκείνην ὀρθογραφίαν. Κατ' ἀρχὰς ὁ δόλος του ἐπιστεύθη, καὶ οἱ ἀρχαιολόγοι ἐξέλαβον τὰ ψεῦδη αὐτοῦ ὡς νέας ἀληθείας ἀνατελλούσας ἐπὶ τῆς ἐπιστήμης. Ἄλλ' ὁ λόρδος Ἀβερδεῖν, καὶ μετ' αὐτὸν ὁ περίφημος Βοΐκιος, κατέδειξαν τὴν ἀίσχρὰν ἀπάτην, καὶ παρέδωκαν τὸν Φουρμόντον εἰς τὴν περιφρόνησιν ἧτις ὀρεῖται εἰς τοὺς τοιοῦτους παχυλοὺς γόητας. Παράδοξον, τὸ ἐπὶ Πεισιστράτου χειρόγραφον νὰ προεῖδε τὰ σφάλματα τοῦ Φουρμόντου!

Γίνεις, εἰς οὗς ἐξεθέμην τὰς ιδέαις μου ταύτας, μοὶ παρετήρησαν ὅτι ὁ ἐκδότης τῆς Συμμάδος εἶναι τότε ἄμαθης, ὥστε δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γνωρίζῃ τὸν Φουρμόντον, οὔτε τὴν ὀρθογραφίαν του, ἔστω καὶ ἐσφαλμένην. Καὶ πρῶτον μὲν δὲν ἠξέυρω ἂν ὁ ἐκδότης τῆς Συμμάδος εἶναι ὁ γράψας ταύτην τὴν Ἰλιάδα, οὔτε γνωρίζω αὐτὸν ἀρκετὰ διὰ νὰ ἠξέυρω τὸν βαθμὸν τῆς παιδείας του. Ὅ,τι ὅμως ἠξέυρω, εἶναι ὅτι Σακελαρόπουλος τις ἐξέδωκεν εἰς Μελίτην, πιθανῶς ἐκ τινος Ἰταλοῦ μεταρράτας, ἐπιγραφικὴν πραγματείαν, περιέχουσαν ὅλας τοῦ Φουρμότου τὰς ἀπάτας, χωρὶς κἀν νὰ ὑποπτεύσῃ ὅτι ὑπῆρξέ ποτε Βοΐκιος ἐκδοὺς τὸ *Σῶμα τῶν ἐπιγραφῶν*. Τὴν ἐπιγραφικὴν ταύτην τοῦ Σακελαρόπουλου ἀγοράζει μιᾶς δραχμῆς εἰς τὰ βιβλιοπωλεῖα τῶν Ἀθηνῶν ὅστις θέλει, καὶ ὅσον ἄμαθης καὶ ἂν εἶναι, εὐρίσκει εἰς αὐτὴν πρόχειρον τὴν ὕλην πρὸς γελοῖα πλαστογραφήματα.

Εἰς τὴν ἐπιγραφὴν διατὶ οἱ Χίοι ἐκφέρουσι τὴν μὲν πόλιν ἐνάρθως, τοὺς δὲ ἄρχοντας ἀνάρθως; Περὶ δὲ τῶν ὀνομάτων αὐτῶν δὲν λέγω τίποτε τῶρα, διότι θ' ἀναγκασθῶ νὰ ἑμιλήσω κατωτέρω περὶ ὀνομάτων. Γελοῖα ὅμως εἶναι ἡ κιονηδὸν γραφὴ αὐτῶν, καὶ ἦτ

περβαίνει πολὺ κατ' ἀτοπίαν τὴν βουστροφηδόν. Ἐκείνη τοὐλάχιστον ὑπῆρξε ποτὲ εἰς ἀποτάτους χρόνους ἐν χρήσει, αὐτὴ δὲ, ὅποια ἐν τῷ χειρογράφῳ, οὐδέποτε. Ἡ *κιοιηδὸν* γραφή ἀναφέρεται μὲν εἰς τὰ ἀνέκδοτα τοῦ Βεκκέρου (*κιοιηδὸν, πλιυθηδὸν, οπειρηδὸν*, II, σ. 786. — III, σ. 1170). Ἄλλ' ἐννοεῖ ἢ τὴν ἄλλως λεγομένην *σιγηδὸν*, καθ' ἣν ἐκάστου στίχου ἕκαστον γράμμα γράφεται ἀκριβῶς ὑπὸ τὸ ἀντιστοιχοῦν τοῦ προηγουμένου στίχου, ὡς εἰς τὰς ἀττικὰς ἐπιγραφὰς τῆς ἀρίστης ἐποχῆς. ἢ τὴν γραφὴν ἣς οἱ στίχοι εἰσὶ λίαν βραχεῖς, καθ' ὃ ἐπιγεγραμμένοι ἐπὶ κίονων, ὡς π. χ. τῆς ἐπὶ τοῦ Τρισπίου παρὰ τὴν Ῥώμην ἐπιγραφῆς τοῦ Ἡρώδου. Γραφὴ δὲ, ἣς οἱ χαρακτῆρες νὰ χωρῶσιν οὐχὶ ἐκ δεξιῶν πρὸς τὰ ἀριστερὰ ἢ τ' ἀνάπαλιν, ἀλλ' ἐκ τῶν ἄνω πρὸς τὰ κάτω, ὡς εἰς τὰς ἐπιγραφὰς τῶν Χίων ἀρχόντων, ἀπαντᾶται μόνον εἰς τὴν Κίαν καὶ εἰς τὰς πλαστὰς ἐπιγραφὰς τοῦ Φουρμόντου, ὅθεν μετέβη καὶ εἰς τὴν ἐπιγραφικὴν τοῦ Σακελαροπούλου.

Ἄλλην μίαν παρατήρησιν ὀρεῖλω νὰ προσθέσω, ὅτι, ὅσοι μοὶ ὠμίλησαν περὶ τοῦ ἀντιγράφου, μοὶ εἶπον ὅτι ἤκουσαν μὲν περὶ ὀκτῶ λωρίδων, ἀλλ' ὅλοι εἶδαν μίαν καὶ μόνην, ὅλοι τὴν αὐτὴν, ὥστε δύναται νὰ γεννηθῆ ἡ ὑποψία ὅτι μία καὶ μόνη λωρίς τῷ ὄντι ὑπάρχει, αἱ δὲ λοιπαὶ εἶναι ὅπου καὶ οἱ τριάκοντα τόμοι τοῦ Ἀριανοῦ, ὅπου καὶ ὁ Εὐριπίδης, ὅπου καὶ ὁ Μαινανδρος. Περὶ τοῦ Ἡσιόδου δὲ, ἠρώτησα ἂν εἶδε ποτέ τις καὶ τὰς δέκα λωρίδας.

Ἐκ τούτου ἐπήγασε δι' ἐμέ περὶ τῆς Ἰλιάδος ἡ ἐξῆς ἐντύπωσις, ὅτι ἐκ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ βιβλίου οὗ τὰ περιθώρια ἐχρησίμευσαν διὰ τὸν Ἡσιόδον, ἐκόπη ἐν περιθώριον περισσότερον, καὶ μὲ τὰ αὐτὰ γράμματα δι' ὧν ἐγράφησαν αἱ λέξεις *Μηρός ἐλασηβωλιώρος* ὑπὸ τὸ Χρυσόβουλον τῆς Συμαίδος, καὶ μὲ παλαιογραφικὸν βοήθημα τὴν ἐπιγραφικὴν τοῦ Σακελαροπούλου, ἐγράφησαν ἐπ' αὐτοῦ κατὰ τρόπον ἀτοπον καὶ γελοῖον αἱ τρεῖς πρῶται ῥαψῳδίαί τῆς Ἰλιάδος. Ἡ ἀντιγραφή αὕτη ἐδύνατο νὰ γίνῃ τὸ πολὺ εἰς τρεῖς ἐβδομάδας.

γ) Περὶ τοῦ Ἀνακρέοντος δὲν ἠξεύρω ἄλλο τι, πλην ὅτι εἶναι γεγραμμένος εἰς 4 διαφανεῖς καὶ λεπτοτάτας μεμβράνας, ἐχούτας μῆκος μὲν 0,185, πλάτος δὲ μάλιστα 0,027. Ἐχω ἐπομένως μόνον νὰ παρατηρήσω περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἡ παχύτης, καὶ μάλιστα ἡ λεπτιότης, τῆς μεμβράνης δὲν ἀποδεικνύει αὐτῆς τὴν ἀρχαιότητα, καθὼς οὐδὲ τὸ μᾶλλον ἢ ἦττον τοῦ πλάτους αὐτῆς ὅτι μάλιστα, ὅσον πλατυτέρα εἶναι ἡ μεμβράνα, τόσον, ἂν ἔχη καὶ τὰ λοιπὰ χαρακτηριστικά, πιθανότερον εἶναι ὅτι εἶναι ἀρχαία, ὅσον δὲ στενωτέρα, τόσον μᾶλλον δικαιολογεῖ τὴν ὑπόνοιαν ὅτι ἐκόπη ἀπὸ περιθώριον. Διὰ νὰ ἔχωσι δὲ αἱ μεμβράναι πλάτος μόνον 0,027, εἶναι ἄρα καὶ ὁ Ἀνακρέων γεγραμμένος μὲ μικροσκοπικὰ γράμματα! Μῆπως ἀνεκάλυψεν ὁ ἐκδότης τῆς Συμαίδος τὴν βιβλιοθήκην τῶν Πυγμαίων τοῦ Ὀμήρου;

Ἀπὸ τοὺς ἰδόντας τὸ χειρόγραφον τοῦτο ἤκουσα ὅτι ὁ πανάρχαιος οὗτος Ἀνακρέων περιέχει φέρδην μίγδην ὅλα τὰ τραγούδια ὅσα ὑπὸ τῶν γραμματι-

κῶν κακῶς ἀπεδόθησαν εἰς τῆς Τέου τὸν ποιητὴν, καὶ περιλαμβάνονται εἰς τὰς σημερινὰς ἐκδόσεις αὐτοῦ, ἂν καὶ ἡ ὀρθὴ κριτικὴ ἀπέδειξεν ὅτι εἶναι πολὺ μεταγενέστεραι μόνον καὶ ἀριλόκαλοι ἐκείνου μιμήσεις.

Τέλος παρατηρῶ ὅτι ἡ ἀντιγραφή ὀλοκλήρου τοῦ Ἀνακρέοντος ἐκ τῆς στερεοτύπου ἐκδόσεως ἢ τῆς τοῦ Δούκα, εἶναι μόλις ἔργον τινῶν ἡμερῶν.

δ.) Τοῦ *Πυθαγόρου* τὰ χρυσᾶ ἔπη σύγκεινται ἐξ 73 στίχων, γεγραμμένων ἐπὶ μιᾷς μεμβράνης. Δὲν γνωρίζω τὸ πλάτος τῆς μεμβράνης οὔτε τὸ μέγεθος οὔτε τὸ σχῆμα τῶν γραμμάτων. Ἀλλὰ καὶ τὸ χειρόγραφον τοῦτο εἶναι γεγραμμένον διὰ τῶν 16 πρώτων γραμμάτων, ὥστε ἀνευ διασταγμοῦ τὸ κηρύττω πλαστὸν δι' οὓς λόγους καὶ τὰ ἔπη τοῦ Ἡσιόδου, ἂν ἄλλως τε καὶ τὰ χρυσᾶ ἔπη εἶναι τῷ ὄντι τοῦ Πυθαγόρου, καὶ ἐποχῆς καθ' ἣν δὲ ὑπῆρχον τὰ 24 γράμματα. Προσθέτω δὲ, ὅτι μία ἡμέρα ἤρκει διὰ τὴν πλαστογραφίαν τῶν 73 στίχων. Φέρει δὲ τὸ χειρόγραφον τοῦτο διπλὴν ἐπιγραφὴν· ἡ μία εἶναι ἀρχαία *Ὁ Δῆμος Σαμίων τῇ βουλῇ Συμωναίων*. Παρασιωπῶ τὰς ἀπιθανότητας τῆς φιλολογικῆς τούτης ἀποστολῆς, καὶ ἐρωτῶ μόνον διατι ὁ δῆμος τῶν Σαμίων δὲν πέμπει τὸ δῶρόν εἰς τὸν δῆμον τῶν Συμωναίων, ἢ ἂν εἰς τὴν βουλήν πέμπηται διατι ἡ βουλή δὲν τὸ πέμπει; Ἡ δευτέρα ἐπιγραφή εἶναι γεγραμμένη μὲ μελάνην πορφύραν καὶ στρυφνὸν βυζαντινὸν χαρακτῆρα, καὶ ἔχει οὕτως. *Εἰς τὴν τῆς ἐκκλησίας φωστῆρα Φώτιον τὸν θειότατον ὁ εὐρών Ἀγαθάγγελος Ἀλεξανδρέων σκευοφύλαξ. Ὁ ἀμαθὴς Ἀγαθάγγελος πρὶν γράψῃ πρὸς τὸν φωστῆρα τῆς ἐκκλησίας τί δὲν ἠνώγε τὴν γραμματικὴν νὰ μάθῃ τοὐλάχιστον ὅτι ἔπρεπε νὰ γράψῃ πρὸς τὸν τῆς ἐκκλησίας καὶ οὐχὶ εἰς τὸν τῆς ἐκκλησίας;*

Ε.) *Εὐλύρος*. Τοῦ πολυτίμου τούτου χειρογράφου τὴν ἐπιγραφὴν καὶ περικοπὴν ἐδημοσίευσεν ἐν Ἐλπίδι, ἀριθ. 504 ὁ *Εὐθύφρων*, ἀνὴρ πεπαιδευμένος, κρυπτόμενος εἰς τὰ πολιτικά καὶ φιλολογικά ἄρθρα του ὑπὸ τὸ ψευδώνυμον τοῦτο. Ἴδου ἡ ἐπιγραφή: *Αἱ τέσσαρες πρὸς ταῖς εἰκοσιτῶν Ἑθρικῶν βίβλοι, ἃς Εὐλύρος ὁ Κεφαλήνης, ὁ τοῦ Ἐρμούλιου καὶ Ἐλπιτικῆς, ἔγραψε τῷ πεντακισχιλιοστῷ καὶ ἐνὶ πρὸς τοῖς τριάκοντα καὶ ἐννεακοσίοις τῆς τοῦ πατρός δημοουργίας. Ὁ Συμωνίδης, λέγει ὁ Εὐθύφρων, τῷ εἶπεν ὅτι τὸ γεωγραφικὸν τοῦτο λεξικὸν περιέχει ὑπὲρ τὰς 501 σελίδας, ἀλλὰ δὲν ἠθέλησε νὰ τῷ δεῖξῃ εἰμῆ μίαν καὶ μόνην ἐκ τοῦ Σ, περιέχουσα τὴν λέξιν Συμύρη, καὶ τὸ ὠριτὸν ὄνομα Σμεφάλιον. Μετὰ πολλὴν δὲ ἐπιμονὴν τοῦ Εὐθύφρονος ὅπως τῷ δεῖξῃ τὸ ὅλον χειρόγραφον, μόλις τέλος πεισθεὶς τῷ ἔφερε τὰ τρία πρῶτα φύλλα τοῦ βιβλίου. Ταῦτας τὰς 3 σελίδας δημοσιεύει ὁ Εὐθύφρων, καὶ μετ' αὐτὰς καὶ τὴν ἀκόλουθον σημείωσιν, ἀντιγραφείσασα πρὸς γνῶσιν του ὑπὸ τοῦ Συμωνίδου: *Νικηφόρος Λαυδάλου καὶ Εὐφροσύνης ὁ ἐκ Κερκύρας τὰ ἔθρικά Εὐλύρου τοῦ Κεφαλήνης ἐξ ἁ.λ.ῆς εἰς τὴν δετὴν βιβλίον μετήνεγκε τῷ ἑξακισχιλιοστῷ τετρακοσιοστῷ δευτέρῳ τῆς τοῦ κόσμου δημοουργίας. Ὁ Εὐθύφρων προσθέτει ὅτι εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν φύλλων τούτων ὁ ἰδιοκτή-**

της τοῦ χειρογράφου ἀπὴντὰ δυσκολίαν, καὶ πολλάκις ἀνεγίνωσκεν ἄλλ' ἀντὶ ἄλλων, ὅπερ θεωρεῖ ὡς ἀποδείξιν ὅτι δὲν εἶναι αὐτὸς ὁ ἐφευρὼν καὶ πλαστογραφῆσας τὸ χειρόγραφον.

Εἰς τὴν ἐξοχὴν διατρίβων καὶ μὴ ἔχων παρ' ἐμοὶ οὐδὲν βιβλίου βοήθημα, ἀναγκάζομαι νὰ περιορισθῶ εἰς ἐξωτερικὰς μόνον παρατηρήσεις τινάς, αἰτινες ὁμῶς, φρονῶ, δύνανται ν' ἀρκέσωσι καὶ νὰ καταστήσωσι περιττὴν πᾶσαν ἄλλην.

Ὁ ἔχων χειρόγραφον 500 φύλλων καὶ γνωρίζων ὅτι δικαίως εἴτε ἀδικῶς ὑπάρχουσιν ἀμφιβολίαι περὶ τῆς γνησιότητος τῶν ἐμπορευμάτων του, ἤθελε, νομίζω, σπεύσει νὰ δεῖξῃ τὸν θησαυρὸν τοῦτον ὀλόκληρον, πᾶσαν ἀμφιβολίαν διασκεδάζων, καὶ ὅχι ἐν μόνον ἢ δύο φύλλα αὐτοῦ, ἀφήνοντα τὴν ὑποψίαν ὅτι προχείρως ἐπλαστογραφῆθησαν διὰ νὰ δειχθῶσιν.

Ὁ Κερκυραῖος Νικηφόρος, ὁ ἀντιγραφεὺς τοῦ Εὐλύρου, ζῶν κατὰ τὴν ἐνάτην ἀπὸ Χριστοῦ ἑκατονταετηρίδα, εἶχε πατέρα τὸν Δαίδαλον! Ὡ τὸ περιεργον ὄνομα διὰ τὴν ἐνάτην ἑκατονταετηρίδα. Διατί νὰ μὴν ἔχη πατέρα τὸν Ἡφαίστον ἢ τὸν Κρόνον; Καὶ τί κομψὰ τὰ Ἑλληνικά του: *Ἐξ ἁλλης εἰς τὴν δε τὴν βιβλίον μετήνεγκε σημαίνει ἀντέγραφε.* Δὲν μᾶς ἀφήνει ἡσύχους μὲ τὰ Ἑλληνικά του!

Καὶ ὁ Εὐλύρος, τῆς ἐ. ἑκατονταετηρίδος ὁ Συγγραφεὺς, αὐτὸς τί θέλει νὰ μᾶς εἰπῇ ποία ἦτον ἡ μήτηρ του, ἢ διατί δὲν μᾶς λέγει καὶ ποία ἦτον ἡ μάμη του καὶ ἡ θεία του; Ἑλληνὶ συγγραφεὺς ἀναφερόμενος ἀπὸ πατρὸς καὶ μητρὸς! Καὶ ὁ ἀμαθέστατος δὲν ἤμποροῦσε νὰ ἤξεύρη καὶ ὅτι δὲν γράφουν ὁ τοῦ Ἑρμολάου ἀλλὰ ὁ Ἑρμολάου;

Ὅτι ὁ Κ. Σιμωνίδης δὲν ἤξευρε ν' ἀναγνώσῃ τὸ χειρόγραφον, τοῦτο δὲν ἀποδεικνύει τίποτε ὑπὲρ τῆς γνησιότητός του ἴσως ὁ ἴδιος δὲν τὸ ἔγραψεν. Ἀλλὰ καὶ ἂν τὸ ἔγραψε, πρῶτον ἐδύνατο νὰ ἐπιτηδεύηται δυσκολίαν· δεῦτερον γράφας ὅσα ἔγραψε καὶ ὅπως ἔγραψεν ἵνα φαίνωνται δυσανάγνωστα, ἴσως τῷ ὄντι δὲν ἐδύνατο νὰ τ' ἀναγνώσῃ ὁ ἴδιος.

Ὡς πρὸς τὸ περιεχόμενον δὲ τοῦ χειρογράφου, τοῦτο δὲν μοὶ φαίνεται παντάπασιν ἢ κυριωτέρα τῆς γνησιότητος αὐτοῦ μαρτυρία. Τὸ ἐναντίον μάλιστα. Ὁμολογῶ ὅτι ἤθελον ἐκπλαγῆ τὰ μέγιστα ἂν μοὶ ἀπεδεικνύετο ὅτι κατὰ τὸν πέμπτον αἰῶνα, ὅταν ἤκμαζεν ἀκόμη ὁ Ἑλληνισμὸς, ὅταν ὑπῆρχον πατέρες γράφοντες τὴν γλῶσσαν σχεδὸν μὲ τὴν εὐφράδειαν καὶ τὴν καθαρότητα τῆς ἀττικῆς μούσης, ἔζη συγγραφεὺς σύγχρονος Στεφάνου τοῦ Βυζαντιοῦ σόλοικος καὶ βάρβαρος ὁποῖος ὁ Εὐλύρος.

Τὸ ὅτι συνεβράβησαν καὶ συνεσωρεύθησαν παρατρέφοντα καὶ γελοῖα τινὰ ὀνόματα ὡς τὰ Ἀξαβούλια καὶ τὰ Ἀάψυχρα καὶ ὁ Δώδας καὶ ἡ Μυλκαδώρα, μὲ τινὰς φράσεις καθιερωμένας, ὁ δεῖνα ἔκτισε καὶ τὸ ἐθνικὸν αὐτὸ ἢ ἐκεῖνο, ταῦτα δὲν ἀρκοῦσι, νομίζω, ὡς ἀποδείξεις ἀναμφισβήτητοι ὑπὲρ τοῦ χειρογράφου, ἀλλ' ὁ θέλων νὰ πεισθῇ περὶ τῆς ἀρχαιότητος αὐτοῦ δύναται νὰ ἐξετάσῃ ἄλλα αὐτοῦ γνωρίσματα. Πόλεων καὶ τόπων ὀνόματα ἐκ διαφόρων συγγραφέων γνωστά, ἐλλείπουσι πολλάκις ἀπὸ τὸν Στέφανον ἢ τὸν

Στράβωνα, ἢ φέρονται παρὰ τῷ μὲν καὶ τῷ δὲ ὑπὸ διαφορεμένην μορφήν. Ἄς ἐξετασθῇ ἂν περιέχεται εἰς τὸν Εὐλύρον κἀνὲν τῶν ὀνομάτων τούτων, ἢ κἀμμία τῶν μορφῶν ἂς δικαιολογοῦσιν ἄλλοι συγγραφεῖς. Κἀνὲν τοιοῦτον δὲν περιέχεται, ἀλλ' ἐκ τῶν ὀνομάτων τοῦ Εὐλύρου, ὅσα δὲν εὐρίσκονται εἰς τοὺς δύο γεωγράφους, οὔτε ἐν δὲν ἀπαντᾶται εἰς κἀνένα τῶν συγγραφέων τῆς ἀρχαιότητος.

Ἄς παραλείψωμεν τὰ βαρβαρικά τῶν τόπων ὀνόματα, ἀλλὰ τὰ Ἑλληνικά, ἂν ὅχι ἄλλο, ἔπρεπε κἀν ἐτυμολογίαν καὶ παραγωγὴν νὰ ἔχωσιν Ἑλληνικήν. Τὰ τοῦ Εὐλύρου ἂν ἔβλεπον ὁ Πάππης καὶ ὁ Λετρόννος, αἱ τρίχες τῶν ἠθέλων ὀρθωθῆ εἰς τὴν κεφαλὴν τῶν. Ὅτι Ἀξαβούλια εἶναι κοιλάς Θεσσαλικῆς, ὅχι ὁ Εὐλύρος καὶ ὁ Χάρμος, ἀλλ' αὐτὸς ὁ Στράβων ἂν ἤρχετο νὰ μοὶ τὸ εἰπῇ, δὲν ἠθέλων τὸν πιστεύσει.

Τί δὲ περὶ τῶν βαρβαροφώνων ἐκείνων ὀνομάτων ἠρώων καὶ κτιστῶν τῶν πόλεων; Τοὺς Ἀκαμάφους, καὶ τοὺς Ἀανάδους, καὶ τοὺς Ἀαχείλους, καὶ τὰς Ἀλχαρίας, καὶ τοὺς Ἀαξαβούλιους καὶ τοὺς Ἀαράκλους, καὶ ὄλους τούτους τοὺς Κάρρους καὶ Μεξικανούς μᾶλλον ἢ Ἑλληνας, ἢ ἀρχαιότης ὅλη δὲν τοὺς γνωρίζει, τοὺς γνωρίζει ὁμῶς μόνος ὁ Εὐλύρος. Τί λέγω μόνος ὁ Εὐλύρος; Τοὺς γνωρίζει καὶ ὁ Χάρμος ὁ Ἀθηναῖος. Τίς δὲ γνωρίζει τὸν Χάρμον; ὁ Εὐλύρος τὸν γνωρίζει. Ὁ δὲ Στέφανος, ὁ σύγχρονος τοῦ Εὐλύρου, ὅλοι δὲ οἱ λοιποὶ γραμματικοὶ καὶ λεξικογράφοι, οὐδὲ ἤκουσαν ποτὲ τὸ ὄνομα τοῦ Χάρμου, ὅστις ὁμῶς διὰ τὸ, Εὐλύρον εἶναι πηγὴ ἐξ ἧς ἀδιακόπως ἀρύεται. Λυπῶμαι ὅτι δὲν ἔχω ἄλλην περικοπὴν τοῦ Εὐλύρου ἐκδοθεῖσαν δι' ἄλλου φύλλου τῆς Ἑλπίδος, ὅπου ἀναφέρονται ὑπὸ τοῦ Εὐλύρου ὀλόκληρα τοῦ Χάρμου τεμάχια. Ἐκεῖ νὰ εἶητε ἀττικισμὸν, καὶ ν' ἀπορήτητε ἂν ὁ Εὐλύρος ἐδίδαξε τὸν Χάρμον νὰ βαρβαρίζῃ ἢ ὁ Χάρμος τὸν Εὐλύρον!

Περίεργος δὲ εἶναι καὶ ἡ Ἀβάδεια, πόλις κειμένη ἐν μέσῃ τῇ Λοκρίδι (τίνι Λοκρίδι;), περὶ ἧς ὁμῶς οὐδεμίαν ἔχουν εἶδησιν ὁ Στέφανος, ὁ Στράβων, ὁ Πausanias, οὔτε ἄλλος οὐδεὶς. Αὐτὴ ἡ Ἀβάδεια ἔκειτο 3 σταδίους, δηλ. 9 λεπτά μακρὰν τῆς Δαρνεῦντος. Ἄν αἱ πόλεις τῆς Ἑλλάδος ἀπέχον ἀνὰ 9 λεπτά μεταξύ των, δὲν θὰ ταῖς ἔμενον ἀγροὶ διὰ νὰ σπεύρωσιν. Ἄλλ' εἰς τὴν Καρίαν πρὸ πάντων ἦτον ἡ πολυανθρωπία ἀκατανόητος! Ἡ πόλις Ἀθα ἀπέχετο τῆς Στρατορικῆς στάδια δύο, ἦτοι ἕξ λεπτά! Μήπως δὲ καὶ ἡ Ἀρακλος (!) εἰς τὴν Αἴγυπτον δὲν ἀπέχετο τρία στάδια τῆς Μέμφιδος; (Μέμφεωσ, κατὰ Χάρμον).

Περὶ τοῦ ὕφους τοῦ τεμαχίου τούτου τοῦ Εὐλύρου δὲν δύναται σχεδὸν νὰ γίνῃ λόγος, διότι ὕψος εἰς αὐτὸ δὲν ὑπάρχει. Εἶναι καρὺκη ὠνθυλευμένη μὲ ὀνόματα κύρια. Μόνη ἡ λέξις Ἀθαθρα δύναται νὰ παρέξῃ ὑπόδειγμα γραφικῆς χάριτος, δι' ἣν ἠθελε καλύψει τὸ πρόσωπόν του ὅχι ὁ πέμπτος, ἀλλ' ὁ δέκατος πέμπτος αἰὼν. Ἄλλ' ἐν τοῖς προλεγομένοις τῆς Συμμάδος παρεντίθενται περαιτέρω περικοπαὶ τοῦ Εὐλύρου, καὶ εἰς ἐκείνας, καθ' ὅ ἐνίοτε μακρυνομένας τῶν παραδεδεγμένων φράσεων τοῦ Στεφάνου, ἐπιπνέει ὅλη

ἡ Ἑλληνικὴ εὐφράδια καὶ κομψότης. ἱερὸν . . . εὐφύοις ἔχον.— τιμὰς ἴσα θεοῖς διδοῦσα.— Καὶ Ποσειδῶνος ἐστὶν (ὑπεννοεῖται ἱερὸν αὐτόθι. Ὅποια ἡ δύναμις τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης!) (Συμαίς, Πρὸλ, σ. ε. σημ. (2)).— Νῦν δὲ Ἐμπορίον ἔχει τὴν ἐπικλησίαν, ἐν ἧ ἡ χώρα τέμενος μεγαλοπρεπὲς Μουσῶν Ὀλυμπίων, Ψυχῶν Μελετήριον ἱδρύται, τὴν χώραν καθωραΐζον, ἔ Χέρσος κτλ. ἱδρύσαν, ἐξ οὗ πολλοὶ καλοὶ καὶ ἀθλοὶ ἄνδρες ἐς τὰ μάλιστα σοφοὶ ἐξήλθον (Συμ. πρὸλ. στ. σημ. 4). Τοιοῦτο εἶναι τὸ ὄφρος τοῦ καλοῦ Εὐλύρου, τοῦ συγχρόνου Στεφάνου τοῦ Βυζαντίου. Ἰδὲ δὲ καὶ τὸ ἄλλο περιέργον. Ὁ Εὐλύρος, λησμονῶν ὅτι εἶναι αὐτὸς ὁ ἴδιος ὅστις γράφει, ἀναφέρει ὡς μάρτυρα τῶν λόγων του τὸν . . . Εὐλύρον! Ὡς Φόρβας, Λαόστεφος, καὶ Εὐλύρος, οἱ ἐν αὐτῷ μαθητεύσαντες, φασί! καὶ αὐτ. σ. ιζ'. ὡς Φόρβας, Λαόστεφος (ὁ τὰ ποικίλα σινταξάμενος εὐφύως) καὶ Εὐλύρος φασί. Εὐλύρος.

Ἡ ἐντύπωσις μου λοιπὸν περὶ Εὐλύρου εἶναι ἡ ἐξῆς ἔχων τις εἰς τὴν βιβλιοθήκην του Στεφάνου τὸν Βυζάντιον, ἀντέγραψεν ἢ μετέπλασε τινὰ τῶν ἄρθρων αὐτοῦ ἀμαθῶς καὶ ἀνεπιτηδείως, προσθεὶς καὶ ὀνόμα τὰ παράδοξα, καὶ οὐδένα κανόνα ἀκολουθοῦντα παραγωγῆς, ἐνίοτε δ' ἐκτεινόμενος ἐτόλμησε νὰ συνθέσῃ καὶ τινὰς ἀπλουστάτας φράσεις Ἑλληνικάς, εἰς ἃς ὑπέπετεν εἰς ἑκάστον βῆμα εἰς σολοικισμοὺς τὸν ὄρμαθόν, καὶ ἐξ αὐτῶν ὄλων ἐκάλυψε μίαν σελίδα μεμβράνης, ἐν ἧ περιέλαθε καὶ τὸ ὄνομα Σμύρνη, δὲ νὰ δεῖξῃ αὐτὴν εἰς φιλόμουστον τινὰ Σμυρναῖον. Ὅταν δ' ὁ φιλόμουστος Σμυρναῖος ἐζήτησεν ὄλον τὸ χειρόγραφον ἐπιμόνωσ, τότε κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐπλατεν ἄλλας τρεῖς σελίδας, σωρεύτας ἄλλα ἐπὶ ἄλλα. Πόθεν εὗρε τὰς τέσσαρας αὐτὰς ἀγράφους μεμβράνας δὲ ἤξεύρω. Οἱ ΚΚ. Διευθυντῆς καὶ ὑποδιευθυντῆς τῆς Βιβλιοθήκης ὁμοῦς ἐνθυμοῦνται χειρόγραφόν τι, δὴθεν ἀρχαῖον, παρουσιασθῆν εἰς αὐτοὺς ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ ἰδιοκτῆτου τῶν χειρογράφων, περιέχον δὲ πραγματείαν περὶ μουσικῆς, νομίζω, ἢ ἄλλο τι ὁμοιον, καὶ γεγραμμένον ἐπὶ μεμβράνης ἀποζούτης τοῦ ἀλλαντοπωλείου. Ὅλη αὕτη ἡ θυματοποιία ἐδύνατο νὰ κατορθωθῇ εἰς διάστημα μιᾶς ἐβδομάδος. (δ).

ΣΤ.) Πελασγικὰ γράμματα. Ἄν, Κύριε Διευθυντὰ καὶ τὸν Βουστρηφιδόν Ἡσίοδον, καὶ τὴν κιονηδὸν Ἰλιάδα, καὶ τὸν διαφανῆ Ἀνακρέοντα, καὶ τοῦ Ἀγαθαγγέλου τὸν Πυθαγόραν, καὶ τοῦ Εὐλύρου καὶ τῶν ἄλλων τοὺς λήρους ἦτον δυνατὸν νὰ δεχθῶ ὡς νόμιμα καλὸν καὶ ἀγώγιμον, ἀλλὰ τὰ πελασγικὰ δὴ ταῦτα γράμματα δὲν δύναμαι ἀμέσως ἐξ ἀρχῆς νὰ μὴ τὰ κηρύξω τὸ γελοιοδέστατον, ἀναιδέστατον, ἀμνηστέστατον ὄλων τῶν γελοίων, ἀναιδῶν καὶ ἀμαθῶν τούτων ἐφευρεμάτων. Ἡ ὑπομονὴ ἔχει τὰ ὄρια τῆς, ἰκανὴν δ' αὐτῆς ἐχειρίσθη δόσιν διὰ νὰ διαβῶ ὄλον τοῦτον τὸν βόρβορον, ὥστε νὰ ἐξαντληθῇ εἰς τὰ Πε-

λασγικὰ γράμματα! Ἀλλὰ θὰ προσπαθῆτω, ὑπερνεκῶν τὴν ἀηδείαν μου, νὰ ἐξακολουθῆσω ψυχρῶς τὴν ἐξέτασιν.

Καὶ πρῶτον ἂς ἰδῶμεν εἰς τί συνίστανται καὶ ποῦ εὐρέθησαν τὰ τεράστια ταῦτα γράμματα.

Ἡ Αἴγλη, λέγει ὁ Σιμωνίδης, (αὐτὸς δὲ ὁ θαυμάσιος ἰδιοκτῆτης τῶν 150 ἀρχαίων χειρογράφων), ἡ Αἴγλη ἦτον μία τῶν πόλεων τῆς Σύμης, ἀποικία πελασγική, διατηρήσασα τὰ πάτρια γράμματα καὶ τοὺς πατέριους νόμους μέχρι τῆς πέμπτης ἀπὸ Χριστοῦ ἐκατονταετηρίδος. Τὰ διατήρουν δὲ μόνοι οἱ ἱερεῖς τῆς, οἵτινες τὰ Καδμεῖα γράμματα ἐθιῶρουν ὡς ἀνέρα. Τότε (μετὰ τὸν πέμπτον αἰῶνα) οἱ Πελασγοὶ ἱερεῖς ἐβαπτίσθησαν χριστιανοί, καὶ ἐδίδαξαν τὰ πελασγικὰ γράμματα εἰς τὸν Λαόστεφον καὶ τὸν Ξάνθον. Εἰς αὐτὴν τὴν πόλιν Αἴγλην ὑπῆρχε Ναὸς μεγαλοπρεπῆς τοῦ Ὀμήρου, οἰκοδομηθεὶς κατὰ τὰ 404 π. Χ. καὶ ἕτερος Ναὸς τῆς Ἱστορίας. Εἰς τὸν πρῶτον τῶν ναῶν τούτων ὑπῆρχεν ἡ Ἰλιάς ὅλη γεγραμμένη διὰ πελασγικῶν γραμμάτων ἐπὶ πλακῶν χαλκῶν, καὶ ἡ Ὀδύσεια διὰ τῶν αὐτῶν γραμμάτων ἐπὶ πλακῶν χαλκῶν ἐπιχρυσῶν, καὶ οἱ νόμοι τῶν Πελασγῶν πελασγικοῖς γράμμασι γεγραμμένοι ἐπὶ στήλης, καὶ βίβλος συγκειμένη ἐκ 500 πετάλων χρυσῶν, ἐχόντων 4 ποδῶν μῆκος καὶ ἑνὸς πλάτους, καὶ περιέχουσα, πάλιν διὰ πελασγικῶν γραμμάτων, τὴν ἱστορίαν τῶν πελασγικῶν θεῶν, τὰς διδασκαλίας τῶν ἱερέων, τὰς τελετάς, κτλ. Εἰς δὲ τὸν ναὸν τῆς Ἱστορίας ἐκρέμαντο περίεξ πλάκες μολύβδιναι, περιέχουσαι διὰ πελασγικῶν γραμμάτων τὴν πελασγικὴν ἱστορίαν. Ὁ μὲν Λαόστεφος λοιπὸν διέετρε τὰ ἔπη τοῦ Ὀμήρου καὶ τοὺς νόμους, ἀντιγράψας αὐτὰ ὡς εἶγον, προσέτι δὲ καὶ τὰ περιεχόμενα τῆς χρυσῆς βίβλου, ὁ δὲ Ξάνθος διέετρε τὴν πελασγικὴν ἱστορίαν. Ὅλα ταῦτα ἐσώθησαν καὶ εὐτυχίαν, καὶ ὑπάρχουσιν ἤδη εἰς Ἀθήνας εἰς χεῖρας τοῦ Κ. Σιμωνίδου. Σπεύδω νὰ παρακαλέσω νὰ μὴ ἐκληρθῇ ὅτι ἐγὼ γράφω ταῦτα, ἀλλ' ἀντιγράφω τὸν Σιμωνίδην (Αἰὼν ἀρ' 921. — Συμαίς, σ. ιζ'. κε').

Ἰδοὺ νέα ἱστορικὰ εἰδήσεις. Εἰς τὴν Σύμην λοιπὸν ὑπῆρχε πόλις Αἴγλη! καὶ οἱ γεωγράφοι τῆς ἀρχαιότητος δὲν εἶχον ἰδέαν περὶ αὐτῆς! Ἀλλὰ τί ἤξευρον οἱ ἀμαθεῖς ἐκεῖνοι περὶ τῆς Σύμης; Ἡ Σύμη ἦτον ἐξαιρετικὸς τόπος θαυμάτων, εἰς ὃν κατὰ δυστυχίαν θ' ἀναγκασθῶμεν νὰ ἐπανεέλθωμεν μετ' ὀλίγον. Παραλείπων πρὸς τὸ παρὸν καὶ τὰ καθέκαττα τῆς οἰκοδομῆς τοῦ Ναοῦ τοῦ Ὀμήρου, ὡς ἀνήκοντα μᾶλλον εἰς τὴν ἐξέτασιν τῆς Συμαίδος (Συμ. πρὸλ. σ. ιζ'. ἐπ.), περιορίζομαι μόνον οἰκτεῖρων τὸν μικρὰν-θροπον Περικλῆν, ὅστις ἐκαυχᾶτο ἐγείρας τὴν γελοῖαν καλύβην ἣν ὠνόματε Παρθενῶνα διὰ τῶν βαναύσων Φαιδίου καὶ Ἰκτινοῦ, χωρὶς νὰ προῖδῃ ὅτι τριάκοντα μόλις ἔτη μετὰ ταῦτα ὁ περιόδοξος Ἀρδοκλῆς Ἀρδοκλέους, (ἄραγε ἀπὸ τὰς Ἀμερικανικὰς Ἀρδεῖς;) δαιδαλόχειρ (ἰδοὺ κομψὸν ἐπίθετον δι' ἀρχιτέκτονα) ὁ Κριδίας, ἤθελεν ἐγείρει Ναὸν εἰς τὴν Αἴγλην ὑπερέχοντα τοῦ Παρθενῶνος ὅσον ὁ Ὀλυμπος ἢ ὁ Ἄτλας τῆς Ἀκροπόλεως. Εἰς τὴν οἰκοδομὴν τῶν Προπυλαίων ἐδαπανήθησαν 2,912 τάλαντα, δηλαδὴ τεσ-

[δ] Σημ. Ὅτις καιρὸν ὅτε δεξίν ἔχω νὰ προσθέσω τι καὶ ἐκ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ Εὐλύρου. Ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι καὶ πράγματα ἕτινα, δακτυλοδεικτούμενα μόνον, ἐκτάθησαν. Ἄς ἀναγνώσῃ ὁ τολμῶν καὶ ὑπομένων τὰ γεωγραφικὰ καὶ νομικὰ, καὶ μάλιστα τὰ πεφάσθησαν δίκαιον, νὰ χαρῆ διὰ τὸν μόνον κερκισμένον πλοῦστον τῆς Ἑλληνικῆς φιλολογίας!

σαρακόντα ὀκτώ ἑκατομύρια δραχμῶν. Ἡξεύρετε τί ἑδαπανήθη διὰ τὴν οἰκοδομὴν τοῦ Σχολείου τῆς Σύμης; ὀγδοήκοντα χιλιάδες ἑκατομύρια (20 μυριάδες σφριγγῶν, ὧν ἑκάστη ἀνὰ χιλίας μνάς, ἦτοι 100,000 δραχμ. Συμ. πρόλ. σελ. μγ' και νθ'). Καὶ ὁ κρονόληρος ἐκεῖνος Πλούταρχος μὲ τὸν θαυμασμόν του πρὸς τὰ ἔργα τοῦ Περικλέους! Δὲν ἔστρεφεν ὁ τυφλὸς τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς μεσημβρίαν, νὰ ἰδῆ εἰς τὴν Σύμην τὸ θαῦμα τῶν αἰῶνων! Περὶ δὲ τοῦ Πλινίου καὶ τοῦ Παυσανίου, καὶ τοῦ Στράβωνος καὶ τῶν ἑκατὸν καὶ χιλίων ἄλλων συγγραφέων τῆς ἀρχαιοῦτος καὶ τοῦ μεταίωτος τί νὰ εἰπῶ; Σωρὸς εὐήθων δοκησισόφων, οἵτινες δὲν ἤξεύρω τίνων Δελφῶν, καὶ τίνος Ἐρέσου, καὶ τίνος Ὀλυμπίας ναοὺς περιγράφουσι, καὶ οὐδὲ μνείαν ποιοῦνται τοῦ ναοῦ τοῦ Ὀμήρου, ἐν ᾧ δὲν ἦτον αὐτὸς ὡς ὁ Τράγος τοῦ Ἁγίου Ὀρους ἐσφραγισμένος ὑπὸ ἑκατὸν σφραγίδας, ἀλλὰ κατέστλιβε χρυσῶ καὶ ἀργύρῳ καὶ ἐλέφαντι καὶ δάλω δις τρίς δεκαπεπτάκις μυριάκις ὑπὲρ τὸν ἥλιον!

Ἄλλ' ὁ φλύαρος ἐκεῖνος Ἡρόδοτος! ἦτον, τύφλαν νὰ ἔχη, ἀπὸ τὴν Ἀλικαρνασσὸν, τῆς Σύμης σχεδὸν κατάντικρον· καὶ φρονῶν αὐτὸς (ὀρθῶς ἢ μὴ, ἄλλος λόγος;) ὅτι ἡ φυλὴ τῶν Πελασγῶν διέφερεν ἀπὸ τῶν Ἑλλήνων, καὶ ὅτι μέχρι τῶν ἡμερῶν του ἐζώζοντο λείψανα Πελασγῶν, ἀντὶ τὸν δάκτυλον μόνον νὰ ἐκτείνῃ, καὶ ἐγγίσας τὴν Σύμην νὰ εἰπῇ ἰδοὺ ἐπ' αὐτῆς τῆς νήσου ἢ πόλις Αἴγλη· ἰδοὺ οἱ Πελασγοὶ, ἰδοὺ ἡ γλῶσσά των, ἰδοὺ οἱ νόμοι των, ἰδοὺ ἡ λατρεία των, ἰδοὺ ἡ γραφὴ των, ποῦ νομίζετε ὅτι ὑπάγει; εἰς τὰ βάθη τῆς Θράκης, καὶ ἐκεῖ εὐρίσκων δύο πόλεις ἀγνώστους, τὴν Κρεστόνα καὶ Λακίαν, ἐν αἷς οἱ Ἕλληνες συναναμιγνύοντες μετὰ τῶν Θρακῶν ὑπερβαρίζον, ἐκλαμβάνει τοὺς βαρβαρισμοὺς αὐτῶν ὡς λείψανα τῆς πελασγικῆς γλώσσης, καὶ αὐτοῦ; ὡς τοὺς μόνους γνησίους τῶν Πελασγῶν ἀπογόνους. Ὡ! ἂν ὁ Ἡρόδοτος ἀνεγίνωσκε τὴν Συναῦδα καὶ τὴν πικκίλην ἱστορίαν, καὶ τὰ ἔθικα, καὶ τὴν Βυζαντιδα, καὶ ὅσα ἄλλα, ἤθελε, διὰ τὸ πλῆθος τῶν βαρβαρισμῶν αὐτῶν, ἐναγκαλισθῆ τὸν συγγραφέα των ὡς πρωτότοκον υἱὸν τοῦ Πελασγοῦ.

Ἡ Αἴγλη λοιπὸν, ἢ ἄγνωστο; αὕτη εἰς ὅλους τοὺς ἀρχαίους, ἀλλ' οὐχ ἦ-τον περίρημος πόλις Αἴγλη, κατωκείτο ὑπὸ Πελασγῶν καθαρωτάτης καταγωγῆς, καὶ εἶχε θεοὺς καὶ ναοὺς καὶ νόμους καὶ χαρακτῆρας πελασγικούς! Δὲν λέγω καὶ γλῶσσαν, διότι ἡ γλῶσσα τῶν Πελασγῶν τούτων φαίνεται ὅτι ἦτον ἐντελῶς ἢ Ἑλληνική, καὶ μόνον κατὰ τοὺς χαρακτῆρας διέφερε. Τῶ ὄντι ὁ Λαόστειρος καὶ ὁ Ξάνθος δὲν μετέγρασαν, ἀλλὰ μόνον ἀντέγραψαν ἐξ αὐτῆς τὸν Ὀμηρον, καὶ ἐπομένως καὶ τοὺς νόμους καὶ τὴν ποικίλην ἱστορίαν καὶ τὰ λοιπά. Τοῦτο, ἂν καὶ διαφωνοῦν ὀπωσοῦν πρὸς τὴν ἰδέαν τοῦ Ἡροδότου, ὅστις ἐκ τῆς διαφορᾶς τῆς γλώσσης, ὡς εἶπομεν, ἐξέλαβε τοὺς Θρακῆς ἐκεῖνους ὡς Πελασγοὺς, τὸ κατ' ἐμὲ ὅμως λέγω, καὶ τὸ λέγω σπουδαίως, ὅτι ἐν γένει τὸ παραδέχομαι. Δέχομαι δηλαδὴ ὅτι οἱ Πελασγοὶ ἦσαν οὐδὲν ἄλλο ἢ αὐτοὶ οἱ Ἕλληνες εἰς ὄρισμένην τινὰ ἀρχαιοτάτην ἐποχὴν, καὶ ὅτι ὅλοι, ἄνευ ἐξαιρέσεως, αἱ ἑλ-

ληνικαὶ φυλαὶ, ἦσαν πελασγικαί. Τοῦτο ἤρχισαν νὰ παραδέχωνται ὅλοι οἱ νεώτεροι ἱστορικοὶ, καὶ τοῦτο πηγάζει ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους συγγραφεῖς, μὴ ἐξαιρουμένου, τὸ περίεργον, οὐδ' αὐτοῦ τοῦ Ἡροδότου, ὅταν λησμονῆ τὴν πρόληψίν του ἐκείνην περὶ τῶν δύο Θρακικῶν πόλεων. Οὔτε τόπος οὔτε ἀνάγκη εἶναι ἐνταῦθα ν' ἀναπτύξω παραιτέρω τὴν ταυτότητα ταύτην τῶν Πελασγῶν μετὰ τῶν Ἑλλήνων. Δέχομαι δὲ προσέτι ὅτι ἡ Πελασγικὴ γλῶσσα ἦτον αὐτὴ ἢ Ἑλληνική, ἐννοεῖται, εἰς τὴν ἀρχαιοτάτην μορφήν της.

Οὔτε ἀρνοῦμαι δὲ ὅτι εἰς τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν οἱ Ἕλληνες ἐκαλοῦντο Πελασγοὶ, ἐδύνατο νὰ ἔχωσιν ἄλλους νόμους θεῖους καὶ ἀνθρωπίλους, καὶ ἄλλους γραφικοὺς χαρακτῆρας παρὰ εἰς τοὺς μεταγενεστέρους χρόνους. Μῆρος μάλιστα τῆς προτάσεως ταύτης εἶναι ἀναμφισβήτητον. Ὁ Ἡρόδοτος, ὅστις τὴν παρὰ πόδας μὲν Αἴγλην δὲν ἐγνώριζεν, ἀλλὰ φαίνεται περὶ Πελασγῶν πολυπραγμονήσας ὡς εἶτις καὶ ἄλλος, αὐτὸς ὁμιλεῖ περὶ τῆς θρησκείας τῶν Πελασγῶν. Κατὰ δυστυχίαν ὅμως, μὴ γνωρίζων ὅτι αὐτοὶ θὰ καταντήσωσι νὰ θεοποιήσωσι καὶ τὸν Ὀμηρον, καὶ τὴν Ἱστορίαν, καὶ ν' ἀνεγείρωσι ναοὺς πολυτελεῖς εἰς αὐτοὺς, δι' ἡσυχυρίζεται ὅτι ὁ ἰδιαίτερος χαρακτῆρ τῆς θρησκείας αὐτῶν ἦτον ὅτι δὲν εἶχον θεοὺς ὀνομαστοὺς, καὶ ὅτι δὲν ὤκοδόμουσαν αὐς.

Ἄλλὰ τί μὲ τοῦτο, ἂν εἰς τὴν Αἴγλην ἢ θρησκεία τῶν Πελασγῶν ἐγένιν ἄλλη ἀντὶ ἄλλης, καὶ ἐντελῶς τ' ἀνάπαλιν τοῦ ἕ, τι ἔπρεπε νὰ εἶναι. Οἱ ἱερεῖς τῶν Πελασγῶν δὲν ἐφρόντιζον μὲν περὶ τῆς διατηρήσεως τῆς πελασγικῆς θρησκείας, διετήρουν ὅμως μὲ ἀγρίαν καὶ ἀκατέβλητον ἐπιμονήν, διετήρουν ἐναντίον ὅλης τῆς Ἑλλάδος καὶ ὅλου τοῦ κόσμου . . . τὰ πελασγικὰ γράμματα. Αὐτὰ νὰ ἰδῶμεν αὐτὰ μᾶς ἐνδιαφέρουσι.

Κατὰ τὴν ἱστορικὴν θεωρίαν τοῦ ἐκδότου τῆς Συμαίδος (Αἰών, ἀρ. 94) οἱ Ἕλληνες ἦσαν οἱ πρῶτοι εὐρεταὶ τῶν γραμμάτων· ἐπειδὴ δὲ ἡ Ἑλλάς ὑπέστη διαφόρους κατακλυσμοὺς καὶ ἀναστατώσεις, οἱ ἄδρες αὐτῆς, διασπαρέντες εἰς Ἀσίαν καὶ Αἴγυπτον, τοὺς ἐκεῖ μὲν βαρβάρους ἐξημέρωσαν, τὴν πατρίδα των δὲ ἀφῆκαν νὰ ἐξαγριωθῇ, καὶ μετὰ ταῦτα μόνον ἔλαβον ἐκ νεοῦ τὰ γράμματα ἀπὸ τῶν Κάδμων καὶ Ἰναχον, οἵτινες καὶ αὐτοὶ ἦσαν Πελασγοὶ. Οἱ Νειβοῦροι καὶ οἱ Γρόττοι τί ἄλλο βαθύτερον ἐδύνατο νὰ εἰπῶσιν;

Ἐν μέσῳ ὅμως τῶν κατακλυσμῶν καὶ ἀναστατώσεων τούτων, δὲν ἤξεύρομεν τὰ πελασγικὰ ἐκεῖνα γράμματα τῆς Αἴγλης πότε ἔλαβον τὴν ἀρχὴν των, πρὸ αὐτῶν ἢ μετ' αὐτοῦς; Μετ' αὐτὰς ὅχι βεβαίως, διότι τότε εἰσῆχθησαν τὰ γράμματα τοῦ Κάδμου, διάφορα καὶ μεταγενέστερα τῶν πελασγικῶν, καθ' ὅσοντα αὐτὰ τὰ μέχρι τοῦδε ἐν χρήσει. Ὁ Ἡρόδοτος (Β. 59.) εἶδεν εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Ἰσμηνίου Ἀπόλλωνος ἐν Θήβαις ἐπιγραφὰς μὲ Κάδμηια γράμματα (τὰ πολὺ ὁμοῖα εἶναι τῶν Ἰωνικῶν), καὶ τὰ πλεῖστα τῶ ὄντι γράμματα τοῦ ἑλλ. ἀλφαβήτου εἶναι ὅμοια μὲ τὰ ἐξ ἐπιγραφῶν γνωστὰ γράμματα τῆς Φοινίκης.

Τὰ πελασγικὰ λοιπὸν τῆς Αἴγλης ἦσαν προγενέστερα τῆς εἰσαγωγῆς τῶν φοινικικῶν, ἂν καὶ ὁ Ἡ-

ρόδοτος λέγει (ς'. 58) *Οἱ δὲ Φοίνικες . . . ἐσήγαγον . . . καὶ γράμματα, οὐκ ἔορτα πρὶν Ἑλλησιν, ὡς ἐμοὶ δοκεῖν. Καὶ οἱ θέλοντες ἀκόμη ν' ἀποδώσωσι τὴν τιμὴν τῆς εὐρέσεως τῶν γραμμάτων ὄχι εἰς ἀνθρώπους, ἀλλ' εἰς θεοὺς, λέγουσιν (Διόδ. ς'. 74) ὅτι αἱ Μοῦσαι μὲν τὰ εὖρον, ἀλλὰ μετ' αὐτὰς οἱ Φοίνικες τὰ διέπλασαν. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἐπικλήσις πελασγικὰ γράμματα δὲν εἶναι ἄγνωστος εἰς τοὺς ἀρχαίους, καὶ ἰδοὺ τί περὶ αὐτῶν πρὸςθεύει ὁ Διόδωρος (ς'. 67):* *Κοινῇ μὲν οὖν τὰ γράμματα φοινίκια κληθῆναι, διὰ τὸ παρὰ τοὺς Ἑλληνας ἐκ Φοινίκων μετενεχθῆναι· ἰδία δὲ τῶν Πελασγῶν πρώτων χρησαμένων τοῖς μετατεθεῖσι χαρακτῆρσι, πελασγικὰ προσαγορευθῆναι. Κατὰ τὸν Διόδωρον λοιπὸν τὰ πελασγικὰ γράμματα εἶναι αὐτὰ τὰ φοινίκια, δηλαδὴ αὐτὰ τὰ ἑλληνικά. Ἀλλὰ τί ἤξευρον Ἡρόδοτος καὶ Διόδωρος; Ἴδου ὁ Λαόστεφος μᾶς παρουσιάζει πελασγικὰ γράμματα διάφορα ἀπὸ τὰ φοινίκια, ἐπομένως αὐτῶν ἀρχαιότερα. Ἀλλ' ἄς ἰδῶμεν. Πότε ἤκαμσεν ὁ Κάδμος, ἢ, ἱστορικώτερον. πότε θέτουσιν ὅλοι οἱ ἀρχαῖοι τὴν ἐποχὴν τῆς μεγάλης ἐπιμιξίας μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Φοινίκης, καὶ τῆς ἐξευγενιστικῆς ἐπιβροῆς τῆς δευτέρας ἐπὶ τῆς πρώτης, ἣν προσωποποιοῦσι διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κάδμου; Δεκαεξῆ ἑκατονταετηρίδας Π. Χ. Ἡ δὲ Σύμη, κατὰ τὸν ἐκδότην τῆς Συμαίδος καὶ τὰς ἀξιολόγους πηγὰς του, κατωκίθη τὸ πρῶτον ἀπὸ ἀνθρώπων κατὰ τὰ 1396 Π. Χ. (Συμ. προλ. 16.) δηλ. τίς ἤξευρε πότους αἰῶνας ἀπ' οὗ οἱ κατακλυσμοὶ καὶ αἱ ἀναστατώσεις ἐπινῆξαν καὶ ἀπεδίωξαν τοὺς ἀνδρας τῆς Ἑλλάδος καὶ ἐξηγγίωσαν ἐντελῶς αὐτήν, καὶ ἓνα τοῦλάχιστον αἰῶνα ἀπ' οὗ, ἐλθὼν ὁ Κάδμος, εἰσήγαγε τὰ νέα, τὰ μέχρι τοῦδε ὑπάρχοντα γράμματα! Παραλείπω ὅτι μετὰ τὰ Τρωϊκὰ ἡ νῆσος ἐμεινεν ἔρημος πάλιν, μέχρι οὗ τὴν συνόκησαν Λακεδαιμόνιοι, καὶ Ἀργεῖοι, καὶ Ῥόδιοι, καὶ Κνίδιοι (Διόδ. ε'. 53). Κατὰ τίνα θείαν οἰκονομίαν διετώθησαν ἐδῶ γράμματα πρὸ τοῦ Κάδμου γνωστὰ, ἄς εἰπῆ ἄλλος, τὴν ἐδικὴν μου κατάληψιν ὑπερβαίνει. Φαντάζομαι πῶς ἤθελεν ἐκπλαγῆ ὁ Ὀμηρος, καὶ πῶς ἤθελεν ἐκδιώξει τοῦ ναοῦ του τοὺς ἀναξίους ἱερεῖς ἐκείνους, ἂν ὁ Ἴων αὐτὸς, ὁ γράψας πέντε αἰῶνας τοῦλάχιστον ἀπ' οὗ τὰ Φοινίκια ἢ Καδμεῖα ἢ Ἑλληνικά γράμματα ἐδόθησαν ὑπὸ τοῦ Κάδμου, ἐβλεπεν αὐτοῦ; χαράττοντας τ' ἀριστουργήματά του διὰ τῶν Πελασγικῶν ὀρνιθοσκαλισμάτων ἐκείνων.*

Ἀλλ' ἂν ὁ Ὀμηρος, καὶ ὁ Ἡρόδοτος, καὶ Διόδωρος δὲν τὰ ἐγνώριζον, ἡμεῖς, εὐτυχέστεροι ὄλων τούτων, καὶ τὴν χάριν εἰς τὸν Σιμωνίδην καὶ τὸν Λαόστερον ἀποδίδοντες, τὰ ἔχομεν σήμερον εἰς τὸν κόλπον μας, καὶ μέχρις οὗ ὁ ἐκδότης τῆς Συμαίδος εὐκαιρήτη νὰ μᾶς δημοσιεύσῃ τὸ λεξικὸν καὶ τὴν γραμματικὴν των, ἐξέδωκε δύο αὐτῶν χαριέστατα δείγματα, μίαν μὲν ἐπιγραφὴν ἐν Συμαίδι, προλεγομένοις σ. ἰ., ἐν δὲ τεμάχιον τῆς Ἰλιάδος ἐν Αἰῶνος ἀριθ. 921. Ἀμφότερα εἶναι δ' ἀδακτικώτατα· ἐκ τοῦ πρώτου μανθάνομεν διάφορα πράγματα. Πρῶτον ὅτι οἱ Πελασγοὶ τὸ Γλαῦκος τὸ ἔλεγον εὐφρονότατα Γλαῦκος, καὶ τὸ Σύμη, Σοῦμμε. Ἡ μ' ἄλλας λέξεις ὅτι οἱ Πελασγοὶ τῆς Αἰ-

γλης ἐγνώριζον τοῦ Φουρμόντου ὄλας τὰς ἀνοησίας, ἢ ἔτι ἀκριβέστερον, ὅτι εἶχον ὡς γραμματικὴν των τὴν ἐπιγραφικὴν τοῦ Σακελαροπούλου, ἀπαρallάκτως ὡς ὁ ἀντιγραφεὺς τοῦ Ὀμήρου καὶ τοῦ Ἡσιόδου, ὁ ἀμαθὴς δηλαδὴ ἐκεῖνος. Δεύτερον ὅτι εἰς τοὺς Πελασγικοὺς καιροὺς τὰ ἐπιγράμματα ὄχι μόνον δὲν ἐγράφοντο ἐμμετρα, ἀλλ' εἶχον καὶ τοιοῦτον ἑλληνισμόν, ὥστε ἂν εἶχον συντεθῆ σήμερον ἀπὸ μαθητὴν τινὰ τῆς ἐσχάτης τάξεως ἑλληνικοῦ σχολείου, ὁ διδάσκαλός του ἤθελε τὸν ῥπτιεῖ δικαίως. Τρίτον ὅτι οἱ Πελασγοὶ, οἱ μὴ ἔχοντες θεῶν ὀνόματα οὔτε ναοὺς, ἅμα πατήσαντες τὴν Σύμη, εἰς τόσον βαθμὸν διεφάρησαν καὶ μετέβαλον χαρακτῆρα, ὥστε δὲν ἤξευρον ποῖον νὰ πρωτοῖοποιήσωσι καὶ εἰς ποῖον νὰ πρωτοῖδρύτωσι ναοὺς.

Τὸ δὲ ἄλλο Πελασγικὸν τεμάχιον, τὸ τῆς Ἰλιάδος, αὐτὸ μὲ βυθίζει εἰς ἀπορίαν μεγάλην. Δὲν λέγω τίποτε περὶ τοῦ κομμοῦ ἐκείνου σχήματός του, μὲ τὸ διπλοῦν περιθώριον, μὲ τὴς γωνίας ἐκτετμημένας. Φέρει τῶ ὄντι ἀπραγνώριστον τὸν Πελασγικὸν χαρακτῆρα, καὶ δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι εἰς τοιοῦτου σχήματος δελτία ὁ Πελασγὸς ἔγραφε τὸ κατὰ ττιχον τῶν βαλάνων ὅσας ἔτρωγε καθ' ἡμέραν. Ἀλλ' ἤμην περίεργος νὰ μάθω τί σημαίνει ἡ ὀκτάγωνος ἐκεῖνη μουτζούρα, ἀντὶ τὰ γράμματα νὰ εἶναι μαῦρα ἐπὶ χάρτου λευκοῦ, ὡς τὰ τῆς Πελασγικῆς ἐπιγραφῆς, καὶ ὡς ὁ Λαόστεφος εἶναι πιθανὸν ὅτι ἤθελε τὰ γράψῃ εἰς τὸ χειρόγραφόν του; Εἶναι ἄρα ἀντιγεγραμμένον τὸ γραφικὸν τοῦτο τέρας ἀπαρallάκτως ἀπὸ τὸν Λαόστερον; Καὶ ὁ Λαόστεφος ἔλαβε τὸν κόπον νὰ μελανώσῃ οὕτω μὲ τὸν κάλαμόν του ἢ μὲ τὸν δάκτυλόν του τὸ ἐμβαδόν, ἀφήνων λευκὰ τὰ γράμματα; Καὶ διατί ἔλαβε τοῦτον τὸν κόπον; Ἡ, ὡς εἰς τὸν Αἰῶνα, οὕτως εἶναι τὸ τεμάχιον τοῦτο, καὶ ὄλα τ' ἄλλα (ὄλη ἢ Ἰλιάς, ὡς λέγει ὁ Κ. Σιμωνίδης) ἐκτετυπωμένα ἐντὸς τοῦ Λαοστέρου, πρὸς ὑπερτάτην δόξαν τῆς Συμαίδος σχολῆς, ἣτις οὕτως ἐφεῦρε καὶ τὴν τυπογραφίαν; Ἄν οὕτως ἔχη τὸ πρᾶγμα, ἂν ὁ Κ. Σιμωνίδης ἔχη τὴν Ἰλιάδα ὄχι χειρόγραφον ἀλλ' ἐντυπον ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Λαοστέρου, τὴν κρύπτει ὁ βέλτιστος; καὶ δὲν δεικνύει τὸ φιλογικὸν τοῦτο φαινόμενον διὰ νὰ ἐκπλήξῃ τὴν Εὐρώπην ἅπασαν ὑπὲρ αὐτὴν τὴν ἡλιουπιάν; Ἡ τέλος μήπως ὁ Κ. Σιμωνίδης, ὅστις λέγει ὅτι ὄλα ταῦτα ἐσώθησαν κατ' ἐτυχίαν καὶ ὑπάρχουσιν ἤδη εἰς Ἀθήνας εἰς χεῖρας τοῦ Κ. Σιμωνίδου, μήπως, λέγω, αὐτὸς διέσωσε καὶ ἔχει εἰς χεῖράς του αὐτὰς τὰς χαλκὰς πλάκας τοῦ ναοῦ τοῦ Ὀμήρου καὶ αὐτῶν μίαν ἐξετύπωσεν εἰς τὰ πιεστήρια τοῦ Αἰῶνος; Ἄν ἔχη ὄλην τὴν Ἰλιάδα καὶ ὄλην τὴν Ὀδύσειαν εἰς τοιαύτας πλάκας χαλκᾶς, ἤθελα νὰ ἤξεύρω πόσα πλοῖα καὶ πόσα νῶτα ἡμιόνων τὰ μετεκόμισαν ἐκ Σύμης εἰς Ἀθήνας; Εὐκολον μοὶ εἶναι εἰς τὴν ἐπιγραφὴν παραβάλλων γράμμα πρὸς γράμμα, ν' ἀποδείξω ὅτι τὰ λεγόμενα ἐκεῖνα Πελασγικά, εἶναι κατὰ φαντασίαν μόνον σχήματα, κατ' οὐδένα λόγον μὴ ἀντιστοιχοῦντα πρὸς τὰ Ἑλληνικά. Ἀλλ' ἄλις ναυτίς. Ἄς πράξῃ τοῦτο ὁστις ἠτύχησε νὰ πλουτίσῃ τὴν βιβλιοθήκην του διὰ τῆς Συμαίδος.

Δὲν εἶναι δὲ ἀνάξιον λόγου νὰ γνωρίσωμεν εἰς ποίαν γλῶσσαν ἔγραψον οἱ δύο Πελασγοὶ ἐκεῖνοι, ποία τοῦλάχιστον ἦτον ἡ διάλεκτος ἢ τὸ ὕψος των. Πότε συνεγράφη ἡ Πελασγικὴ ἱστορία, ἣς τεμάχιον δημοσιεύει ὁ Αἰὼν διὰ τοῦ αὐτοῦ φύλλου του, δὲν ἠξεύρω· ἴσως νὰ ἔγραψεν πρῶτον εἰς τὴν ἐποχὴν καθ' ἣν ἀνηγγέρθησαν ὁ Νόμος τοῦ Ὁμήρου καὶ τῆς Ἱστορίας τὸ δις δις χίλια ἐξάκις ἑκατὸν καὶ ἑν, ἦτοι τὰ 404 π. Χ. Ἀλλὰ περιέχει τὰς ἀρχαιοτάτας παραδόσεις, ἀναμυθόλως ἐξ ἀρχαιοτάτων συγγραφῶν, καὶ τέλος πάντων νεωτέρα τῆς ἐ. μετὰ Χριστὸν ἑκατονταετηρίδος δὲν εἶναι. Ἰδοὺ λοιπὸν πῶς ἔγραψον οἱ δύο Πελασγοὶ . . . Κάλιος, ἀλκην καὶ ῥώμην σώματος διαφέροντα καὶ τοὺς ὀξυτήτι. — Ἐμμανὸς ἦν ὁ πρῶτος Ὁ τὰ γράμματα βροτιῶν δείξας, καὶ Ἰσα Θεοῖς ποιησῶν αὐτοὺς τῇ ἀρετῇ. — Ἐπτά καὶ δέκα ἦν τὰ γράμματα, ἃ Ἐμμανὸς ἐπὶ στήλης χαλκῆς ἘΓΓΥΤΕ ΔΙΟΣ ΧΕΙΡΙ, τὰ καὶ Ἐμμάτια κληθέντα, Δ' Ἄ καὶ στήλαι γυῖωθσαν ἐνὶ ἐκάστῳ ΜΙΑ. — Θεοῦ τιμὰς λαμβάνων εἰς τὸν ἄπαντα χρόνον παρὰ πᾶσι λαοῖς οὗς ἐδίδασκε. — Καὶ πάντα Πελασγῶν ἄβλα κύκλω ἔγλυψε, σημεῖα τὰ ἑαυτοῦ χρῆσάμενος, ΣΥΝ ὀρέοις καὶ τετραπόδοις καὶ χερσαίοις ζώοις παρτοδαποῖς γράμμασιν Ἱεροῖς. — Ἐτερος δὲ τοῖ Ἀρχεβάτου ἀπόγονος υἱοῦ Πελασγοῦ. — ἀνὴρ τὸν νοῦν δεινῶς καὶ τὰ ἐμμάτια γράμματ' ἄχρῶμενος ταῖς μαρτελαῖς, τὸν ἀριθμὸν ἠξήσεν εἰς ἑννέα πρὸς τοὺς ἐξήκοιτα. — Τοῦτου ὁ Μέλαρδος εἰς τὸν μετ' ἔπειτα χρόνον, ὁ Πελασγοῦ υἱοῦ Πάρακτος ὁ Θεοπαλος. — ἄπασαι Πελασγῶν φυλαὶ. — ἔθνον πέμματα εἰς ΟΛΟΚΑΥΤΩΣΙΝ. Οὕτως ἔγραψον οἱ Πελασγοὶ τῷ καιρῷ ἐκείνῳ. Οἱ ἀνόητοι καὶ οἱ ἀμαθεῖς! Πρὶν ἐπιχειρήσωσι νὰ γράψωσιν ἱστορίαν δὲν ἐλάμβανον κἄν τὴν γραμματικὴν νὰ μάθωσιν ὀλίγον τὴν γλῶσσάν των νὰ μὴ γίνωσι καταγέλαστοι! Καὶ διὰ νὰ γράψωσι τὰ ὠραῖα αὐτὰ Ἑλληνικὰ εἶχον γράμματα ἐπὶ πρὸς τ' ἑκατὸν!

Ἡ ἐντύπωσίς μου λοιπὸν καὶ περὶ τῶν Πελασγικῶν γραμμάτων καὶ τῆς Πελασγικῆς ἱστορίας εἶναι, ὅτι ἀμρότερα εἰπὶ χυδαίου ἀπατεῶνος πλάσμα ὄχι μόνον κατάπτυστον, ἀλλὰ καὶ γελοῖον, διότι ὁ ἀπατεὼν αὐτός, ὅστις δῆποτε καὶ ἄ. εἶναι, εἶναι ἀμαθέστατος, μὴ ἠξεύρων ὄχι τὰ Πελασγικά, ἀλλ' οὐδὲ τὰ κοινότερα τῶν Ἑλληνικῶν.

(Ἀκολουθεῖ.)

ΑΝΔΡΕΑΣ ΟΦΕΡ.

Ὁ ἀρχηγὸς οὗτος τῶν Τιρολίων κατὰ τὴν ἐν ἔτει 1809, ἐπὶ τοῦ μεταξὺ Γαλλίας καὶ Αὐστρίας πολέμου, ἐπανάστασιν αὐτῶν, ἐγεννήθη, τὴν 22 Νοεμβρίου 1767, ἐν Ἀγίῳ Λεονάρδῳ τοῦ νομοῦ Πατσεϋρθαλίας (Passeyrthale), ἀπὸ πατρὸς ξενοδόχου. Ἀναλαβὼν δὲ καὶ αὐτὸς τὴν τοῦ ξενοδοχείου διεύθυνσιν,

μετῆλθε πρὸς τούτοις τὴν μετὰ τῆς Ἰταλίας ἐμπορίαν οἴνου καὶ ἵππων. Ἐτι ἀπὸ τοῦ 1796 διεπολέμησε πρὸς τοὺς Γάλλους παρὰ τὴν λίμνην Βήνακον (lac de Garde), ὡς ἀρχηγὸς ἐνὸς λόχου Τιρολίων. Ἐν ἔτει δὲ 1808, ὅτε βεβαία παρέστη ἡ ἀνανέωσις τοῦ μεταξὺ Γαλλίας καὶ Αὐστρίας πολέμου, καὶ ἡ ἀπὸ τῆς Βαυαρικῆς κυβερνήσεως δυσαρέσκεια τῶν Τιρολίων ἀπέβη πάγκοινος, προσῆλθον ἀπὸ Τιρολίας εἰς Βιέννην ἀπόστολοι μυστικοί, ἐν οἷς καὶ ὁ Ὄφερ, ἵνα καθυποβάλωσιν εἰς τὸν ἀρχιδούκα Ἰωάννη τὰ παθήματα τῆς χώρας καὶ τὴν ἐλπίδα καὶ ἐπιθυμίαν τὴν ὅποιαν εἶχε ν' ἀποσπασθῆ ἀπὸ τῆς Βαυαρίας, μεθ' ἧς τὴν εἶχε συνενώσει ἡ σιδηρὰ τοῦ Ναπολέοντος θέλησις· νὰ ἐνωθῆ δὲ πάλιν μετὰ τῆς Αὐστρίας, εἰς ἣν ἀνεκαθεν ἦτο προσσητημένη. Ἐγένετο λοιπὸν, κατ' ἐπιταγὴν τοῦ ἀρχιδουκῆ, τὸ σχέδιον τῆς ἐπαναστάσεως καὶ ἀνακτήσεως τῆς χώρας. Καὶ τὸ σχέδιον τοῦτο διεκοινώθη κατὰ πᾶσαν τὴν Τιρολίαν προφορικῶς, διὰ τῶν πιστῶν τοῦ Ὄφερ ὁπαδῶν. Τὸ ἐπιχειρήμα ἐπέτυχε, καὶ εἰς 3 ἡμέρας, ἀπὸ τῆς 11 μέχρι τῆς 13 Ἀπριλίου 1809, ἅπαντα σχεδὸν ἡ χώρα ἐλευθερώθη, ὀκτακισχίλιοι δὲ ἄνδρες Γάλλοι καὶ Βαυαροὶ ἠχμαλωτεύθησαν εἰς τρεῖς μάχας, ὧν τῆς μιᾶς προίστατο αὐτὸς ὁ Ὄφερ. Οὕτως ἀπαλλαγείσης ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν τῆς ἄνω καὶ μέσης Τιρολίας, ὁ Ὄφερ μετέβη ἤδη εἰς τὴν μεσημβρινίαν, ἀπὸ τῆς ὁποίας ἐπίσης ἐξώσθησαν οἱ Γάλλοι μετὰ πολλῆς ζημίας. Ὅτε δὲ οἱ Γάλλοι, μετὰ τὰς περὶ Ἐκμυλίαν καὶ Ῥεγενσβύργιον νίκας, προσήλασαν ἐπὶ Βιέννην, οἱ Βαυαροὶ ἐνέβαλον αὐθις εἰς τὴν ὀρεινὴν ἐκείνην χώραν. Καθ' ἣν ἡμέραν δὲ ἡ Βιέννη παρεδίδοτο, ὁ Αὐστριακὸς στρατηγὸς Χαστέλερος (Chasteler), ἠττηθεὶς κατὰ κράτος, ἠναγκάζετο νὰ ἀπέλθῃ τῆς Τιρολίας, ἐγκαταλείπων εἰς αὐτὴν μόνον στρατιωτικὸν σῶμα· ἀλλ' ὁ Ὄφερ, κατατροπώσας δις, τῇ 25 καὶ τῇ 29 Μαΐου 1809, τοὺς Βαυαροὺς περὶ τὸ ὄρος Ἰτελ, βιάζει αὐτοὺς νὰ ἐκχωρήσωσιν αὐθις τῆς πατρίδος του· καὶ ἤδη διενεεῖτο νὰ ἐνωθῆ μετὰ τοῦ αὐστριακοῦ στρατοῦ τοῦ ἀραιρέταντος τὸ Κλαγενφούρτιον καὶ νὰ δώσῃ οὕτω νέαν ζωὴν καὶ νέους πόρους εἰς τὸ κίνημα τοῦ ἀπανταχόθεν ἀποκεκλιεμένου καὶ παντὸς ἀπεστηρημένου ἐκείνου τόπου, ὅτε ἐπῆλθε, μετὰ τὴν περὶ Οὐαγραμίαν μάχην, ἡ ἐν Ζναίμφ ἀνακωχὴ τῆς 12 Ἰουλίου, δυνάμει τῆς ὁποίας οἱ Αὐστριακοὶ ὑπεχρεώθησαν νὰ ἐκχωρήσωσιν ἀπάτης τῆς Τιρολίας καὶ νὰ παρδῶσωσιν αὐτὴν εἰς τὸν ἐχθρὸν. Ἡ περὶ τούτου ἀγγελία παρήγαγεν εἰς τὸν ἐγκαταλειφθέντα λαὸν σφοδρότατην συγκίνησιν· οἱ Τιρόλιοι ἤθελον νὰ μὴ ἀφήτωσιν τοὺς Αὐστριακοὺς νὰ ἀπέλθωσι, νὰ λάβωσι διὰ τῆς βίας τὰ πολεμφοδία των καὶ νὰ φονεύσωσι πάντας τοὺς αἰχμαλώτους. Προελήθη δὲ ἡ συμφορὰ αὐτῆ καὶ τὰ στρατεύματα ἀπῆλθον. Ἐν τούτοις ἐνέβαλεν εἰς Τιρολίαν ὁ στρατάρχης Λεφέβριος μετὰ 30—40000 Γάλλων, Βαυαρῶν καὶ Σαξόνων καὶ κατέλαβε συγχρόνως τὰς κυριωτέρας ὀρεινὰς θέσεις. Ὁ Ὄφερ ἐκρύβη κατ' ἀρχὰς εἰς σπήλαιόν τι τῆς Πατσεϋρθαλίας, ἀλλ' ὅτε ὁ γενναῖος Σπεκβάγκερὸς Ἰωακείμ Ἀρπίγγερος κ

αινεύονταν τὴν ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἄμυναν, καὶ ἰδίως ἀπὸ τῆς 3—9 Αὐγούστου 1809 κατέβαλον ἐπαειλημένως τοὺς ἐχθροὺς, προῆλθεν ἀπὸ τοῦ σπληαίου αὐτοῦ καὶ ὁ Ὄφερ, ἀναλαβὼν ἤδη τὴν ὑπερτάτην ἡγεμονίαν τῆς ὑπὲρ τῶν ἀρχαίων αὐτῆς κυρίων καὶ προνομίων ἐκναστάτης Τιρολίας. Ὁ Λερέβριος, ἡγετῆς τῆς 13 Αὐγούστου πάλιν περὶ τὸ ὄρος Ἰσελ,

Ἄνδρας Ὄφερ.

ἀναγκάσθη νὰ ὑποχωρήσῃ, ὁ δὲ Ὄφερ διεξῆγα ἐν ἤδη τῆ στρατιωτικῇ καὶ πολιτικῇ διοίκησιν, ἐν μίσῳ τῶν δεινότερων ἀνωμαλιῶν, μέχρι τῆς ἐπιβίβου εἰρήνης (14 Ὀκτωβρίου). Τότε, πιστοῦσαν τοὺς τοὺς ἀρχιδουκὸς Ἰωάννου δι' ἰδίας ἐπιστολῆς τοῦ Τιρολίου εἰς ὑποταγήν, καὶ εἰ βαλόντων ἀπάντα γόθεν ἐχθρικοῦν σωμάτων εἰς τὰ Τιρολικὰ ὄρη, ὁ Ὄφερ ἐπιτάχθη κατὰ τὸν Νοέμβριον, εἰς τὸν ἀντιβασιλέα Εὐγένιοι καὶ εἰς τὰ βαυαρικὰ στρατεύματα. Ἀλλ' ἀπατήσας ἀπὸ τὴν ἀγγελίαν ὅτι ἐπέρχεται νικηφόρος ὁ ἀρχιδουκὸς Ἰωάννης, ἀνέλαβε πάλιν τὸν ἀγῶνα, καὶ ἐνίκησε μὲν πολλαχοῦ τοὺς ἐχθροὺς, ἀλλ' ἐν τῇ ἀντιστάσει δὲν ἦτον ἤδη γενικὴ νίκη. Τότε ἠδύνατο εὐχερῶς νὰ

ἔρωτα δὲν ἐδέχθη τὴν γενομένην αὐτῷ πρότασιν τοῦ νὰ καταφύγῃ εἰς τὴν Αὐστρίαν. Ἐπὶ δύο δὲ μῆνας διετέλεσε κρυπτόμενος εἰς χιονοσκεπῆ τινα καλύβην τῶν ὄρων καὶ οὐδ' αἰ ὑποσχέσει, οὐδ' αἰ ἀπειλαὶ τῶν Γάλλων στρατηγῶν ἴσχυσαν νὰ εὕρωσι προδότην τινὰ τῆς καταφυγῆς ἐκείνης. Τελευταῖον ὁ ἱερεὺς Δοναῦς, πάλαι μὲν ποτὲ φίλος τοῦ Ὄφερ διατελέσας, ἔπειτα δὲ νομίσας ἐκ τῶν ἀδικηθῆναι ὑπ' ἐκείνου, ἀπεκάλυψεν εἰς τὸν στρατηγὸν Βαραγαίην Διλλιέρσον τὸ ὄνομα τοῦ ἀθρώπου, ὁ οὗτος ἔδωκεν ἄσυλον εἰς τὸν γενναῖον τῆς πατρίδος πρόμαχον, ἀίχμαλωτιυθέντα οὕτω, τὴν 20 Ἰανουαρίου 1810, μεθ' ὄλων τῶν οἰκείων. Φουρούμενος δ' ἐπιμειῶς, ἀπήχθη εἰς Μάντουαν, ὅπου ἐδικάσθη ὑπὸ στρατοδικείου, τοῦδοῦ ποίου ἡ πλειονοψηφία δὲν ἐπέβαλε θανατικὴν ποινὴν. Ἀλλὰ ἐκ τηλεγράφου διετάχθη ἐκ Μεδολάνων ἡ ἐντὸς 24 ὥρων θανάτωσις τοῦ Ὄφερ, ὃς τε ἡ μεσολάβησις τῆς Αὐστρίας ἣτις ἤθελε βεβαίως εἰσακοσῆ, εἰπέτι προέκειτο ἤδη ὁ γάμος τοῦ Ναπλέοντος, μετὰ τῆς Μαρίας Λουδοβικίσης, ἐπῆλθε βραδέως. Ὁ Ὄφερ ἐτουφεκίσθη εἰς Μάντουαν τὴν 20 Φεβρουαρίου 1810, ἀντεπεξῆλθε δὲ εἰς τὴν θάνατον γενναίως, δὲν ἐδύχθη νὰ τῷ κλείσωσι τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ διέτεχε μόνος αὐτὸς « πῦρ ». Ὁ οἶκος τοῦ ἀπεζημιώθη τῷ 1819 ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος διὰ τὴν ἀπολειθεῖσαν περιουσίαν ἔλαβε δὲ καὶ εὐγενείας δίπλωμα, καὶ ἐν τῇ κατὰ τὴν πρωτεύουσιν τῆς Τιρολίας, τῷ Ἰνσπρούκῳ, Φραγκισκανικῇ ἐκκλησίᾳ ἐστήθη ὁ ἐνταῦθα εἰκονιζόμενος λίθινος τοῦ Ὄφερ ἀνδριάν, παρὰ τὸν τάφον τοῦ αὐτοκράτορος Μαξιμιλιανοῦ τοῦ Α'.

—0—

Ο ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΟΣ ΔΑΚΤΥΛΙΟΣ.

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ).

Τὸ Λουῆρον, τὸ λαμπρότερον καὶ σεβαστότερον οἰκοδόμημα τῶν Παρισίων, ἄλλοτε κατοικία τῶν βασιλέων, εἶναι τὴν σήμερον γὰρ τῆς καλλιτεχνίας. Αἱ πολυτελεῖς αὐτοῦ αἰθουσαὶ κατοικοῦνται σήμερον ἀπὸ τ' ἀριστουργήματα τῆς ἀρχαίας ἀγαματοποιίας καὶ τῆς νέας ζωγραφικῆς, καὶ κατ' ἔτος ἐν αὐταῖς γίνεται ἡ τὴν πρόδον τῆς τέχνης μετροῦσα καὶ ἐνταῦθα προκαλοῦσα ἐκθεσις τῶν ἔργων τῶν συγχρόνων ζωγράφων. Ἐπὶ τῆς ἐκθέσεως ταύτης ἀνοίγονται καθ' ἐκάστην αἱ πύλαι τοῦ καταστήματος, καὶ ἡ εἴσοδος εἶναι εἰς βήτας ὡς ἐπιτετραμμένη εἰς ἕκαστον προ-

νομιούχοι. ὅμως τινές, ιδιαίτερα γραμμάρια φέροντες, εἰσάγονται πρὸ τοῦ πλήθους δι' ἰδιαιτέρως θυρίδος, ὅσοι ἔχουν τινὰ σχέσιν μετὰ τῆς τέχνης, εἴτε ὡς καλλιτέχνη καὶ οἱ ἴδιοι, εἴτε ὡς ἀληθεῖς ἢ ὑποτιθέμενοι τεχνολογῶνται.

Κατὰ τὴν πρῶτην λοιπὸν τῆς πρώτης ἡμέρας, καθ' ἣν ἐμίλλε ν' ἀνοίχῃ ἡ μυστηριώδης θυρίς, νέος, ὅστις καὶ ἐκ τῆς τῶν ἐνδυμάτων τομῆς, καὶ ἐκ τῆς μακρᾶς καὶ ξανθῆς κόμης, καὶ ἐκ τοῦ εἰς τὸν πώγωνά του ἐπανθούντος νεανικοῦ καὶ ὀλίγου γενείου, εὐκλῶς διεκρίνετο ὡς μὴ Γάλλος, περιεφέρετο περιμένων εἰς τὴν πλατεῖαν ἢ τὴν μετ' ἀληθινὴν αὐλὴν τοῦ Λούβρου, καὶ τὴν διεμέτρα ἀνυπομότως μέχρις οὗ ἤθελε φθάσει ἡ στιγμή τῆς εἰσόδου του εἰς τὴν πινακοθήκην. Πρέπει ὅμως νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἡ ἀνυπομονησία του δὲν προήρχετο τσοσούτον ἐκ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ νὰ θαυμάσῃ τὰ νεοφανεῖς εἰκόνας, ὅταν ἐκ τῆς ἀνάγκης ἦν εἶχε νὰ ἔμβῃ εἰς μέσος ὑπόστεγον, διότι τὸ πρόσωπόν του ἦτον μελανὸν ἀπὸ ψῆχος, καὶ ὁ δυστυχῆς νεανίας τρέμων ὑπὸ τὸν καθύριον μὲν ἀλλὰ τετριμμένον του ἐπενδύτην, μάτην ἐπροσπάθει νὰ θερμάνῃ τὰς νεαρῶν χεῖράς του, κρύπτων αὐτὰς εἰς τοὺς κόλπους του. Μὴ ἔχων οὔτε ἄτυλον οὔτε πόρον τινά, ἀρριθεύεις τὴν προτεραιάν ὑπὸ κλεπτῶν ἐν μέσῳ τοῦ πλήθους τὸ μικρὸν του βαλάντιον, περιέχον ὄλην του τὴν περιουσίαν, ἠναγκάσθη νὰ διανοκτερευτῇ ἐπὶ τῆς λιθίνης ἔδρας πρὸ τοῦ θυρώματος ἐνὸς ξενοδοχείου, νύκτα ἀτελεύτητον καὶ δεινὴν! Μετὰ πότης χαρᾶς ἐπομένως εἶδεν ἀνατέλλουσιν τὴν ἡμέραν, καὶ μετὰ ταῦτα ἀνοίχθεισαν τὴν ἰδιαιτέραν θυρίδα τοῦ Λούβρου, ὅπου σπεύσας, ἔδειξεν εἰς τὸν θυρωρὸν γραμμάρτιον φέρον τὸ ὄνομα Φρεδερίκος***, καὶ ἐπιρέπων τὴν εἰσόδον εἰς αὐτὸν ὡς καλλιτέχνην ἐκ τῶν συναγωνιζομένων! Μὲ ὑπόπτερον βῆμα ἀνέβη μίαν τῶν πλαγιῶν καὶ εἰς αἰῶνιον σκότος βιβυθισμένων κλιμάκων, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν πινακοθήκην.

Τὸ πρῶτόν του βλέμμα ἐννοεῖται ὅτι διευθύνθη πρὸς τὴν εἰκόνα ἣν εἶχεν ἐκθέσει, πρὸς τὸ ἔργον ἐκεῖνο τῶν μακρῶν ὀνείρων του, τῶν νεανικῶν πόθων του, ὑπὲρ οὗ ἐθυσίατε καὶ τὰ ἔσχατα τῶν πόρων του λείψανα! Ὅταν δὲ μετὰ πολὺμηνον σπουδῆν καὶ μετ' ἐπίμονον ἐργασίαν ἐπετύπωσεν ἐπὶ τοῦ πίνακος ὅ,τι χαρῆν ἦ ὅ,τι ὑψηλὸν ἐνυπῆρχεν ἐν τῇ νέᾳ γερμανικῇ κεφαλῇ του, τότε ἡ τέχνη δὲν τῷ ἤρκετε πλέον, τότε ἠθέλησε καὶ τὴν δόξαν! Τὰ Παρίσια ἐπεθύμει, τὴν περίφημον αὐτὴν ἐκθεσιν, καὶ τέλος κατώρθωσε τὴν εὐχὴν του διὰ μεγίστων θυσιῶν, ὧν ἡ ἔσχατη δυνατὴ εἰς αὐτὸν ἦτον νὰ πωλήσῃ τινὰ μικρὰ κειμήλια, τὴν μόνην κληρονομίαν ἣν τῷ ἀφῆκεν ἡ πτωχὴ μήτηρ του, καὶ ἐξαρρυώσας αὐτὰ, ἐτύλιξε τὴν εἰκόνα του, τὴν ἔθεσεν εἰς τὰ νωτὰ του, καὶ ἀνεχώρησε μόνος, πεζὸς, χωρὶς φίλου ὅστις νὰ τὸν συνοδεύσῃ ἐπὶ μικρὸν τῆς ὁδοῦ, χωρὶς οὐδεμίαν φωνὴν νὰ τὸν ἀποχαιρετήσῃ.

Καθὼς τὴν πόλιν ἦς ἐμακρύνετο κατῶκει μίαν νέα καὶ φιλόγειως κόρη, γαλανόφθαλμος καὶ ξανθὴ, ἣς τὸς χαρακτήρας πολλάκις κλοπιμαίως παρέστησεν ἐπὶ τῶν εἰκόνων του, ἣς πολλάκις παρηκολούθη

σεν εἰς τοὺς περιπάτους μακρόθεν τὰ ἐλαφρὰ καὶ ζωηρὰ βήματα· ἀλλὰ νὰ τῇ ἀποτείνῃ καὶ μίαν μόνην λέξιν ποτὲ δὲν ἐτόλμησε, διότι ἡ νέα ἦτον κόρη βαρῶν, καὶ διὰ νὰ πληρωθῇ τὸ χάσμα μεταξὺ αὐτοῦ καὶ ἐκείνης, διὰ νὰ ἐλπίσῃ ὅτι τὸ βλέμμα τῆς δὲν θέλει ἀποστραφῇ ὑπερήφανον ἀπ' αὐτοῦ, ὅτι τὰ χεῖλη τῆς θέλουσι μειδιάσει συγκαταβατικῶς εἰς τοὺς λόγους του, ἔπειπε, μὴ ἔχων εὐγένεια, νὰ ἔχῃ κἄν πλοῦτον, καὶ στερούμενος καὶ αὐτοῦ, ν' ἀποκτήσῃ κἄν δόξαν. Ἴδου διατὶ ἐτύλιξε τὴν εἰκόνα του καὶ ἦλθε μόνος καὶ πεζὸς εἰς Παρίσια, ὅπου περιεφέρετο ἡδὴ ἄπορος, ἄοικος, ἄπιτος!

Ἐν ᾧ δὲ οὕτως ἴστατο ἐντὸς τῆς πινακοθήκης κατηρῆς, εἰς σκέψεις παραδοσόμενος, καὶ τῆς ζωῆς του ἀναπολῶν τὰς θλιβρὰς περιστάσεις, τὸ πλῆθος ἐν τούτοις συῆρρει, καὶ περιεκύκλου τὰς εἰκόνας τῶν ὀνομαστοτέρων ζωγράφων, ἀντὶ ἰδίας κρίσεως τὴν κοινὴν φήμην λαμβάνον ὡς ὁδηγόν· ἐμπρὸς δὲ τῶν ἐπιλοίπων, ὅτων οἱ καλλιτέχνη δὲν εἶχον κατορθώσει ἀκόμη ν' ἀνακύψωσιν εἰς τὸν ἥλιον τῆς φήμης ἢ μᾶλλον νὰ υἰοθετηθῶσιν ὑπὸ τοῦ συρμοῦ, καὶ ἀριστουργήματα ἂν ἦσαν αὐταί, οἱ πολλοὶ περῆρχοντο μετὰ μεγαλοπρεπείας περιφρονήσεως. Ὁ Φρεδερίκος ἴσατο ἐν τῇ αἰθούτῃ εἰς τῆς τοὺς τοίχους ἐκρέματο ἡ εἰκὼν του, καὶ περιέμενε μὲ πάλλουσαν τὴν καρδίαν. Τινὲς παρερχόμενοι ἐμπρὸς αὐτῆς, τῇ ἔρριπτον ἀνά εἰς ἀδιαφορὸν βλέμμα, ἢ καὶ οἱ εὐμενέστεροι ἀπέβλεπον εἰς τὸν ἐντυπον ὀνηδῶν, καὶ βλέποντες τὸ ἄγνωστον ὄνομα Φρεδερίκος, ἐξηκολούθουν τὸν δρόμον των. Τέλος αὐτὸς μὴ δυνάμενος νὰ ὑποφέρῃ τὴν ἀγωνίαν αὐτῆς, φοβούμενος δὲ μὴ ἀκούτῃ καὶ πικρὰν τινὰ ἐπίκρισιν τοῦ ἔργου του, ἦτις νὰ καταστρέψῃ τὸ τελευταῖον ἔρεισμα τοῦ κόσμου τῶν ὀνείρων του, τὴν πρὸς ἑαυτὸν πίστιν του, ἔρριπθη εἰς μίαν τῶν παρακειμένων αἰθουσῶν, ἀνῆκουσταν εἰς τὴν Ἀρχαιολογικὸν μουσεῖον καὶ ἐκεῖ, καταβεβλημένος ἀπὸ τῆς νυκτὸς τὸ ψῆχος καὶ τὴν ἀγρυπνίαν, τὸν ἐγκέφαλον ἔχων τεταραγμένον ἀπὸ τὴν πείναν καὶ τὴν ἠθικὴν ἀνησυχίαν, ἐκάθηται εἰς μίαν ἀπὸ τὰς ἔδρας τὰς προστανακεκλιμένας εἰς τὰς ὑελίνους σκευοθήκας, ἐν αἷς διατηροῦνται αἰγυπτιακαὶ ἀραιοτήτες. Εἰς αὐτὰς, δὲ προσῆλωσε τοὺς ὀφθαλμούς του ὡς νὰ τὰς σπουδάσῃ, ἀλλὰ κατ' ἀλήθειαν χωρὶς νὰ τὰς βλέπῃ, καὶ κατ' ὀλίγον τὰ βλέφαρά του βαρυνθέντα, ἐκάλυψαν τοὺς ὀφθαλμούς του, καὶ ἔπειτα ἡ κεφαλὴ του ἐκλίνε πρὸς τὸ στήθος του, καὶ παρεδόθη εἰς ὑπνηλότητα τεταραγμένην, ἦτις ὅμως δὲν ἐμπόδιζε τὸ βραδύ καὶ ἐπίσημον βῆμα τοῦ μεγαλοπρεπῶς εἰς τὰς εὐρείας στοὰς περιερχομένου φύλακος, νὰ πλήττῃ τὴν ἀκοή του.

Χωρὶς νὰ προσέξῃ ὁ Φρεδερίκος εἶχε στηρίξει τὸν βραχίονά του εἰς τῆς ὀπισθεν τοῦ σκευοθήκης τὸν ἕλεον. Αἶφνης ἠσθάνθη ὅτι ὁ ἕλεος ἐνέδιδε τρίξων, καὶ ἐθαύσθη. Ὁ νεανίας ἀνασχιρῆστας ἐξύπνησεν. Ὅποιος δὲ ἦτον ὁ τρόμος του! Ὁ φύλαξ ἤθελεν ἔλθει ἀμέσως νὰ τῷ ζητήσῃ τὴν τιμὴν τοῦ ἕλου, ἵσως νὰ τῷ προσάψῃ ἀκόμη κλοπῆς ἀπόπειραν, καὶ οὔτε ὀβολὸν δὲν ἔχει ὅπως πληρώσῃ τὸ ὑαλίον τοῦλαχίσταν. Τί νὰ γίνῃ; τί νὰ πράξῃ; Τοιαῦται ἰδέαι τὸν ἐβασάνιζον,

καὶ ὅμως ἐπροσποιεῖτο ὁ δυστυχὴς ὅτι κοιμᾶται, καὶ δὲν ἐτόλμα νὰ κινήσῃ τὸν βραχίονα, ἂν καὶ ἤθάνετο εἰς αὐτὸν πόνον, διότι τὸν ἐκέντα ἴσως τμήμα ὑέλου ἢ κάμμία ἀρχαιοῦς ὀξεῖα.

— Ἄν θαῦμα δὲν συμβῆ, ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν, πῶς ποτὲ θὰ σωθῶ ἀπὸ τὴν δεινὴν ταύτην θέσιν; Ἦθελον νὰ ἔχω κάμμιαν μαγικὴν δύναμιν ν' ἀναγκάσω διὰ μίαν στιγμὴν καὶ νὰ μακρυνθῆ ἀπ' ἐδῶ ὁ φοβερός αὐτὸς φύλαξ, ὅστις ἴσως μὲ παρετήρησε καὶ μὲ παραφυλάττει.

Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἔλεγεν, ἤκουεν αἴρνης τὸ βῆμα τοῦ φύλακος κατ' ὀλίγον ἐξασθενοῦν, καὶ τέλος παῦσαν ν' ἀντηγῆ ἐντελῶς, καὶ ἀνοίξας τοὺς ὀφθαλμοὺς, ὦ τῆς εὐτυχίας! εἶδεν ὅτι εἶναι εἰς τὴν αἴθουσαν μόνος! Ἐννοεῖται ὅτι ἀμέσως ἠγέρθη καὶ ὤρμησε πρὸς τὰς αἰθούσας τῆς ζωγραφικῆς, ὅπου ἀνεμίχθη καὶ ἐκρύβη μετὰ τὸ πλῆθος.

Ἐκεῖ δὲ, ἔκθαμβος διὰ τὴν εὐτυχίαν του, πνευστιῶν καὶ ἀσθμαίνων, ἔστρεψε τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὴν εἰκόνα του, καὶ πλήρης συγκινήσεως εἶδεν ὅτι πολλοὶ ἄνθρωποι εἶχον συνέλθει περίξ αὐτῆς.

— Ὡ! εἶπε πλήρης χαρᾶς, ἂν ἡ τύχη τῶ ὄντι ἔπαυσε νὰ μὲ κατατρέχη, ἂν ἐξετιμῆθῃ ἡ τέχνη μου καὶ εὐρεθῆ ἀγοραστῆς τῆς εἰκόνας μου! Ἀφροσύνη καὶ νὰ τὸ ὑποθέσω! Διότι διέφυγον ἀπὸ τὴν γελοῖαν ἐκείνην θέσιν, τοῦτο δὲν εἶναι λόγος διὰ νὰ ἐπιτύχω καὶ εἰς τὰ λοιπά. Τὴν μαγικὴν δύναμιν δὲν τὴν ἔχω...

Μόλις συνέλαβεν αὐτὴν τὴν ἰδέαν, καὶ δύο ἄνδρες ἀπεσπάσθησαν ἀπὸ τῶν περιστοιχιζόντων τὸν πίνακα· ὁ εἷς ἦτον γέρον ἰατρός, ὁ δὲ ἄλλος νέος γνωστὸς εἰς τὰ Παρίσια διὰ τὸν ἀπέραντον πλοῦτόν του καὶ τὸν ὑπὲρ τῆς τέχνης ἐνθουσιασμόν του.

— Κάρολε, ἔλεγε ὁ γέρον, ἄφες με ν' ἀγοράσω τὴν εἰκόνα ἐκείνην. Σοὶ τὸ ζητῶ ὡς δῆγμα φιλίας. Ὁλίγη ζωὴ μοὶ μένει ἀκόμη, καὶ εἶσαι ὁ μόνος μου κληρονόμος. Ἄφες με ν' ἀπολαύσω τὸ ἐξαισιον αὐτὸ ἔργον ἐν ὅσῳ ζῶ.

— Σοὶ τὸ παραχωρῶ, εἶπεν ὁ νέος, ἐπὶ συμφωνίᾳ ὅμως ὅτι ἡ πρώτη του εἰκὼν θὰ εἶναι ἐδική μου, καὶ ὅτι θὰ μ' ἐπιτρέψῃς νὰ τῶ τὴν παραγγείλω ἀμέσως σήμερον, πρὶν τῆς ἄλλης ἢν θέλεις νὰ τῶ παραγγείλω ὡς παράρτημα ταύτης.

— Ἔστω, εἶπε στεναζών ὁ γέρον, ἔστω, Κάρολε. Ἄλλ' εἶσαι τυραννικὸς εἰς τὰς ἀπαιτήσεις σου.

Ὁ Φρεδερίκος ἐνόμιζε κατ' ἀρχὰς ὅτι ὀνειρεύεται. Ἦναγκάσθη ὅμως νὰ πεισθῆ εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὰ ὠτά του, ὅταν εἶδε τὸν γέροντα καὶ τὸν νέον, ἀφ' οὗ ἀπέτειναν μίαν ἐρώτησιν πρὸς ἕνα τῶν ἐφόρων, ν' ἀπευθυνθῶσι πρὸς αὐτὸν μὲ μειδιάμα εἰς τὰ χεῖλη.

— Μὲ συγχωρεῖτε, Κύριε, εἶπεν ὁ νέος, ὅτι ἐρχομαι νὰ σᾶς ὁμιλήσω περὶ ὑποθέσεων ἐν μέσῳ τῆς ἐκθέσεως· ἀλλ' ἰδοὺ ὁ θεὸς μου, ὁ πρίγκιψ * *, ἐπιθυμῶν νὰ λάβῃ τὴν τιμὴν νὰ παρουσιασθῆ εἰς ὑμᾶς, καὶ ν' ἀγοράσῃ τὴν εἰκόνα σας.

— Τῶ ὄντι, κύριε, τὴν θεωρῶ ὡς κτῆμά μου, καὶ σᾶς παρακαλῶ νὰ δεχθῆτε τὴν τιμὴν της, εἶπεν ὁ γέρον, προσφέρον εἰς τὸν ἔκθαμβον Φρεδερίκον δέμα χαρτονομισμάτων. Ἐπιθυμῶ προσέτι, Κύριε, καὶ ἄλλην μίαν εἰκόνα τῶν αὐτῶν διαστάσεων.

— Καὶ ἐγὼ δύο ἄλλας ὁμοίας, εἶπεν ὁ νέος· καὶ διὰ νὰ ἔχω τὸν λόγον σας, καὶ νὰ μὴ ὑποσχεθῆτε ἄλλας πρὸ τῶν ἡμετέρων, εὐαρεστηθῆτε νὰ δεχθῆτε τὴν τιμὴν αὐτῶν.

— Καὶ μεγάλην εὐχαρίστησιν ἠθέλετε μᾶς προξενῆσαι, ἐπρόσθεσεν ὁ γέρον, ἂν ἠθέλετε νὰ ἔλθητε σήμερον νὰ γευματίσωμεν εἰς τὴν οἰκίαν μας, ὅπου θέλετε ἀπαντῆται καὶ ἄλλους συμπατριωτάς σας. Ἴδοὺ ἡ διευθυνίς μου. Χαίρετε, Κύριε. Ἀπόψε σᾶς περιμένω. Καὶ ἀμόφτεροι ἐμακρύνθησαν.

Ὁ δὲ Φρεδερίκος ἔμεινε βυβὸς ὑπ' ἐκπλήξεως. Ἐκρατεῖ δὲ εἰς τὰς χεῖράς του τριάκοντα χιλ. φράγκων!

— Ὀνειρον, ὄνειρον, ἔλεγεν, ἡ παραφροσύνη!

Καὶ ταῦτα λέγων ἐκίνησε τὴν χεῖρα εἰς σχῆμα δραματικόν. Εἰς τὸ κίνημα ὅμως τοῦτο ἤκουσε πραγμά τι πετὸν κατὰ γῆς, καὶ προσέξας, εἶδεν ὅτι ἦσαν δύο τμήματα ὑαλίου μείναντα ἐμπεπγμένα εἰς τὸν ἀγκῶνα τοῦ φορέματός του, καὶ ἐν αἰγυπτιακὸν δακτυλίδιον κατωξυδωμένον.

Ὁ Φρεδερίκος λαβὼν τὸ δακτυλίδιον, καὶ παρατηρήσας αὐτὸ περιέργως, ὠρμήθη ἀμέσως καὶ φυσικῶς νὰ τὸ φέρῃ ὀπίσω εἰς τὴν σκευοθήκην ὅθεν ἄκων τὸ εἶχε λάβει, καὶ διευθύνετο ἤδη πρὸς τὴν αἴθουσαν τῶν αἰγυπτιακῶν ἀρχαιοτήτων, ὅταν διερχόμενος πάλιν ἐμπρὸς τῆς εἰκόνας του, περὶ ἣν ἴσαντό τινες κυρίαὶ καὶ τὴν ἐθεώρουν, ἠθάνθη αἴρνης τὴν καρδίαν του συστελλομένην, καὶ τοὺς λογισμοὺς του λαμβάνοντας ἄλλην διέθυσιν· διότι μία τῶν γυναικῶν τούτων, στρέφουσα τὰ νῶτα πρὸς τὴν εἴσοδον τῆς αἰθούσης, ἀνεπόλει εἰς τὸν νέον καλλιτέχνην τὴν Μαρίαν ἢν ἠγάπα, τὴν Μαρίαν πρὸς ἣν οὐδέποτε ἐν τῇ ταπεινότητι καὶ ἐν τῇ εὐτελείᾳ του δὲν εἶχε τολμήσει ν' ἀποτείνη καὶ μίαν λέξιν. Ἐν ᾧ δὲ ἴστατο ἐκεῖ, ὡς ἐὼπιον ὀπτασίας ἦτις ἐφοβεῖτο μὴ διασκεδασθῆ εἰς τοὺς οὐρανοὺς, ἡ νέα κόρη ἐστράφη, καὶ ὦ τοῦ ἀπιστεύτου θαύματος! ἦτον αὐτὴ ἡ Μαρία, αὐτὴ ἡ ἰδία, ἡ Μαρία εἰς τὰ Παρίσια! Ὡ! εἶναι δυνατόν! δέδοται εὐτυχία τοιαύτη! Προχωρεῖ, χαιρετᾶ, καὶ ἡ Μαρία τὸν ἀντιχαιρετᾶ μειδιῶσα! Ἐκείνη, ἐκείνη εἶναι, καὶ ἡ μήτηρ της εἶναι πλησίον της! Ἡ ὑπερήφανος βαρονὶς ἦτις ἄλλοτε τόσον περιφρονητικῶς ἐβλεπε τὸν Φρεδερίκον. Ἴδοὺ τώρα προχωρεῖ πρὸς αὐτὸν. Ἴδοὺ τώρα τὸν πλησιάζει!

— Χαίρετε! κύριε, τῶ λέγει· ἐπιτρέψατε εἰς μίαν συμπατριώτιν σας νὰ σᾶς συχαρῆ διὰ τὴν λαμπρὰν ἐπιτυχίαν σας, ἧς ἀκούει ἤδη πετωμένην τὴν φήμην, διὰ τὴν δόξαν ἢν δρέπετε, καὶ ἦτις θέλει ἀντανακλασθῆ εἰς τὴν ὠραίαν μας Γερμανίαν. Σᾶς βεβαίω, κύριε, μετὰ δακρύων εἶδα κατὰ πρῶτον τὴν θαυμασίαν εἰκόνα σας.

Καὶ τείνουσα εἰς αὐτὸν τὴν χεῖρα, ἔσφιγξε φιλικῶς τὴν τοῦ καλλιτέχνου· ἦλθε δὲ καὶ ἡ Μαρία καὶ τῶ εἶπε τινὰς λέξεις μὲ τὴν γλυκεῖαν φωνὴν της, καὶ ὕψωσε, πλήρης συγκινήσεως, τοὺς ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν ζωγράφον τῆς πατρίδος της. Ἐπειτα δὲ, λαβοῦσα τὸν βραχίονα τοῦ νέου, διήλθεν ὑπερηφάνως τὸ πλῆθος τῶν περιέργων, οἵτινες ἐστρέφοντο ὅπως ἰδῶσι τὸν τεχνίτην ὃν υἰοθέτει ἡ δόξα, καὶ ἐπανελάμβανον μυστικῶς τ' ὄνομά του.

Ὁ δὲ Φρειδερίκος ἐν μέσῳ τῶν βιαίων ψυχικῶν συγκινήσεων, ἃν καὶ εἶχε τριάκοντα χιλιάδας φράγκων εἰς τὸ πεπαλαιωμένον χαρτοφυλάκιόν του, ὅπου ἄλλοτε ἐφύλαττε μόνον τὸ διαβατήριόν του, ἀλλὰ δὲν εἶχε προγευματίσει ἀκόμη, καὶ διὰ τοῦτο μύρια φαντασάει ἀνήρχοντο ἀπὸ τοῦ κενοῦ του στομάχου εἰς τὸν ἐγκέφαλόν του, ὃν εἶχον καταθρομβήσει αἱ τοσαῦται αἰφνῆδαι μεταβολαὶ τῆς τύχης του, καὶ αἱ βροχηδὸν ἐπελθοῦσαι εὐτυχίαι ἐκεῖναι. Τραφεὶς μὲ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν μύθων τοῦ Ὁρμάννου, καὶ προληπτικὸς ὡς πᾶς νέος Γερμανὸς ὅστις ἔχει ζωηρὰν φαντασίαν, ἐπίστευσε σχεδὸν πραγματικῶς ὅτι εἰς μαγίαν ὤφειλε τὴν νέαν του τύχην. Καὶ ἐνθυμηθεὶς ὅτι ἡ εὐτυχία του ἤρχισεν ἀφ' ἧς στιγμῆς ἀπέκτησε κατὰ παράδοξον συγκυρίαν τὸ αἰγυπτιακὸν δακτυλίδιον, ἤρχισε νὰ σκεπτήται ἂν ἄραγε δὲν εἶναι αὐτὸ ὁ δακτύλιος τοῦ Σολομῶντος. Καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον παρεδεχθὴ αὐτὴν τὴν ιδέαν, καὶ τὴν ἐπίστευσεν ἐντελέστατα, καὶ ἔκτοτε ὅλα ὅσα τῷ συνέβησαν τῷ ἐφαίνοντο φυσικὰ καὶ εὐεξήγητα πλέον, καὶ ἂν ὅλοι οἱ θησαυροὶ τοῦ κόσμου τῷ ἐπροσφέροντο δὲν εἶδεν τὸ αἰγυπτιακὸν δακτυλίδιον δι' αὐτοῦ, διότι εἶχε τὴν πεποιθησιν ὅτι ἡ τύχη του ἀπ' αὐτοῦ ἐξηρτάτο.

— Νὰ ἰδῶμεν, εἶπε καθ' ἑαυτὸν ἂν τὸ δακτυλίδιον τοῦτο εἶναι τῷ ὄντι ὁ δακτύλιος τοῦ Σολομῶντος, καὶ ἂν ἔχη τὴν δύναμιν νὰ ἐκπληρῇ ὅλας τὰς ἐπιθυμίας μου, θέλω ἀπόψε νὰ ἀπαντήσω εἰς τὸ γέϋμα τοῦ πρίγκιπος τὴν Μαρίαν καὶ ὅλην τὴν οἰκογένειάν της.

Ἀλλὰ θὰ θαυματουργήσῃ τῷ ὄντι τὸ δακτυλίδιον τοῦ Σολομῶντος; Ἡ πίστις του εἰς αὐτὸ δὲν ἦτον ἀκόμη τόσον στερεὰ, ὥστε νὰ μὴν αἰσθάνηται ἐναγωνίους δισταγμοὺς καὶ ἀνυπομονησίαν μέχρις οὗ ἔλθῃ ἡ ὥρα τοῦ γεύματος· οὐχ ἤττον ὅμως ἐστολίσθη μεθ' ὅσης ἐνεδέχετο περισσοτέρας φροντίδος, ὥστε ὅταν ἐξῆλθε τοῦ ἀριστοκρατικοῦ ξενοδοχείου ὅπου εἶχε καταλύσει, οὐδεὶς ἤθελεν ἀναγνωρίσει τὸν πτωχὸν καὶ ταλαίπωρον ἐκεῖνον πένητα τῆς πρωΐας, βλέπων τὸν ἀκμαῖον αὐτὸν νεανίαν, μὲ τὴν ξανθὴν, χαριέντως βοστρυχίζουσαν κόμην του, τὸ εὐκαμπτον καὶ εὐγενὲς του ἀνάστημα, τὸ παιδρὸν πρόσωπόν του, ἐφ' οὗ ἐπέλαμπεν εὐτυχία. Ὅτε δὲ εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ πρίγκιπος, ὅλοι οἱ παρευρισκόμενοι ἐσπευσαν πρὸς αὐτὸν, ὅλοι τῷ ἔτεινον τὰς χεῖρας, ὅλοι τὸν συνέχαιρον. Ὁ Φρειδερίκος ὅμως ἔμεινεν ὅλος κατατεθορβημένος, διότι πλησίον τῆς ἐστίας εἶδε τὴν Μαρίαν καὶ ὅλην τὴν οἰκογένειάν της· καὶ μετ' αὐτῶν τὸν Φρίτζ Μάϋερ, τὸν φίλον του ἐκ παιδικῆς ἡλικίας, τὸν μόνον εἰς ὃν ἐνεπιστεύθη τὰ πρὸς τὴν Μαρίαν αἰσθηματά του, τὸν Φρίτζ Μάϋερ, σοφὸν ἀρχαιολόγον, ὃν εἶχεν ἀφήσει, καὶ ἐνόμιζεν ἀκόμη ἡσυχολημένον εἰς τὰ βάθη τῆς Γερμανίας.

Οἱ δύο φίλοι ἔλαβον ὁ εἰς τὴν χεῖρα τοῦ ἄλλου, καὶ ἀπεσύρθησαν εἰς ἓν παράθυρον ὅπως ὀμιλήσωσι πλέον ἀνέτως.

— Ἐξοῦ λοιπὸν, εἶπεν ὁ Μάϋερ πρὸς τὸν Φρειδερίκον, ἰδοὺ ἐγίνες μέγας ζωγράφος, ἰδοὺ ἐπλούτησας, ἰδοὺ ὅλοι σου αἱ εὐχαὶ ἐπληρώθησαν· διότι αὔριον, ἀπόψε ἂν θέλης, ἡμπορεῖς ν' ἀρραβωνισθῆς τὴν Μα-

ρίαν. Εἶπα εἰς τὴν μητέρα της ὅτι τὴν ἀγαπᾷς, καὶ με δάκρυα χαρᾶς ἐδέχθη τὴν εἰδήσιν ταύτην. Ὁ Φρειδερίκος, εἶπεν, ἀπέκτησε φήμην ἣτις θέλει ἀντηγήσει ἐφ' ὅλης τῆς Γερμανίας· μετ' ἀγαλλιάσεως τὸν δέχομαι ὡς υἱόν μου, ὅταν φέρῃ εἰς τὴν Μαρίαν μου τὴν δόξαν μετὰ τῆς εὐτυχίας.

— Ὁ δὲ δακτύλιος τοῦ Σολομῶντος! ἀνέκραξεν ὁ Φρειδερίκος.

— Τί λέγεις; ἠρώτησεν ὁ Μάϋερ ἐμφροντις, φοβούμενος μὴ ὁ φίλος του ἀπὸ ὑπερβολῆν χαρᾶς παρεφρόνησεν.

Ἄλλ' αὐτὸς τῷ ἐδείξε τὸ αἰγυπτιακὸν δακτυλίδιον, καὶ τῷ εἶπεν ὁποῖαν πρόληψιν συνέλαβε περὶ τῆς ἐπιβροφῆς αὐτοῦ ἐπὶ τῆς τύχης του, καὶ ποῖον ἀρχαιολογικὸν συμπέρασμα ἐξήγαγεν ὡς πρὸς τὴν καταγωγὴν του.

Ὁ δὲ Μάϋερ, λαβὼν τὸ δακτυλίδιον καὶ θεωρήσας αὐτὸ προσεκτικῶς, τῷ τὸ ἀπέδωκε μειδιῶν.

— Τὸ δακτυλίδιον τοῦτο, φίλε, τῷ εἶπε, δὲν εἶναι τοῦ Σολομῶντος. Εἶναι ἀρχαιοῦ νέας κατασκευῆς, ἐξ ἐκεῖνων δι' ὧν ὑπεύθυνος κερδοσκοπία ἀπατᾷ τῶν ἀρχαιοφίλων τὸν ζῆλον πολλάκις, ὅταν δὲν φωτίξῃ αὐτὸν ἀληθῆς μάθησις.

— Λυποῦμαι, ἀπεκρίθη ὁ Φρειδερίκος· διότι ἐνόμιζον ὅτι ἀνεκάλυψα εἰς τὴν δύναμιν αὐτοῦ τὸ μυστήριον τῆς αἰφνῆδαις μεταβολῆς τῆς τύχης μου.

— Τὸ μυστήριον τῆς μεταβολῆς τῆς τύχης σου, εἶπεν ὁ Μάϋερ λαμβάνων αὐτὸν ἐκ τῆς χειρὸς, συνίσταται εἰς ἄλλην δύναμιν ἀνωτέραν τῆς τοῦ δακτύλιου τοῦ Σολομῶντος, εἰς τὴν δύναμιν τῆς μεγαλοφυΐας σου.

Καὶ φέρων αὐτὸν πρὸς τὴν μητέρα τῆς Μαρίας,

— Κυρία, τῇ εἶπε, τὸν δέχεσθε ὡς υἱόν σας;

Αὕτη δὲ, στραφεῖσα πρὸς τὴν θυγατέρα της,

— Μαρία, τῇ εἶπεν, ἀκούεις τί μ' ἐρωτοῦν; ἂν δεχώμαι τὸν Φρειδερίκον ὡς υἱόν μου.

Ἡ Μαρία τότε ἐβρίθθη εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς μητρὸς της, καὶ ἔδωκε τὴν χεῖρά της εἰς τὸν Φρειδερίκον, ὅστις τὴν ἐρίλησε.

Τῇ δ' ἐπαύριον ὁ Φρειδερίκος ἐλθὼν πρὸς τὸν διευθυντὴν τῆς αἰγυπτιακῆς συλλογῆς τοῦ Λούβρου, τῷ ἀπέδωκε τὸν ὑποτιθέμενον ἀρχαῖον δακτύλιον, ὅστις μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας κατετέθη εἰς τὴν ἀρχαίαν του θέσιν, καὶ ὁ θέλων δύναται νὰ τὸν ἰδῇ ὑπ' ἀρ. . .

ΠΟΙΗΣΙΣ.

Ὁ Κύριος Ἀσώπιος ἐν τῇ Ἱστορίᾳ τῶν Ἑλλήνων ποιητῶν καὶ συγγραφέων, — ἐννοεῖ δὲ τῶν ἀρχαίων, — ἀναφέρει καὶ τὴν νέαν ποίησιν τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ μόνον ὅπως βίβη κατ' αὐτῆς τὴν μέλαιναν ψήφον. Ὅλοι οἱ νεώτεροι ποιηταὶ τῆς Ἑλλάδος εἰσὶν, ὡς ἐξαμβλώματα, ἄξιοι τοῦ Κεάδα· ἓνα δὲ μόνον ἐξαιρεῖ τοῦ γενικοῦ ὀστρακισμοῦ, εἰς ἓνα μόνον παραχωρεῖ τὴν ἐλικωνιάδα δάφνην, καὶ οὗτος εἶναι ὁ λαὸς τῆς Ἑλλάδος, τὸ δὲ ποίημά του, τὰ δημοτικὰ ἄσματα. Τὸ καθ' ἡμᾶς, προθυμότεροι εἰς τὸν ἔπαινον ἢ εἰς τὸν ψόγον, διατάζομεν, τὸ ὁμολογοῦμεν, νὰ παραδεχθῶμεν καθ' ὅλην αὐτοῦ τὴν ἑκτασιν τὸ πρῶ-

τον μέρος τῆς κρίσεως ταύτης, καὶ πρὶν γράψωμεν τὸ δσπρακον, θέλομεν νὰ ἡξεύρωμεν κατὰ τίνος τὸ γράφομεν, καὶ κὰν ν' ἀναγνώσωμεν τὰ ποιήματα ἀ καταδικάζομεν, ἦν δικαιοσύνη φοβούμεθα ὅτι ὁ σοφὸς κριτικὸς πολλάκις δὲν ἀπέδωκεν εἰς τοὺς νεωτέρους. Ὡς πρὸς τὸ δεύτερον ὅμως μέρος εἰμένα μετ' αὐτοῦ συμφωνότατοι, καὶ μετὰ μεγίστης χαρᾶς εὐρόντες σπεύδομεν νὰ δημοσιεύσωμεν τὸ ἐπόμενον δημοτικὸν ἄσμα, ἀνέκδοτον, καθ' ὅσον γνωρίζομεν, μέχρι τοῦδε. Ἡ ἐπιπνέουσα ποίησις, ἡ γοργότης τῆς κινήσεως, ἡ ἄρμονία τῆς στιγουργίας, ἡ χάρις τῆς γλώττης, ἧς οἱ διαλεκτικοὶ χρωματισμοὶ οὐδὲν ἔχουσι χυδατον καὶ ἀγενές, τῆς ἐκφράσεως τὸ νευρώδες, ἀναδεικνύουσι τὴν ὠραία ταύτην σύνθεσιν τοῦ λαοῦ, ἧτικ ἔχει προσέτι τὸ σπάνιον εἰς τὰ λοιπὰ δημοτικὰ ἄσματα πλεονέκτημα, ὅτι περιετώθη πλήρης, κατὰ πάντα λόγον ἀξία τοῦ θαυμασμοῦ διὰ πεπαιδευμένους καθηγητῆς ἐκφράζει ὑπὲρ τῆς τάξεως ταύτης τῶν ποιητικῶν προϊόντων. Μὴ θέλοντες ν' ἀναβάλωμεν τὴν δημοσίευσίν του, ἐπιπλαττόμεθα νὰ ἐρευνήσωμεν ἄλλοτε εἰς ποίαν ἐποχὴν τῆς ἱστορίας ἀναφέρεται, καὶ πόσος ἀρχαιότητος εἶναι.

ΤΟΥ ΓΕΡΟΜΟΥΡΤΟΥ Η ΚΟΡΗ.

Τοῦ Γερομούτου ἐστείλανε φερμάνι ἀπὸ τὴν Πόλι, καὶ τὸ διαβίζει ὁ χότζας τοῦ καὶ ὁ Γερομούρτος κλαίγει.

«Σ' ἐσένα, Βουλγαρίας Σπαχῆ, σ' ἐσένα Γερομούρτο·
«Ζώσου τὸ διμισκί σπαθὶ καὶ σέλλωτ' τ' ἄλογό σου,
«Καὶ σύ· ε νάβρης τὸν Πασιᾶ, τὸν πρῶτο τὸ Βεζύρη
«Ποῦ πολεμάει τὸ Μόσκοβο τῆς Ἀδριανῆς τὸν κάμπο.»

«Ὁ Γερομούρτος τᾶκουσε, βαρεῖα τοῦ ἑκακοφάνη
Μιδαν κόρην εἶχε λιγηρὴ τοῦ γυιοῦ του θυγατέρα,
Τοῦ γυιοῦ του τοῦ μονάκριβου ποῦ σκότωσαν οἱ κλέφταις·

Γραμμένα εἶχε σὸ πρόσωπο τ' ἀπρίλλη τὰ λουλούδια,
Δροσάτη ὅσον τὴν ἀνοξί. Ψηλὴ ὅσον κυπαρίτσι.

«Τί ἔχεις, παπποῦ, καὶ θλίβεσαι καὶ κλαῖς φαρμακωμένα;

«Μὴν ἦλθαν κλέφταις σὰ χωριά καὶ σ' ἔκαψαν τὰ σπήτια,

«Ἡ δ μαῦρός σου μὴ ἀβρώσησεν ὁ πολυαγαπημένος;»
— «Δὲν ἦλθαν κλέφταις σὰ χωριά, δὲν μ' ἔκαψαν τὰ σπήτια,

«Καὶ ὁ μαῦρος δὲν μοῦ ἀβρώσησεν ὁ πολυαγαπημένος·
«Μοῦ ἐσείλανε μιὰ προσαγή, φερμάνι ἀπὸ τὴν Πόλι,

»Μοῦ λέν νὰ ζώσω τὸ σπαθί, τὸ μαῦρο νὰ σελλώσω,
«Νὰ πάγω νάβρω τὸν Πασιᾶ, τὸν πρῶτο τὸ Βεζύρη,

»Ποῦ πολεμάει τὸ Μόσκοβο τῆς Ἀδριανῆς τὸν κάμπο,
«Καὶ ἐγὼ εἶμαι γέρος, κόρη μου, γέρος καὶ παθιασμένος,

«Δὲν ἔχω χέρια γιὰ σπαθί, καὶ πλάταις γιὰ τὸ μαῦρο.»
— «Ἐγὼ γιὰ σένα ζώνουμαι, παπποῦ, τὸ διμισκί σου,

«Τὸ ἀκριβωταγιτμένο σου ἐγὼ καθάλλιεύω,
«Δόσμου τοῦ γυιοῦ σου τᾶρματα καὶ τὰ χρυσᾶ τσαπράζια,

«Ταῖς καπνισαῖς πισόλαις του, τὸ βροντερὸ τουφεκί.»

Καὶ σὸν Πασιᾶ, σὴν Ἀδριανῆ ἐπῆγε ἀματωμένη,
Ἀματωμένη ὅσον τοὺς νηρὺς, ὅσον τ' ἄξια παλληκάρια.

Ἐκεῖ ποῦ ἡ κόρη ἐδιάβαινε παραμεροῦσαν ὄλοι·
«Χαρὰ σὸ νηόν, ἐλέγανε, τὸ γυιὸ τοῦ Γερομούρτου,

Πῶχει τὸ μαῦρο γλήγορο, καὶ τ' ἄρματα ἀσημένια!
Τὸν μαῦρον εἶχε γλήγορο, τὸ χέρι ἀστροπελέκι.

Πασιᾶ τὴν κόρη ἑκάμανε σὸν πόλεμο τὸν πρῶτο,
Στὸν πόλεμο τὸ δεύτερο ἐγένηκε Βεζύρης·

Κἀνεὶς δὲν τὴν ἐγνωρίσει τὴν ἀνδρειωμένη κόρη,
Ὁ γυιὸς τοῦ Καπιτάνπασια δὲν τρώγει, δὲν κοιμάται,

Πάνει καὶ γράρει μιὰ γραφὴ καὶ τὴν ξεπροβοδάει·
«Ἀφέντη μου, πατέρα μου, τῆς θάλασσας ἀφέντη·

«Φοβοῦμαι καὶ ὁ Βεζύρης μας δὲν εἶναι ἐκειὸς ποῦ δείχνει,
«Γιατὶ ἔχει πάτημα ἐλαφρὸ καὶ πρότωπο δροσάτο·

«Σὰν νάχω κάτι μέτα μου, μοῦ λέει πῶς εἶναι κόρη.»
— «Ὁμέρη μου, λεβέντη μου, βλασάρι τῆς καρδιάς μου,

«Ἐὐ ἔχεις κάτι μέτα σου ποῦ μοιάζει ὅσον ἀγάπη.
«Ἐβγα μὲ τὸν Βεζύρη σου νὰ βίξετε τὴν πέτρα,

«Ἄν σέ διαβῆ, παλέψετε σὰ τρυφερὰ τὰ χόρτα·
«Μ' ἂν διῆ, τὰ χόρτα καὶ σρωθῶν ἀπὸ τὸ πέσιμό του,

«Σύρτε νὰ κολυμβήσετε σὸ ἐρσοτερὸ ποτάμι.»
«Ρίχνου» τὴν πέτρα, ἡ λιγερὴ μακρύτερα τὴ βίχνει,

Παλεύουνε, καὶ ἡ λιγερὴ τῆς γῆς τὰ χόρτα στρώνει.
Ἐπῆγαν σὸ κολύμβημα, σὸ δροσερὸ ποτάμι,

Κ' ἐκεῖ ποῦ ἐξεθλύκωναν τὰ δλόχρυστα γελέκια,
Ἀματωμένος ἐφθασε τρεχάτος καθαλάρης.

«Κακοὶ γειτόνοι ἐπάτησαν τὰ σπήτια τοῦ παπποῦ σου,
«Καὶ χίλιοι ἰδῶ καὶ χίλιοι ἐκεῖ, ἐρτὰ χιλιάδες ὄλοι

«Ἀρπάζουν γίδοι, ὄβρατα καὶ καίγου» τὰ χωριά του,
«Ὁ Γερομούρτος πολεμᾷ σὸ κάστρο τοῦ κλεισμένου.»

Ἀρπάζει ἡ κόρη τὸ σπαθί, σὸν μαῦρον ἀνέβαινει,
Κι' ὁ ἀγέρας εἰς τὴν πλάτη τῆς χρυσᾶ μαλλιά ἀνέμιζει,

Ὁ γλήγορο ὅσον ἀστραπὴ διαβαίνει τὸ ποτάμι,
Καὶ τὸν Ομέρη χαιρετᾷ γερονῶντας τὸ κεφάλι.

«Σ' ἐνίκησα σὸ πῆλεμμα, σ' ἐνίκησα σὴν πέτρα,
«Μὰ σὸ ποτάμι, Ὁμέρη μου, ...εἰπές πῶς ὠνεϊρεύθης.»

Κεν αἶει τὸν μαῦρο στὴν κοιλιά καὶ χάνεται σὴ σκόνι.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΒΙΟΥ, ἡ τοι κεφαλαίων ἠθικῶν συλλογὴ πρὸς τὸ εὐδαμόνως ζῆν. Μετάφρασις ἐκ τοῦ Ἰταλικοῦ. *En Ἀθήναις, τύποις καὶ ἀναλώμασι Σ. Κ. Βλαστοῦ, 1850.* (τιμᾶται λεπ. 40).

Τέσσαρες μεταφράσεις γνωρίζομεν ἄχρι τῆς σήμερον τοῦ ἀγγελομένου βιβλίου· πρῶτην τὴν ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ἐν Βιέννῃ ἐκδοθεῖσαν τὸ 1782, ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν ὁ Ἰνδὸς Φιλόσοφος· δευτέραν τὴν ἐκ τῆς Ῥωσικῆς ἐν Μόσχᾳ συνεκδοθεῖσαν τὸ 1802 μετὰ τῆς ἠθικῆς τοῦ Κάμπη, ὑπὸ Σπυρίδωνος Δεσταύνη Κεφαλήνος, ὑπὸ τὸν τίτλον *Οικονομία τῆς πᾶσιτικῆς ζωῆς*· τρίτην, τὴν ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει τὸ 1849 γενομένην, ὑπὸ τὸν τίτλον, *Κοινωνικὸς βίος, ἡ τέχνη τοῦ κοινωνικοῦ βίου*, ὑπὸ τοῦ Κ. Ι.

Ἀθανασιάδου, καὶ τετάρτη, τὴν παρούσαν τοῦ καθηγητοῦ τοῦ πανεπιστημίου Κ. Κ. Ἀτωπίου.

Ἀλλὰ καὶ παρὰ τοῖς Εὐρωπαίοις αὐτοῖς ὀλίγα, νομίζομεν, συγγράμματα ἐτιμήθησαν διὰ πολλῶν καὶ ἀλεπαλήλων μεταφράσεων ὅσον τὸ πονημῆτιον τοῦτο. Πλὴν τῆς Ἀγγλικῆς, εἰς ἣν λέγεται ὅτι μετεφράσθη ἐκ τῆς Σινικῆς, καὶ τῆς μνημονευθείσης ἀνωτέρω Ῥωσικῆς, ἴδομεν διαφορὰς Γαλλικὰς καὶ Ἰταλικὰς, ἐκδοθείσας περὶ τὰ μετὰ καὶ τὰ τέλη τῆς τελευταίας ἑκατονταετηρίδος ἐν Γαλλίᾳ, ἐν Βερολίῳ, ἐν Αὐγούστῃ, καὶ ἐν Ἰταλίᾳ ὑπὸ διαφόρων ἐπίσης ἐπιγραφᾶς (1).

Ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν μεταφράσεων πληρεστερά εἶναι ἡ τοῦ Κ. Ι. Ἀθανασιάδου διότι, παρὰ τὸ Α' βιβλίον τὸ ὁποῖον μόνον μετέφρασαν ὅλοι οἱ ἄλλοι, ἐξέδωκε καὶ τὸ Β', ὅπου γίνεται λόγος περὶ τοῦ ἀνθρώπου ἐν γένει, περὶ τῶν φυσικῶν καὶ ἠθικῶν ἐλλείψεων αὐτοῦ, καὶ περὶ τινῶν ἄλλων ἀντικειμένων, προσθεῖς συγχρόνως καὶ τὰς ἐκ Πεκίνου ἐπιστολάς τοῦ Ἀγγλοῦ μεταφραστοῦ, καὶ ὅσας ἄλλας εἰδήσεις ἐπορίσθη περὶ τοῦ συγγράμματος.

Ἀλλὰ πῶθεν ὁ τόσος ζῆλος περὶ τὴν διάδοσιν αὐτοῦ; ἦτο ἄρα τὸ μόνον βιβλίον τὸ ὁποῖον ἐράνη τῶν καιρῶν ἐκείνῳ περιέχον ἠθικὰ παραγγέλματα;

Ἐάν δὲν ἐροβοῦμεθα μήπως ἡ τελευταία Ἑλληνικὴ μεταφραστὴς κατακρίνη ἡμᾶς ὡς χέοντες μύρον ἐπὶ φακῇ, ἠθέλομεν ἐκφράσει τὴν γνώμην ὅτι, τὸ ἀποφθεγματικόν, τὸ παραγγελλοματικόν, τὸ νευρώδες αὐτὸ τῆς συγγραφῆς, ἡ τέχνη, δι' ἣς συνεχωρεύθησαν ἐντὸς τῶν στενῶν ὁρίων εὐαρίθμων τινῶν στίχων ἔννοια ὑψηλὰ ἠθικῆς, ἐκρίθη ἐκ τῶν καταλληλοτέρων μέσων δι' ὧν κατεπολεμεῖτο τότε ἡ ἀκμάζουσα ἀκολασία τῆς Βολταιρικῆς σχολῆς.

Παρὰ τὸν λόγον τοῦτον συνέτρεξεν ἴσως καὶ ἡ ἐπιθυμία τοῦ νὰ καταστῇ κοινὸν ἐν Εὐρώπῃ συγγραμμάτιον ἡμῶν ἐπὶ τὴν φιλολογοῦν τῆς Κίνας, οὗτινος τὴν ἀνακάλυψιν συνώδισαν περιστάσεις περιέργου καὶ μυστηριώδους.

Ὁ τότε αὐτοκράτωρ τοῦ Οὐρανίου Κράτους, μαθὼν ὅτι μετὰ τῶν ἀρχείων τοῦ Μεγάλου Λέμα εὐρίσκοντο χειρόγραφα πολὺτιμα καὶ παναρχαῖα, ἔστειλε πρὸς αὐτὸν καθηγητὴν τινα Καστροῦ τὸ ὄνομα, μετὰ πομπῆς μεγαλοπρεπεστάτης καὶ δώρων πολυτίμων, καὶ δι' αὐτογράφου ἐπιστολῆς καθικέτευε νὰ ἐπιγραπῇ αὐτῶν καὶ πᾶσα πρὸ τῶν ποδῶν τῆς αὐτοῦ ὑψηλῆς ἀγιότητος, καὶ νὰ ἐρευνηθῇ τὰ ἀρχεῖα.

Μεταξὺ τῶν ἀνευρεθέντων βιβλίων, σοφώτατον ἐκρίθη τὸ προκειμένον· ἦτο δὲ γεγραμμένον διὰ τῶν χαρακτήρων τῶν ἀρχαίων Βραχμῶν καὶ εἰς τὴν γλώσσαν αὐτῶν, ἐξ ἧς μετεφράσθη εἰς τὴν Σινικῆν. Ὁ ἀνακαλύψας καθηγητὴς, ὡς καὶ οἱ ἄλλοι σοφοὶ δὲν συμφωνοῦσι περὶ τοῦ συγγραφῆος· οἱ μὲν εἰκόλουσιν ὅτι ἐγράφη ὑπὸ τοῦ Κομφουκίου αὐτοῦ, οἱ δὲ ὑπὸ τοῦ Λαοκίωνος, καὶ ἄλλοι ὑπὸ τοῦ δεινοῦ περὶ τὰς ἀποκρίσεις καὶ βραχυλόγου γυμνοσοφιστοῦ Δανδάμιος.

ὅστις, κατὰ Πλούταρχον, διελέχθη πρὸς Ἀλέξανδρον τὸν μέγαν.

Ἐκ τῶν Ἑλληνικῶν μεταφράσεων, αἱ μὲν δύο πρῶται, ἀξίαν μόνην ἔχουσι τὴν φιλογένειαν τῶν μεταφραστῶν, αἱ δὲ ἄλλαι δύο εἶναι καὶ εὐληπτοὶ καὶ εὐραδαῖς.

—0—

ΠΕΡΙ ΣΥΝΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟῦ ΔΙΚΑΙΟΥ

ὑπὸ Ν. Σαρικόλου.

Δημοσιεύοντες τὴν ἐπομένην πρὸς ἡμᾶς ἐπιστολὴν τοῦ Κ. Ν. Σαρικόλου, λυπούμεθα διότι ἀντὶ νὰ γράψῃ ὅ τι εἶχε νὰ εἴπῃ ὑπὲρ τῆς συγγραφῆς αὐτοῦ, ἀπῆρτε τὴν δημοσίευσιν τοῦ ὀνόματος τοῦ ἐπικριτοῦ. Εἰς τὰς πολιτικὰς ἐπικρίσεις τὸ ὄνομα τοῦ λαλοῦντος ἢ τοῦ γράζοντος ἔχει βεβαίως πολλὴν ἀξίαν, διότι πολλὰς ἐπὶ πολιτικῶν, τὸ αὐτὸ πρᾶγμα, λεγόμενον ὑπὸ τούτου ἢ ἐκείνου, ἔχει ἢ δὲν ἔχει βαρῦτητα· ἀλλ' ἐπὶ τῶν φιλολογικῶν συζητήσεων, τὸ πρόσωπον τοῦ λέγοντος εἶναι, νομίζομεν, ἀδιάφορον· τὰ λεγόμενα εἶναι ὀρθὰ ἢ ὄχι; τοῦτο εἶναι τὸ κύριον ζήτημα.

Πρὸς τοὺς Κυρίους Συντάκτας τῆς Παρῶρας.

Ἐπειδὴ ἐγκρατέστερος ἐμοῦ περὶ τὴν φιλοσοφίαν καὶ πολιτικὴν ἐπιστήμην ἐπιδεικνύεται ὁ ἀνώνυμος ἀρθρογράφος τοῦ ἐν τῷ τελευταίῳ φυλλαδίῳ τῆς Πανδώρας πλήρους χλευασμῶν κατὰ τοῦ συγγράμματός μου ἄρθρου, προσκαλεῖται νὰ δημοσιεύῃ τὸ ὄνομά του, ὅπως γνωρίζωσι πάντες πρὸς ποῖον μάχομαι, διότι ἀείποτε ἐμίσησα τὸ σκότος, καὶ τὸν ἐσκοτία πόλεμον. Ἄλλ' ἐκεῖνος δὲν θέλει πράξει τοῦτο βεβαίως, διότι γνωρίζειε ὅτι μόνη τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἡ δημοσίευσίς, θέλει τὸν καταδικάσει.

Ἄν δὲν ἀπαντῶ τῆμερον ἐκτενέστερον, αἴτιον εἶναι, πρῶτον διότι πρὸς διορθώσεις τυπογραφικῶν παροραμάτων, τὰ ὅποια δυστυχῶς ἀνέβαλον νὰ σημειώσω μεχρὶ τοῦ καὶ ὁ δεύτερος δημοσιευθῆ τόμος, τί ἄλλο ν' ἀπαντήσω δύναμαι εἰμὴ ὅτι θέλω συντάξαι ὅσον οἶόν τε ἀκριβῆ αὐτῶν ἔλεγχον εἰς τὸ τέλος τοῦ συγγράμματος; ὁ ὑπερὸν δὲ πρὸς ἐκεῖνα τὰ χωρία τὰ ὅποια κολοβόνων ἀποσπᾶ τῆς θέσεώς των με προαίρεσιν νὰ δώσῃ εἰς αὐτὰ ἄλλην ἔνοιαν, παρὰ τὴν ὁποῖαν ἐν τῷ σώματι τῆς συγγραφῆς ἔχουσιν, τί ἄλλο δύναμαι ν' ἀπαντήσω εἰμὴ νὰ παραπέμψω εἰς τὰ μέρη τοῦ βιβλίου ἐνθα ἀρμόζουσι, καὶ τὰ ὅποια δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐννοήσῃ ὁ ὑπὲρ τὴν κοηπίδα κρίνων με ἐπικριτὴς;

Τὸ σύγγραμμά μου εἶναι εἰς πολλῶν τὰς χεῖρας, ὡς δὲ μία χελιδὼν ἔαρ οὐ ποιεῖ, οὕτως οὐδὲ ὁ εἰς καὶ μόνος κατ' ἐμοῦ γράφας φιλόσοφος, ὅστις ἴσως καὶ ἰδίους καὶ καθ' ὑφήγησιν σπουδαίους ἔχει λόγους διὰ νὰ μὲ μισῇ, δὲν θέλει μεταβάλλει οὐδὲ κατασιγάσει τὴν ὑπὲρ ἐμοῦ ἐκφρασθεῖσαν ἤδη εὐμενῆ κρίσιν τῶν δημοσιογράφων, καὶ τῶν συναδελφῶν μου καθηγητῶν, τῶν πολὺ τοῦ κατηγοροῦ κατα πάντα κρειττόνων.

Ἀλλὰ δεδόσθω ὅτι καὶ ἐγὼ ὡς ἄνθρωπος ἡμαρτον περὶ τινα, συγγραμμάτων μάλιστα ἐπὶ ὕλης ἐφ' ἧς καὶ αὐτοὶ οἱ δοκιμώτατοι νὰ γράψωσιν ἀπέστηχον, δ' ἀνώνυμος ὅμως κατήγορος εἰς βιβλίον ἐκ 338 σελίδων δὲν εἴρεται ἄραγε τί καλὸν νὰ ἐπαινήσῃ, ὅπως καλύψῃ ὁ πνεῦσός μου τὸ κατ' ἐμοῦ πάθος του, ἢ μόνον τὰ κατὰ

(1) Il Bramino ispirato, Berlino 1752, ἀπερθεῖς τῷ ἀδελφῷ τοῦ βασιλέως Φερδινάνδου Manuel de l'honneur homme, ou Manes nécessaires en tous lieux et en tous lieux, Αὐγούστα 1768. ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἐπιγραφήν συνεξέδθη καὶ νέα Ἰταλικὴ μετάφρασις, Economie de la vie civile, traduction de l'Anglais, par Mme. la Comtesse de Rivarol, κτλ. κτλ.

τῶν ἄλλων μὲ ὄμματα Ἄργου ἀνερευῆ πρὸς δὲ τὰ καλὰ ἀμβλυοπεῖ; Πῶς λοιπὸν δὲν συστέλλεται νὰ ζητῆ καὶ ἐξετάζη τὰ κακὰ καὶ ν' ἀγνοῆ τὰ καλὰ; Τοιοῦτον ἄρα γε εἶναι τοῦ ἀγαθοῦ καὶ ἀμερολήπτου ἐπικριτοῦ τὸ εὐγενὲς ἔργον; ὄχι βεβαίως· ἀλλὰ καὶ τὸ ὕρος τοῦ λόγου κακῶς τὴν ἔχθραν αὐτοῦ ὑποκρύπτει.

Ἐπιμένω ὁμως ὅτι οὐδόλως ἐξήλεγξέ με ἀμαρτάνοντα εἰμὴ περὶ λεξιδιά τινα, ὧν ἄλλα μὲν μετ' ἄλλων ἐν τῷ ἐλέγχῳ τῶν παροραμάτων θέλουσι διορθωθῆ, ἄλλα δὲ ἐκαινοτόμησα, ὡς καὶ ἐν τῷ προλόγῳ μου λέγω, διὰ τὴν ἀνάγκην τῆς ἐπιστήμης. Διὰ τὰ κατὰ τὴν φαντασίαν του σφάλματά μου τὸν παραπεμπῶ εἰς τοὺς εἰδικούς Καθηγητάς τῆς φιλοσοφίας ὅπως διδάξωσιν αὐτὸν ὅτι οὐδόλως ἐνόητε τὰ παρ' ἐμοῦ γραφέντα;

Ἄλλ' ἐπαναλέγω ὅτι τ' ὄνομα τοῦ κατηγοροῦ ἀν δημοσιευθῆ ἄρκει καὶ μόνον πρὸς ἀπολογίαν μου.

Καὶ ὁμως τότε ὑπόσχομαι, Κύριοι Συντάκται, νὰ ἐπικαλεσθῶ ὑμᾶς νὰ δημοσιεύσητε μίαν ἄλλην ἀπάντησίν μου εἰς τὴν θέλω ὑπερασπισθῆ τὰς ἀρχάς μου καὶ ἀποδείξει πόσον τολμηρὸς εἶναι ὁ ἄνθρωπος ὅστις ἐπεχειρίσθη νὰ ἐπικρίνη βιβλίον τὸ ὁποῖον οὐδόλως ἐνόησεν· ἀν δὲ τοῦναντίον κρίνη φρόνιμον καὶ μετὰ τὴν πρόσκλησίν μου ταύτην νὰ σιωπήσῃ καὶ νὰ κρυβῆ ὑπὸ τὸ ἀνώνυμον, τότε ἄλλην ἀπάντησιν δὲν ἔχω νὰ δώσω πρὸς αὐτὸν εἰμὴ τὴν τοῦ Μιραβῶ, » *ar ai προσβολαι περιεχονται (οὕτω μεταφράζω τὰ sont vomies διότι τὴν κακολογίαν ἀείποτε ἀπέφυγον) εἰς ἀνώνυμον τινα λιβελλον, ὁ τίμιος ἄνθρωπος δὲν προσέχει καὶ τὰς καταφρονεῖ.* η Si les injures sont vomies dans un écrit anonyme, un honnête homme n' y prend pas garde et les meprise (α). Ἰδοὺ αἱ ἀρχαί μου καὶ δὲν θέλω παρεκκλίνει αὐτῶν, διότι μετὰ τὴν ἀπάντησίν μου ταύτην πᾶς ἐχέφρων δύναται γνωρίζων με ἢ τὸ βιβλίον μου ἀνά χεῖρας ἔχων νὰ κρίνη ἀνά μέσον ἐμοῦ καὶ τοῦ ἐπικριτοῦ μου.

Παρακαλῶ ὑμᾶς νὰ καταχωρήσητε τὰς ὀλίγας ταύτας λέξεις εἰς τὸ ἀμέσως ἐπόμενον φυλλάδιον τῆς Πανδώρας.

Ἀθήνησι τῆ 9 Μαρτίου 1851.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ι. ΣΑΡΙΠΟΛΟΣ

Καθηγητῆς τοῦ συνταγματικοῦ καὶ τοῦ τῶν ἐθνῶν δικαίου ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ.

ΥΠΟΒΡΥΧΙΟΝ ΣΚΑΦΟΣ. Εἰς Γάλλος, Ἀλέξανδρος καλούμενος, ἐφεῦρεν ἐσχάτως ἐν Ἀμερικῇ ὑποβρύχιον σκάφος, οὗ λέγεται ὅτι μεγάλη θέλει εἶσθαι ἢ εὐκρηστία. Τὸ σκάφος τοῦτο ἔχει περίπου τὸ σχῆμα ὠοῦ, μήκος 33 ποδῶν, καὶ τὸ μέγιστον ὕψος σχεδὸν 9, χωρητικότητά δὲ 36 τόνων, καὶ βάρος 18,000 λιτρῶν. Εἶναι δὲ κατεσκευασμένον ἀπὸ σιδηρᾶ πέταλα, ἔχοντα πάχος 1 1/2 γραμμῆς, καὶ διαιρεῖται ἐσωτερικῶς εἰς δύο δωμάτια ἀντα, ὧν τὸ μὲν ἔλαστον διὰ τὸ πλήρωμα καὶ τὰς μηχανάς, τὸ δὲ μεῖζον, δίπλα καὶ αὐτὸ διαρούμενον πάλιν, περιέχει μίαν μὲν διαίρεσιν κενῆν, ὅπου δι' ἀντλίας εἰσφιέεται ὕδωρ, ὅταν

εἶναι ἀνάγκη, ἄλλην δὲ εἰς τὴν δι' ἀντλίας πάλιν συμπυκνοῦται ὁ ἀναγκαῖος ἀήρ εἰς τὴν ἀναπνοὴν καὶ εἰς τὰς κινήσεις. Ὁ θάλαμος τοῦ πληρώματος ἔχει θύραν μὲν ἴσην μὲ τὴν περιφέρειαν ἀνθρωπίνου σώματος, ἀνωθεν δὲ ὑελίνους φεγγίτας.

Τὸ πλοῖον τοῦτο τιθέμενον εἰς τὸ ὕδωρ, ἐπιπλεῖ ὡς ἐκ τῆς σχετικῆς του βαρύτητος. Ἐκατέρωθεν ὁμως ἔχει πρὸς τὰ ἔξω θέσεις ἐφ' ὧν ἐπιτίθεται βαρὺ ἔρμα, δι' οὗ εὐκόλως καταβυθίζεται· αἱ θέσεις δὲ αὗται διὰ προχείρου μηχανισμοῦ κινούνται ἐκ τοῦ ἐντὸς, καὶ τὸ ἔρμα πίπτει κατὰ βούλησιν τοῦ πληρώματος. Τὸ ἔρμα ὁμως τοῦτο δὲν ἀρκεῖ ὅπως βυθίσῃ τὸ πλοῖον μέχρι τοῦ πυθμένος τῆς θαλάσσης ἢ τοῦ ποταμοῦ, ἀλλὰ πρὸς τοῦτο πληροῦται βαθμηδὸν ὕδατος ἢ ὑδροθῆκη, καὶ τὸ βᾶρος αὐτοῦ καταβιβάζει τὸ πλοῖον βραδέως.

Ἄμα δὲ φθάσῃ εἰς τὸν πυθμένα, ἢ ἀντλία ἐκ τῆς ἀεροθῆκης ἀντλεῖ εἰς τὸν θάλαμον τοῦ πληρώματος ἀέρα ὅστος ἀρκεῖ ὅπως διὰ τοῦ βάρους του κρατῆ εἰς ἰσοσταμίαν τὸ ἔξωθεν ὕδωρ καὶ τὸ ἐμποδίσῃ νὰ εἰσερεύσῃ, ἀπαρλλάκτως ὡς ὅταν βυθίζωμεν εἰς ὕδωρ ἀνεστραμμένον καινὸν ποτήριον, τὸ ὕδωρ ἀφ' οὗ πυκνώσῃ τὸν ἐν τῷ ποτηρίῳ ἀέρα ὅσον ἐνδέχεται, δὲν προχωρεῖ παραιτέρω. Μετὰ ταῦτα ἀφαιροῦνται δύο πλάγια τοῦ θαλάμου θύραι, καὶ χωρὶς νὰ εἰσέλθῃ τὸ ὕδωρ, τὸ πλήρωμα δύναται εὐκόλως νὰ βλέπῃ τὸν πυθμένα, καὶ νὰ ἐργάζηται εἰς αὐτόν. Ἄν δὲ θέλῃ νὰ μετακινήσῃ τὸ πλοῖον, τοῦτο κατωρθοῖ εὐκολώτατα δι' ἑλικος ὑπαρχούσης ἐντὸς τοῦ θαλάμου, καὶ ἢν δύναται νὰ στρέψῃ εἰς μόνος ἄνθρωπος. Κατὰ τὸ ληθὲν ἐφόδιον ἀέρος τὸ πλοῖον, περιλαμβάνον ἐξ ἀνδρας, δύναται νὰ μείνῃ ὑποβρύχιον δύο, τέσσαρας ἢ καὶ ἐξ ὥρας. Ἀπλουστάτη δὲ χημικὴ παρασκευὴ καθαρίζει τὸν ἀέρα ὅστις ἤθελε διαφθαρεῖ διὰ μακρᾶς διαμονῆς εἰς τὸν πυθμένα. Ἄμα δὲ οἱ δύοται θελήσωσι ν' ἀναβῶσιν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν, διὰ τῆς ἀντλίας πάλιν κενοῦσι τὴν ὑδροθῆκην, καὶ τὸ πλοῖον ἀναβαίνει βαθμηδόν. Ἄν ὁμως αἰσθανθῶσι τὴν ἀνάγκην ν' ἀναβῶσιν ἀμέσως, ρίπτουσι τὸ ἔρμα, καὶ ἡ ἀνάβασις γίνεται στιγμιαίως.

Ἐνοῖται πόσας ὠρελείας ὑπόσχεται ἡ ἐφεύρεσις αὕτη. Ὁ πυθμὴν τῆς θαλάσσης καὶ τῶν ποταμῶν θέλει γίνεαι βυθὸς ὡς ἡ ἐπιφάνεια τῆς ξηρᾶς, καὶ οἱ καταποντιζόμενοι θησαυροὶ θέλουσιν ἀποδιδεῖσθαι εὐκόλως εἰς τοὺς ἀνθρώπους· εἰς αὐτοὺς δὲ θέλει προσθέτει ἡ θάλασσα καὶ τοὺς μαργαρίτας τῆς καὶ τοὺς λοιποὺς θησαυροῦς τῆς, καὶ αἱ ἐπισημονικαὶ ἐρευνᾶι περὶ τῶν ἀφανῶν βυθῶν τῶν ὑδάτων θέλουσι διευκολυνθῆ καὶ αὐταί.

— ΑΠΑΤΕΩΝ. Ἡ ἀστυνομία τῆς Ἀγγλίας συνέλαβεν ἐσχάτως ἀπατεῶνα, ὅστις ἐπεκαλεῖτο Λοχαγὸς Ρουδλέξ, καὶ ἐξῆ μετὰ μεγίστης πολυτελείας. Ἡ κατ' οἶκον ἐρευνα ἀνεκάλυψε παρ' αὐτῷ βιβλίον, ἐν ᾧ εἰσὶν ἐγγεγραμμένα τὰ ἐτήσια ἀποτελέσματα τῶν ἀνόμων κερδῶν του. Κατ' αὐτὸ ὁ Λοχαγὸς Ρουδλέξ ἐκέρδιζε κατ' ἔτος ἀπὸ τοῦ 1835 μέχρι τοῦ 1850 κατὰ μέσον ὄρον ἀνά χιλίας λίρας ἤτοι 28,000 ὄραχ. Καὶ ὁ τίτλος του δὲ, καὶ αὐτὸς ἦτον ἀπάτη· καὶ πόση ἦτον ἡ προπέτειά του, ὥστε ἐξέμνησε, ψευδῆ στολὴν ἐνδυθεῖς, νὰ παρουσιασθῆ ποτὲ ὡς ἀξιωματικὸς εἰς τὸν Βασιλέα Γουλιέλμον Δ'.

[a] Mirabeau discours a l'assemblée constituante séance du 9 Octobre 1789.

Ἐκ τῶν ἐμῶν πινάκων οἱ ἀναγνώσταί βλέπουσιν ὅτι ἡ Πανδώρα ἐξέπληρωσεν ἐπὶ τῆς πρώτης ἐτησίας αὐτῆς πῆδου 3, τὸ πρόγραμμά της εἶχεν ὑποσχεθῆ. Δὲν ἀγνοεῖ πόσον δύσκολον εἶναι νὰ εὐαρεστήσῃ ἄλλους τοὺς παρῖους αὐτῆς ἀναγνώστας. Φοβεῖται μήπως ἄλλοι τὴν κρίνουσιν ὑπὲρ τὸ δέον ἐπιπόλαιον, ἄλλοι ὑπὲρ τὸ δέον σιδαίαν. Ἡ δδός της θέλει εἶσθαι πάντοτε μεταξύ τῶν δύο τούτων ἄκρων, καὶ εἰς τὸ μέλλον μάλιστα θέλει ἱσπαθῆ ἐπιμελῶς ὥστε ποτὲ τὸ ὠφέλιμον νὰ μὴ μένῃ ἀκόσμητον ὑπὸ τοῦ τερπνοῦ. Κατ' ἀρχὰς ἐξελέξατο ὡς μυθιστόρημα τὸν Ῥιένζην, διότι εἶναι τοῦ μεγίστου τῶν συγχρόνων μυθιστοριογράφων τῆς Ἀγγλίας τὰχι διὰ τὴν ὕλην καὶ διὰ τὸ ὕψος τοῦ ἀξιολογώτερον σύγγραμμα. Ὁ Ῥιένζης ἀποπερατοῦται μετὰ δύο ἢ τρία φυλλάδια, καὶ ἡ Πανδώρα θέλει ἀμέσως ἀρχίσει τὴν δημοσίευσιν ἐνὸς τῶν νεοπροτέρων μυθιστορημάτων τῆς συγχρόνου φιλολογίας.

1) ΠΙΝΑΞ ΚΑΘ' ὙΛΗΝ.

Σημ. Τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα ἐμφαίνουσι τὸ φυλλάδιον, οἱ δὲ ἀραβικοὶ ἀριθμοὶ τὴν σελίδα.

Διηγήματα πρωτότυπα.

- Ὁ Συμβολαιογράφος, Α, 1. Β, 25. Γ, 49. Δ, 73.
- Δαμηλῆς, Γ, 59.
- Εὐρυκλῆς, Δ, 93.
- Κπλμίνα, Ε, 98.
- Ὑπακοή καὶ Μεταίλεια, ΣΓ, 121.
- Ὁ Αὐθέντης τοῦ Μωρέως, Ζ, 147. Η, 169. Θ, 193. Ι, 217. ΙΑ, 241. Β, 265. ΙΓ, 293. ΙΔ, 317. ΙΕ, 341.
- Ἀριθμὸς 23, Η, 18.
- Τί ἐστὶν ἐλευθερία, Ϛ, 204.
- Οἱ δύο υἱοί, ΙΖΓ, 381. ΙΖ, 406.
- Ὁδοιπορικὰ ἀνηκμήσεις, ΙΗ, 428. ΙΘ, 446.
- Ὁ Ἀδάμας, Κ, 461.
- Τὸ Ἐρεχθεῖον, Κ, 474.
- Αἱ δύο ἀδελφαί, ΚΑ, 557.

Μεταφράσεις διηγημάτων.

- Κούπερος καὶ Οὐαλιτισκότος, ΣΤ, 138.
- Τὸ λευκὸν ῥόδον καὶ τὸ κόκκινον ῥόδον, ΙΒ, 279.
- Ἡ χιονώδης θύελλα, ΙΓ, 310.
- Τὰ ἐνώτια (σκολαρίκια) τῆς νεκρᾶς, ΙΔ, 337.
- Τὸ Κορσικὸν ἐγγχειρίδιον, ΙΕ, 357.
- Τζελαλεδὴν, ΙΣΤ, 365. ΙΖ, 389.
- Σάρα Ο... ΙΗ, 413.
- Ἡ Ἰουδαία τῆς Βιλλέικας, ΚΑ, 485. ΚΒ, 509. ΚΓ, 533.

Περιηγήσεις καὶ περιγραφαὶ ἐθνῶν, τόπων καὶ ἡθῶν.

- Ὀδοιπορικαὶ ἐπιστολαί, Α, 9.
- Σπήλαιον Ἀδελοβέργης, Δ, 85.
- Ἡθὴ Οὐγγρων, Ε, 117.
- Τάφος Οὐργιλίου, ΣΤ, 136.
- Ἀγορὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ΣΤ, 141.
- Σωληνωτὴ γέφυρα, Η, 182.
- Καλλιφανία, Η, 192.
- Βορτὴ ἀπὸ τὸν Πέτρον, Η, 192.
- Ἀνάβασις εἰς Σινᾶ, Ι, 233.
- Ἔθιμα Ἰνδικά, Ι, 236.

- Πετρούπολις, ΙΑ, 257.
- Κηδεῖα Βερμανοῦ, ΙΑ, 260.
- Ἡ Ῥηγάτα, ΙΒ, 274.
- Μαγεία ἐν Ἀσίᾳ, ΙΓ, 307.
- Φαντασία Ἀραβικὴ, ΙΓ, 310.
- Ἀραράτ, ΙΓ, 315.
- Βομβάη καὶ Ταπροβάνη, ΙΔ, 329.
- Ἡ Βουλὴ τῆς Ὁτατῆς, ΙΕ, 346.
- Μόσχα, ΙΕ, 350.
- Τραπεζοῦς, ΙΕ, 352.
- Κηδεῖαι ἐν Κίνα, ΙΖ, 411.
- Θανατικὴ ποιητὴ ἐν Κίνα, Κ, 481.
- Ἰνδία, ΚΑ, 505.
- Περὶ Μεξικῆς καὶ Περουβίας, ΚΒ, 526.
- Τὸ βόρειον ἀκρωτήριο, ΚΓ, 540.
- Ἰατρικὸν Μουσεῖον, ΚΓ, 549.

Περίεργα τῶν ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν.

- Μηρυκομαχίαι, Α, 22.
- Παλαιολόγοι, Β, 48.
- Ἴδε ὁ ἄνθρωπος, Γ, 57.
- Δελφίνες, Γ, 63.
- Φαλακροκόραξ, Γ, 67.
- Βόας, Ε, 106.
- Μακρόκερα ἐντομα, ΣΤ, 140.
- Ἐπιστολὴ τοῦ Οὐραγκουτάγγου, Ζ, 166.
- Ζαμίαι, Ι, 261.
- Ξυλογραφία, ΙΑ, 263.
- Ἐλαφηβολία, ΙΒ, 289.
- Βαυαρίας ἀγάλμα, ΙΒ, 292.
- Γεωλογικὸν φαινόμενον, ΙΒ, 292.
- Τεραστία χελώνη, ΙΒ, 292.
- Νειλομέτριον, ΙΣΤ, 385.
- Μετέγχευσις αἵματος, Κ, 480.
- Κλιματικὴ ἀνωμαλία, Κ, 481.
- Ἀνάγλυφα ἐνδόξων Ἑλλήνων, Κ, 482.
- Πότιμον ὕδωρ ἐν θαλάσῃ, ΚΑ, 508.
- Παιδιά συγκεκολλημένα, ΚΑ, 508.
- Νευρικὸν φαινόμενον, ΚΒ, 531.
- Περὶ Κροκοδείλου, ΚΓ, 555.

Ἐφευρέσεις, ἀνακαλύψεις.

- Θαυμασία ἐφευρέσεις, Β, 31.
 Κινητὸν ἡμερολόγιον, Β, 48.
 Ἀνέκδοτον ἀρχαῖον ἔγγραφο, Γ, 71.
 Ἀνατκαφαί Νινευί, Γ, 72.
 Μέθοδος ἐκτυπώσεως μνημειῶν, Γ, 72.
 Τηλέγραφος ὑποθαλάσσιος, ΙΒ, 290.
 Ἀριθμόμετρον, ΙΣΤ, 387.
 Ἀσσυριακὰ μάρμα, ΙΖ, 407.
 Ἀερόστατα, ΙΖ, 412.
 Ὀδοιπορικαὶ ἀναμνήσεις, ΙΗ, 428. ΙΘ, 446.
 Ἡλεκτρικὸς τηλέγραφος, Κ, 480.
 Βιομηχανία μυῶν, ΚΒ, 531.
 Ὑποβρύχιον σκάφος, ΚΔ, 580.

Ἐπικρίσεις συγγραμμάτων.

- Ἡ Τουρκομάχος Ἑλλάς, Ι, 239
 Χειρῶνα πλαστὰ, ΙΑ, 262.
 Σιμωνίδου χειρόγραφα, ΚΓ, 551. ΚΔ, 565.
 Κωνσταντινούπολις, ΙΘ, 437.
 Ὁ Ψαλμῶδὸς τοῦ Σουλίου, Fantasia e cuore.
 Κ, 482.
 Στοιχειώδη γεωγραφικὰ μαθήματα, Κ, 484.
 Γενικὴ στατιστικὴ τῆς νέου Ἰθρας. — Περὶ Κό-
 πρου. — Τὰ Ἑλληνικά, ΚΒ, 529.
 Πραγματεία Συνταγματικοῦ δικαίου, ΚΓ, 542.
 Οἰκονομία τοῦ ἀνθρωπίνου βίου, ΚΔ, 578.

Ποιήσεις.

- ᾠδὴ ἐπιθάνατος, Α, 23
 Εἰς ἔρωτα, Ε, 119. ΣΤ, 143.
 Εἰς κόρη, Θ, 216.
 Πρὸς Λαμαρτίνον, ΙΑ, 264. ΙΒ, 290.
 Μνηστὴ Ἀνδρία, ΙΕ, 355.
 Αἰνίγματα, ΙΖ, 412. ΙΘ, 460. Κ, 434. ΚΒ 532.
 ΚΓ, 556.
 ᾠδὴ εἰς τὴν Χριστοῦ γέννησιν, ΙΘ, 460.
 Τὸ πεδῖον τοῦ Ἀρεως, Κ, 483.
 Δημοτικὸν ἄσμα, ΚΔ, 578.

Μιθιστορήματα.

- Ῥιένζης Βουλουέρου Α—ΚΔ.

Βιογραφίαι.

- Μακωλέυς, Δ, 82.
 Φραγκλίνου, βίου σχέδιον, Δ, 89.
 Γεμιστὸς Πλήθων, Ἑλλήν σοσιαλιστὴς τῆς ΙΕ'. ἐ-
 κατονταετηρίδος, Ζ, 154.
 Ῥοβέρτος Πήλ, Η, 178.
 Ἰάκωβον στρατηγός, ΙΔ, 333.

Λόρδος Κλίβης, ΙΣΤ, 372. ΙΖ, 401Η, 421. ΙΘ,
 456. Κ, 464.

Μαυρογεώργης, Κ, 473.

Βίος Εὐγενίου Βουλγάρως, ΚΑ, 14. ΚΒ, 517.

Ὀπφερ, ΚΔ, 573.

Ἱστορικαὶ καὶ ἐπιστημονικαὶ πραγματεῖαι.

- Ἡ ἐν Μαραθῶνι μάχη, Α, 14., 34.
 Ἀντιγόνη ἐπὶ τῶν νέων θεάτρῳ Β, 44.
 Ἡ δίκη τῶν ἐπτὰ ἐπισκόπων, 107. ΣΤ, 127.
 Ζ, 156.
 Περὶ πειρατείας, Ζ, 162.
 Ἱστορικὴ εἰσαγωγή περὶ ἀναγνήσεως τοῦ Ἑλλη-
 νικοῦ ἔθνους, Θ, 199. Ι, 30.
 Περὶ Ὀλυμπίων, ΙΑ, 252.
 Περὶ τῆς πρώτης διαδόσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ εἰς
 τὴν Ἑλλάδα ΙΓ, 300.
 Πολιτειογραφικαὶ εἰδήσεις τρι Ἑλλάδος ἐν ἀρχῇ
 τῆς Ῥωμαϊκῆς κυριαρχίας, ΙΔ, 324.
 Ἐρεχθεῖον, Κ, 474.
 Ἡ ἐν Λεύκτροις μάχη, ΚΑ 492.

Ἦαρτοῦ

- Ὑπόγειον παλάτιον, Β, 4.
 Ἀδαμάντιος γάμος, Β, 4.
 Δημηγορίαι ὑποδοχῆς, Β 48.
 Οἱ κατὰ τὴν Ἀνατολὴν μβολόγοι, Γ, 69.
 Εὐστοχος ἀπάντησις, Γ, 72.
 Διπλοῦς Οὐραγκουτάγγου, Δ, 83.
 Οὐελιγκτῶνος τιμὴ, Δ, 92.
 Βαυκανίας πρόληψις, Δ, 92
 Φάντασμα ἐν Βερολίῳ, Ε, 119.
 Μέγας ἀδάμας ἐν Ῥωσσίᾳ, Ε, 120.
 Ἁγία Ζώνη, Ε, 120.
 Λαοὶ ἄρβινες, Ε, 120.
 Ἀνέκδοτον, ΣΤ, 143.
 Κληρονομία τῆς βασιλείας τῆς Ἀγγλίας, ΣΤ, 143.
 Ἐπιστολὴ πρὸς Ἀγγελικὴ Πάλλη, Ζ, 168.
 Νέος Βελλεροφόντης, Θ, 214.
 Ἑλληνικὸν ἐκπαιδευτήριον, Θ, 215.
 Πολυγύναξ, Θ, 216.
 Ἀναξυρίδης Οὐελιγκτῶνος, Θ, 216.
 Περίεργος θάνατος αἰτοῦ, ΙΒ, 291.
 Μαγειρικὴ Ὀπκισωνεία, ΙΒ, 291.
 Φιλογενεῖς Κερκυραῖοι, ΙΕ, 363.
 Σεκουῦδος περὶ γυναικῶν, ΚΒ, 532.
 Ἀγγελίαι Ἑλληνικῶν συγγραμμάτων καὶ ξέ-
 νων περὶ Ἑλλάδος πραγματευομένων. Ὅλα τὰ
 ἐξώφυλλα.

2) ΠΙΝΑΞ ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟΣ.

- Ἁγία Ζώνη Β, 120.
 Ἀγορὰ Κωνσταντινουπόλεως, ΣΤ, 141.
 Ἀδάμας (μέγας) ἐν Ῥωσσίᾳ Α, 119.

- Ἀδάμας (δ), [διήγημα, Κ, 461.
 Ἀδελοβέργης σπήλαιον, Δ, 85.
 Ἀερόστατο Πετίνου, Β, 21.

Ἀερόστατον, ΙΖ, 412.
 Ἀετοῦ θάνατος, ΙΒ, 291.
 Αἵματος μετέγχυσις, Κ, 480.
 Αἰνίγματα, ΙΖ, 412. ΙΘ, 460. Κ, 484. ΚΒ,
 532, ΚΓ, 556.
 Ἀναγεννήσεως τοῦ Ἑλλ. ἔθνους (ἱστορία), Θ, 199.
 Ι, 230.
 Ἀκρωτήριο, τὸ βόρειον, ΚΓ, 540.
 Ἀνασκαφαὶ Νινευτ, Ι, 72.
 Ἀνέκδοτον ἔγγραφο, Γ, 71,
 Ἀνέκδοτον, ΣΤ, 143.
 Ἀνθρωπίνου βίου οἰκονομία, ΚΔ, 578.
 Ἀντιγόνης παράστασις, Β, 44.
 Ἀραράτ, ΙΓ, 314.
 Ἀριθμόμετρον, ΙΣΤ, 387.
 Ἀριθμὸς 23, Η, 186.
 Ἀρβίνες λαοί, Ε, 120.
 Ἀσσυριακαὶ ἀνασκαφαί, Γ, 72.
 Ἀσσυριακὰ μάρμαρα, ΙΖ, 407.
 Αὐθέντης τοῦ Μωρέως, διήγημα, Ζ, 145. Η, 169.
 Θ, 193. Ι, 217. ΙΑ, 241. ΙΒ, 265. ΙΓ, 293. ΙΔ,
 317. ΙΕ, 341.

Βατκανίας πρόληψις, Δ, 92.
 Βαυαρίας Ἄνδρας, ΙΒ, 292
 Βελλεροφόντης (νέος), Θ, 214.
 Βιρμανοῦ κηδεία, ΙΑ, 260.
 Βόας, Ε, 106.
 Βομβάη καὶ Γαπροβάνη, ΙΑ, 329.
 Βόρειον ἀκρωτήριο. ΚΓ, 540.

Γάμος ἀδαμάντινος, Β, 48.
 Γεμιστὸς πλήθων, Ζ, 154.
 Γέφυρα σωληνωτή, Ζ, 154.
 Γεωγραφικὰ (στοιχειώδη) μαθήματα, Κ, 484.
 Γεωλογικὸν φαινόμενον, ΙΒ, 292.
 Γυναῖκες κατὰ Σεκοῦνδον, ΚΒ, 532.

Δανηλῖς, Γ, 59.
 Δελφῖνες, Γ, 63.
 Δημηγορίαι ὑποδοχῆς, Β, 48.
 Δημοτικὸν ἄσμα, ΚΔ, 578.
 Δίκη τῶν ἐπὶ ἐπισκόπων, Ε, 107. ΣΤ, 127. Ζ,
 156.

Δύω ἀδελφαί (αἱ), διήγημα, ΚΒ, 557.
 Δύω υἱοί (οἱ), διήγημα, ΙΣΤ, 381. ΙΖ, 406.

Ἐκπαιδευτήριον (ἑλληνικόν), Θ, 215.
 Ἐκτύψεις μνημείων, Γ, 72.
 Ἐλασηβολία, ΙΒ, 289.
 Ἐλευθερία (τί ἐστὶ) Θ, 405.
 Ἐλλην σοσιαλιστῆς τῆς ΙΕ ἑκατονταετηρίδος, Ζ,
 154.

Ἐλλην ἱκὰ (ἴ) ΚΒ, 529.
 Ἐπίοτα (σκολαρίκια) τῆς νεκρᾶς, ΙΔ, 337.
 Ἐορτὴ Ἁποστόλου Πέτρου, Η, 192.
 Ἐρεθθεῖον, Κ, 475.
 Εὐγενίου Βουλγάρως βίος, ΚΑ, 494. ΚΒ, 517.

Εὐρυκλῆς, Δ, 93.

Ζαμία, ΙΑ, 261.

Ἡλεκτρικὸς τηλέγραφος, Κ, 480.

Ἡμερολόγιον κινητὸν, Β, 48.

Θανατικαὶ ποιναὶ εἰς Κίναν, Κ, 481.

Θέατρον ἀρχαῖον, Β, 44.

Θήρας στατιστικῆ, ΚΒ, 529.

Ἰάκτων στρατηγός, ΙΑ, 333.

Ἰατρικὸν μουσεῖον ἐν Παρισίοις, ΚΓ, 549.

Ἴδε ὁ ἄνθρωπος, Γ, 57.

Ἰνδία, ΚΑ, 505.

Ἰνδία (Λόρδος Κλίβης), ΙΣΙ, 372. ΙΖ, 401. ΙΗ,
 421. ΙΘ, 456. Κ, 464.

Ἰνδικὰ ἔθιμα Ι, 236.

Ἰουδαία τῆς Βιλλέικας (διήγημα) ΚΑ, 485 ΚΒ,
 509 ΚΓ, 533.

Καλλιφορνία, Η, 192.

Καλιφίνα Ε, 98.

Κερκυραίων φιλογέγνια, ΙΕ, 363.

Κίνας κηδεῖται, ΙΖ, 411.

Κίνας θανατικαὶ ποιναί, Κ, 481.

Κληρονομία τῆς Βασιλείσσης τῆς Αγγλίας, ΣΤ,
 144.

Κλίμης (Λόρδος) ΙΣΤ, 372. ΙΖ, 401. ΙΗ, 421.
 ΙΘ, 456, Κ, 464.

Κόρην (εἰς), φδῆ, Θ, 216.

Κορσικὸν ἔγχειρίδιον (διήγημα), ΙΕ, 357.

Κούπερος καὶ Οὐαλτερσκώτος, ΣΤ, 138.

Κροκόδειλος, ΚΓ, 556.

Κύπρου (περὶ) ΚΒ, 529.

Κωνσταντίνου ἀνέκδοτον ἔγγραφο, Γ, 71.

Κωνσταντινουπόλεως ἀγορά, ΣΤ, 141.

Κωνσταντινούπολις, ΙΘ, 437.

Λαμαρτῖνον (πρὸς), ποίησις, ΙΑ, 264.

Λευκὸν βόρον, καὶ κόκκινον βόρον (διήγημα), ΙΒ,
 279.

Λεύκτρων μάχη, ΚΑ, 492.

Μαγεία ἐν Ἀσίᾳ, ΙΓ, 307.

Μαγειρικὴ δπκινσωνία, ΙΒ, 291.

Μακκωλέυς, Δ, 82.

Μακρόκερα ἔντομα, ΣΤ, 140.

Μαραθῶνιος μάχη, Α, 14 Β, 34.

Μαυρογεώργης, Κ, 474.

Μεξικῆ, ΚΒ, 526.

Μετέγχυσις αἵματος, Κ, 480.

Μηρμυκομαχία, Α, 22.

Μνημείων ἐκτύψεις, Γ, 72.

Μνηστὴ Ἄνδρῖα, ΙΕ, 355.

Μόσχα, ΙΕ, 350.

Μουσεῖον ἱατρικὸν ἐν Παρισίοις, ΚΓ, 549.

Μυθολόγοι Ἀσιανοί, Γ, 69.

- Μυῶν βιομηχανία, ΚΒ, 531.
- Νειλομέτριον, ΙΣΤ, 385.
- Νευρικὸν φαινόμενον, ΚΒ, 531.
- Νινευὶ ἀνασκαφαί, Γ, 72.
- Ευλογραφίαι, ΙΑ, 263. ΙΒ, 363.
- Ὀδοιπορικαὶ ἀναμνήσεις (διήγημα), ΙΗ, 428. ΙΘ, 446.
- Ὀδοιπορικαὶ ἐπιστολαί, Α, 9.
- Ὀλυμπίων (περὶ) ΙΑ, 252.
- Ὁραγγουτάγκου διάπλους, Δ, 83. ἐπιστολή, Ζ, 166.
- Ὁταάτης βουλή, ΙΒ, 346.
- Ὀδύργιλιου τάφος, ΣΤ, 136.
- Ὀύγγρων ἦθη, Ε, 117.
- Ὀυέλλιγκτῶνος τιμὴ, Δ, 92. Ἀναξυρίδες, Θ, 216.
- Ὁφερ, ΚΔ, 573.
- Παιδιά συγκεκολλημένα, ΚΑ, 508.
- Παλαιολόγος, Β, 48.
- Παλάτιον ὑπόγειον, Β, 48.
- Πάλλη (Ἀγγελική). ἐπιστολή πρὸς αὐτήν, Ζ, 168.
- Πεδίον (τὸ) τοῦ Ἄρεως (ποίησις), Κ, 483.
- Πειρατείας, περὶ, Ζ, 162.
- Περουβία, ΚΒ, 526.
- Πέρσαι μουσικοὶ, Η, 190.
- Πετίνου ἀερόστατον, Β, 31.
- Πετρούπολις, ΙΑ, 257.
- Πήλ (Ροβέρτος), Η, 178.
- Ποίησις, Α, 23. Ε, 119. ΣΤ, 143. ΙΒ, 290.
- Πολιτογραφικαὶ εἰδήσεις περὶ Ἑλλάδος κατὰ τὴν ἀρχὴν τῆς Ῥωμ. κυριαρχίας, ΙΔ, 324.
- Ῥηγάτα, ΙΒ, 274.
- Ῥιένσης, μυθιστόρημα, Α—ΚΔ.
- Σάρα Θ. . . (διήγημα) ΙΗ, 413.
- Σεκοῦνδος περὶ γυναικῶν, ΚΒ, 532.
- Σινᾶ [ὄρος] ἀνάβασις, Ι, 233.
- Σοδόμων καταστροφή, Ζ, 168.
- Σκολαρίκια ἰδ. ἐνώτια.
- Σπήλαιον Ἀδελσθέργης, Δ, 85.
- Συμβολαιογράφος, διήγημα, Α, 1. Β, 25. Γ, 49. Δ, 73.
- Συνταγματικὸν δικαίον πραγμάτων, ΚΓ, 542. ΚΔ, 579.
- Σωληνωτὴ γέφυρα, Η, 184.
- Ταπροβάνη, ΙΔ, 329.
- Τζελαεδὴν [διήγημα] ΙΣΤ, 365. ΙΖ, 388.
- Τηλέγραφος ὑποθαλάσσιος, ΙΒ, 290.
- Τουρκομάχος Ἑλλάς, Ι, 239.
- Τραπεζοῦς, ΙΕ, 352.
- Ἵδωρ πότιμον ἐν θαλάσῃ, ΚΑ, 508.
- Ἵπακοή καὶ μεταμέλειξ, διήγημα, ΣΤ, 121.
- Φλακροκρόαξ, Γ, 67.
- Φαντασία ἀραβικὴ ΙΓ, 310.
- Fantasia e cuore, Κ, 482.
- Φάντασμα ἐν Βερολίῳ Ε, 119.
- Φραγκλίνου βίου σχέδιον, Δ, 89.
- Χειρόγραφα πλαστὰ, ΙΑ, 262. Σιμωνίδου ΚΓ, 551. ΚΔ, 565.
- Χελώνη τεραστία, ΙΒ, 292.
- Χιονώδης θύελλα, ΙΓ, 310.
- Χριστιανισμοῦ πρώτη διάδοσις εἰς τὴν Ἑλλάδα ΙΓ, 300.
- Ψαλμῶδὸς Σουλίου, Κ, 382.
- Ἵδὴ ἐπιθάνατος, Α, 23.
- Ἵδὴ εἰς ἔρωτα, Ε, 119. ΣΤ, 143.
- Ἵδὴ εἰς Χριστοῦ γέννησιν, ΙΘ, 460.